

ውሃውና ስሙ

“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድንቅ  
አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን

የኢትዮጵያ ግንባር ስብሰባ ለክርስቲያን



Ethiopian Evangelical  
Baptist Church

2822 S. Jupiter Rd.  
Garland, TX 75041

Tel: (214) 703-0100 Fax: (214) 703-0161  
WWW.EEBC-DALLAS.ORG

ቅጽ 2

ከተሰፋዬ ርበሌ



ሬዕይ አሳታሚ

አዲስ አበባ 1999 ዓ.ም.

ውሃውና ስሙ—“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድንገት አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን ቅጽ 2

አሳታሚ ©1999

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው። የላሳታሚው ፈቃድ አብዝቶ ማሳተምም ሆነ የተወሰነን ክፍል በተለያዩ መንገዶች ማራባት፣ በጥብቅ የተከለከለ ነው። በማንኛውም መልኩ መረጃን ለመውሰድ ከተፈለገ፣ የተወሰደው መረጃ ሥርዐቱን ጠብቆ ሊጠቀስ እንዲሁም በግርጌ ማስታወሻ ሊመላከት ይገባዋል።

የመጀመሪያ ፅንፈት 1999 ዓ.ም. የታተመው በአዲስ አበባ ኢትዮጵያ ነው።

ጥያቄ፣ አስተያየትም ሆነ ሒስ ካልዎ ለጸሓፊው በሚከተለው አድራሻ ይጻፉ—  
ተስፋ ዐቃብያን ክርስትና ማገበር  
የመልአክት ሣጥን ቊጥር 23045፣ ኮድ 1000  
አዲስ አበባ ኢትዮጵያ

The Water and The Name: Critical Study on the Soteriology of “Jesus Only” Church

Copyright ©2007  
Published by Raey Publishers  
Post Office Box 2332  
Addis Ababa, Ethiopia

Comments, questions, and criticisms of this book are welcome. Please address all correspondence to the following address:

Tesfa Evangelical Society For Apologetics  
Post Office Box 23045, Code 1000  
Addis Ababa, Ethiopia  
E-mail: <apologetics@ethionet.et>  
<testa\_apologetics@yahoo.com>

All Rights Reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means—electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise—without the prior written permission of the publisher and copyright owners.

First printing 2007  
Printed in the Addis Ababa, Ethiopia.

ራዕይ አሳታሚ  
የፖ. ሳ. ቁ 2332  
አዲስ አበባ

ሰዎች ስለዚህ መጽሐፍ ምን ይላሉ?

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሕይወት ቃል ነው። ለእማኙ የምድር ሕይወት መመሪያው ከመሆኑም በላይ የዘላለም ሕይወት አብዛሪውና ማረጋገጫው ነው። መጽሐፍ ቅዱስን ሳይጨምር ሳይቀንስ ሳንበውና ስተከተለው የሕይወት እንጀራ ነው። እማኙ በቃሉ ውስጥ ግልጽ ያልሆነለት ነገር ቢኖር ያንንም እግዚአብሔር አስተገልጥሎት ይጠብቃል። ሆኖም በዘመናችን በሙሉ የማይገቡን ምስጢራት በመጽሐፍ ቅዱስ ይኖራሉ። ሙሴ ግልጽ ስለሆኑትም ስላልሆኑትም፣ “ምስጢር የሆነው ለአምላካችን ለእግዚአብሔር ነው፤ የተገለጠው ግን የዚህን ሕግ ቃል ሁሉ አንከተል ዘንድ ስዘላለም የእኛና የልጆቻችን ነው” በማለት ጽፎአል (ዘጻግም 29+29)። ሐዋርያው ጳውሎስም፣ “ዛሬ በመስተዋት በድንገገግ እንደምናይ ነን፤ በዚያን ጊዜ ግን ራት ለፈት አናያለን፤ ዛሬ ከዕውቀት ከፍጹ ዐውቃለሁ በዚያን ጊዜ ግን እኔ ደግሞ እንደ ታወቅሁ ዐውቃለሁ” (1ቆሮንቶስ 13+12) ብሎአል።

ቃሉን የመተርጎም፣ የመገለጥና የማስረጃት ተግባር የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሥራ ነው። የዘላለም ሕይወት የሚገኘውም በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያስረዳል። በዚህ ላይ ግን የራስን ሐሳብ መደራረብ አያስፈልገም። ሁሉም አስተምህሮና አስተሳሰብ ከመጽሐፍ ቅዱስ አለመውጣቱና መውጣቱ ይመረመራል እንጂ በሰው ከተመሠረተ በኋላ ትክክለኛ ለማድረግ የሚደረገው ሙከራ ከንቱ ነው።

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን አስተምህሮ አስመልክቶ የተጻፈው ይህ መጽሐፍ ስሐተትን አገልግቶ ከማሳየት ባሻገር፣ ለአንባቢያን መሠረታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ አፈታትን ጥበብ ያስጨብጣል። እግዚአብሔር በቃሉ ያለውን በትክክል ለመረዳት በቂ ጥናት የማድረግን ባህላ ያላብራል። ስለሆነም የዋህ እማንያን ስሐተት ትምህርት እንዳይወስዱ፣ በሐሰት ትምህርት የተወሰዱ ቃሉን በትክክል ተረድተው እንዳይመለሱ፣ ሊጠቀሙበት ይገባል። በተጨማሪም በአገራችን ዌንጂ የተጻፉ መሰል ድርሰቶች እጅግ አናሳ በሆኑበት ጊዜ የዚህ ጽሑፍ መገኘት ለመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት፣ ለሰነበት ትምህርት ቤት ተማሪዎች፣ ለአስተማሪዎችና ለመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንዲሁም ለሁሉም እማኝ

ጥሩ የምሥራች ነው። እነዚህም ሁሉ የዚህ መግለጫ ተጠቃሚዎች እንዲሆኑ ምኞቴና ጸሎቴ ነው።

ማሞ ንብረ መስቀል

የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ንብረት

እንዲሁም የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሊቀ መንበር

አቻና ተመሳሳይ ስምጽ ይዞ መነሣት ለውጤት ያበቃል፤ ውጤት ግን ውጤት ተብሎ ሊጠራ የሚችለው በሕያው ቃሉ መሠረትነት ሳይ ጸንቶ ሲቆም ነው፤ ስለዚህ ከእውነቱ የነቀሳጥ ያህል የራቀ ትምህርት አጥፊ ነው፤ የጥፋቱም ልክ ተከታዮቹን ሁሉ ወደር ለሌለው ለእግዚአብሔር የመጨረሻ ቀላጣ ማብቃት ነው።

ተስፋዬ ሮበሌም ሰዎች አንድም ከቀላጣ ይተርፉ ዘንድ፤ አንድም የሐሰት ትምህርትን በእግዚአብሔር እውነት ለመተካት ሲል ይህንን መጽሐፍ ጸፎአል። ሐዋርያት ሳይሆኑ በሐዋርያነት ስም ስለተጠሩት ጉባኤያት፤ “የሚናገር እንደ እግዚአብሔር ቃል ይናገር” (ሮሜ 12+6) በማለት ዕጻውን አቅልሎአል። የተቀረው “የሚመለከተው ሁሉ” እያነበበው ይገረምበት፤ ይመክርበት፤ ይታረምበት ዘንድ በመጽሐፉ መጠቀም ነው።

ተስፋዬን እግዚአብሔር ሰዕቃይ እምነት ጠርቶታልና ይበረታበት ዘንድ ምክራ ነው።

ሰሜ ታደስ (መጋቢ)

ቤዛ ባፕቲስት ቤተ ክርስቲያን

ይህ የተስፋዬ ሮበሌ መጽሐፍ፤ “የሐዋርያትን ቤተ ክርስቲያን” ትምህርት በግሩም ሁኔታ የሚፈትሽና መልስ የሚሰጥ ነው። ስለትምህርታቸውም፤ የሰማ በለው ሳይሆን የቤተ ክርስቲያኒቷ መሪ የጻፉትን ትምህርቶች ቀጥታ በመጥቀስ ተገቢ መልስ ተስጥቶበታል። የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መሪዎችና ጽሑፎች የአብያተ ክርስቲያናትን አስተምህሮ ለመቃወም ብዙ የዘበዘቡ ቢሆንም፤ ዝምታ ፍርሐት የመሰለበትን ሁኔታ የሚሰብር ሆኖ አግኝቼዋለሁ—ይህን መጽሐፍ።

ቀስፋዬ መልስ የሚሰጥባቸው ትምህርቶችን ከወውዱ አውጥቶ ማየት ግን ከባድ ነው ባይ ነኝ። እንባቢዎች ይህንን መጽሐፍ ሲያነቡ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን ብቻ ትኩረት የሚሰጡ ከሆነ፤ ይበልጥ ተጠቃሚ ይሆናሉ። ቤተ ክርስቲያኒቱ ቀድሞውኑ ከአስተምህሮተ ሥሉስ አሐዱ ውጪ በስሐተት መሠረት ሳይ የቆመች ስለሆነ መሪዎቿ የሚጠቃሷቸው ጥቅሶች ወዲያው ስሐተተኛ ሆነዋል፤ ምክንያቱም ስሐተተኛ መሠረት የቅዱስ ቃሉ ከፍላ ምንባቦችን ለድጋፍ በመጥቀስ ዋልታና ማገር ለማድረግ መሞከር መሠረቱን አይቀድሰውምና፤ አያድነውምና።

በርግጥ እነሱ የሚያነሷቸው ጥቅሶች የዋሉት በዚያ ስሐት መሠረት ማገልገቻ ባይሆን ኖሮ፤ በጥሞና ሊታዩ የሚገባቸው ቀላም ነገሮች በተገኙባቸው ነበር። በእኔ እምነት ሰይጣን አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ቢጠቅስ ማንነቱ ቅዱስ አይሆንም። ይህም ብቻ ሳይሆን ጥቅሱ ራሱ በእሱ በመጠቀሱ ብቻ ስሐተት ወይም አሳች ወይም ትርጉሙን የሳተ ይሆናል። ነገር ግን ያው ጥቅስ በቅዱሳን ቢጠቀስ ለበረከት ይሆናል፤ ያስተምራል። ለዚህም ነው ይህን መጽሐፍ የሚያነቡ ሁሉ ለሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የተጻፈ መሆኑን ብቻ ቢረዱ መልካም ነው የምሰው።

የእነዚህን በአንጻንድ የአገሪቱ ክፍሎች እውነተኛ እምነት መሰለው የቆዩላደሉትን መደላድል የሚንጥፍ የሚንድ መጽሐፍ ነው፤ ስሐተቱን ለማየት በሩ እነሆ ተከፍቶአል!

መጽሐፉ ሲያውቁ ለተሳሳቱ መመለሻ፤ ለተደነጋገረባቸው መጽኛ፤ ለአላቸችም ጥሩ የሚያነቃ በትር ሆኖ አግኝቼዋለሁ። ያንብቡት፤ ያስነብቡት።

አፈወርቅ ኅይሉ

በኢቫንጀሊካል ቴዎሎጂካል ኮሌጅ የነገረ መለኮት መምህር

ሰው አንዴት ከጎጠአቱ ይድናል? አንዴት የዘላለም ሕይወት ያገኛል? የሚለው ጥያቄ በጣም መሠረታዊ ጥያቄ ነው። ይህን ጥያቄ በማያወሳጸ ሞገንድ መመለስ ሞቻል፤ የክርስቲያን ሁሉ ኅላፊነት ነው።

ተስፋዬ ሮበሌ በነገረ ድነት ሳይ የተምታቱ፤ የተውገረገሩ፤ መሰመር የሳቱ አመለካከቶችን ከመጽሐፍ ቅዱሳዊው አስተምህሮ አንጻር የተቸበት

ይህ መጽሐፍ ጉዳዩን አጣርተን እንድንለይና ግልጽ አዳም እንዲኖረን የሚረዳ ሁነኛ አስተዋጽኦ ነው።

ንጉሤ ቡልቻ

ቃለ አግዚአብሔር አንባብያን ማገበር

“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ስዎች የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ነው የሚል እምነት አላቸው። ለዚህም ድጋፍ ይሆናቸው ዘንድ የቤተ ክርስቲያን ስራዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ የሚጠቅሟቸው ከፍሎች አሉ። ጥቅሶቹ ግን የተተረጎሙት ትክክለኛውን የመጽሐፍ ቅዱስ አፈታት መንገድ ባለመከተልና ባለማወቅ ነው።

ወንድማችን ተስፋዬ ሮበሌ “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” መሪዎች ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ነው በማለት ባነሷቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ከፍሎች ላይ፤ እጅግ በሚያረካ መንገድ ትክክለኛውን የቅዱሳን መጻሕፍት የአፈታት መንገድ በመከተል “ሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ተከታዮችም ሆነ ስሌላው ሰው በሚጠቅም መንገድ አቅርቦአል። እኔ ሳልሆን መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ ይናገር ማለት ትልቅ ዐዋቂነት ነው። ስለዚህ ይህችን እጅግ ጠቃሚ የሆነች መጽሐፍ አውነትን ለማወቅ የሚጓጉ ሁሉ በእጃቸው አስገብተው እንዲያነቧት አበረታታለሁ።

ፍሬው ታምራት

የኢቫንጀሊካል የነገረ መለኮት ትምህርት ቤት (ETC)  
አካዳሚክ ዲንና የነገረ መለኮት መምህር

የማልሰማማባቸው ድምጻሚዎች ቢኖሩበትም የሙግቱ የፍሰት ወጥነትና የይዘቱ ዐውጭነት እንዲሁም የርእስ ጉዳዩ አንገብጋቢነት ይህንን መጽሐፍ እንዳደገቅ ያስገድደኛል። ይህንን መጽሐፍ የሚያነብ ሰው ብዙ እንደሚያተርፍ ላረጋግጥ አወዳለሁ።

አስጢፋኖስ ተስማ  
የመካነ ኢየሱስ ስሚናሪዮም  
የነገረ መለኮትና የሥነ ምግባር መምህር

የሰሐተት ትምህርት አውነት መስሎ የዋህና በቃሉ ያልጸኑትን ክርስቲያኖች እያሳሳቀ የሚወስድ ደራሽ ውሃ ነው። ይህ መጽሐፍ ደግሞ ከወንጌል አውነት ለሚያወጣው “ውሃ ያድናችኋል” አስተምህሮ ማርከሻ ነው።

ነገረ መለኮትን በማስተማርም ሆነ የክርስትናን መሠረተ እምነት ከመናፍቃን በመጠበቅ፤ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን እንደ ተስፋዬ ሮበሌ ታላቅ ለውጥ ያመጣ ሰው ያስ አይመስለኝም። ይህ አነጋገሪ ምን ያህል አውነት እንደ ሆነ ለማረጋገጥ ይህን መጽሐፍ ማንበብ ብቻ እንኳ በቂ ሊሆን ይችላል።

ከዚህ በፊት እንደ ጻፋቸው በርካታ መጻሕፍት ሁሉ ይህም መጽሐፍ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ውስጥ በመማሪያ መጽሐፍነት እንደሚያገለግል እንዲሁም ለሰንበት ትምህርት ቤት ትልቅ ዕገዛ እንደሚያደርግ እምነቴ ነው።

ከመጽሐፍ ቅዱሱ አስተምህሮ በተቃራኒው አንጻር የቆሙቱ ብቻ ሳይሆን፤ የቤተ ክርስቲያን ምዕመናንና እገልጋዮች ሁሉ ከሙግቱ አካሄድ፤ ከነገረ መለኮት ጥልቀቱ እንዲሁም ከሥነ ጽሑፍ ውበት ብዙ የሚስንቁበት ሁነኛ መጽሐፍ ነው። ይነበብ!

ንዋይ ጸጋዬ

ኮልሬ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ

**ውሃውና ስሙ**

**“የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድነት  
አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን**

**ቅጽ 2**

# DEDICATION

Mr. Robert M. Bowman Jr.,  
who hugely influenced me  
by his writings  
more than anybody else.

# ACKNOWLEDGMENTS

There are many who have given both their encouragement and support to this work-of course, I take full responsibility for all that appears in this book, but I would also like to thank the following persons and institutions, all of whom contributed to making this book not only possible but actual.

I would like to give special thanks to Ato Amare Mesfin, Ato Menelik Asfaw, Ato Mamo Gebere Meskel, and Ato Negusse Bulcha. They have a great burden for apologetics and are good friends who have always shared my deep passion to defend and affirm the Historic Christian Faith. I am also grateful to them for critically reading the booklet manuscript prior to publication. Their proficiency in editing has greatly contributed to this book. As always, I am extremely thankful to Mr. Paul Carden, executive director for Center For Apologetics Research for his immeasurable support and for the supply of so many materials to my apologetic work.

I want to thank my friend and fellow worker Rev. Luke P. Wilson and his secretary, Barb Ray and other IRR staff and board members for their constant and concrete expressions of support, encouragement, and generosity. Without IRR's help, I never could have written this book. Finally, as always, I wish to earnestly thank my wife Samrawit for her genuine support for my apologetic work. I am grateful beyond words.

I would also like to thank Pastor Negusse Haile who shared me his former life as the pastor of "Jesus Only" Church for 17 years and how he came to the truth of our Lord Jesus Christ. Thank you for allowing me to include your life testimony to this book.

It's my pleasure to dedicate this book for Mr. Robert M. Bowman Jr., who has tremendous influence both in my life and ministry. You know how much influence the books have in our lives and ministry, those whom we've read and those at whose feet we have studied will transform our passions, power, and purpose. So when I consider your books that have changed me and helped me in my apologetic endeavor, I am speaking not only of the fingerprints of particular words, but of the very lives of the author as well. May God bless you richly for the expansion of His kingdom and the edification of His saints. Thank you, Rob.

It is my sincerest hope that this book will first glorify and please God, and, secondly, instruct and edify the people of God and innocent followers of the "Apostolic Church" of Ethiopia. May God be pleased to use this book to those ends, and may He richly bless you as you read the fruits of my apologetic labor.

# ምስጋና

ይህን መጽሐፍ በማዘጋጀት ወቅት ያበረታቱኝን ረቂቁን በማንበብ ከበርካታ ሰሐተት የታደጉኝን ወገኖች ማመስገን እወዳለሁ። ይህ እንዳለ ሆኖ በመጽሐፉ ባይ ሰሐተት ቢገኝ የሰሐተቱ ሙሉ ተወቃሽ እኔው ጸሐፊው እንጂ እነዚህ ሰዎች አይደሉም— እስተያየታቸውን ሁሉ አባካተትሁምና። አቶ እማሪ መስፍን፣ አቶ ምኒልክ አስፋው፣ አቶ ማሞ ገበየሁ መስቀል፣ አቶ ንጉሤ ቡልቻ።

ውድ ጊዜያቸውን መሥዋዕት በማድረግ የመጽሐፉን ረቂቅ በማንበብ አስተያየት የሰጡኝን ሁሉ እግዚአብሔር ይባርካቸው። ከርእሰ ጉዳዩ ጋር በተገናኘ፣ በርካታ መጻሕፍትንና የጥናት ጽሑፎችን የባከለኝን ሚስተር ፖል ካርደንን (Mr. Paul Carden) እንዲሁም የአይ. አር. አር. ዳይሬክተር የሆነውን ቀሲስ ሉቃስ ዊልሰንን (Rev. Luke P. Wilson)፣ ሚስት ባርብ ሬይን እንዲሁም አይ. አር. አር (IRR) ቦርድ ሰብረጉልኝ ትብብር ከልብ አመሰግናለሁ።

በዐሥራ ሰባት ዓመት በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመጋቢነትና በተለያዩ የአስተዳደር ቦታዎች የነበረውን ታሪክ ያጋራኝን እንዲሁም ይህ ታሪክ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ እንዲካተት የፈቀደልኝን መጋቢ ንጉሤ ገይሌን፣ እግዚአብሔር ይባርክህ ቀጣይ አገልግሎትህን እግዚአብሔር ይባርክ። ለሁሉም ዕድሜና ጤና ይሰጥልኝ።

የዚህ መጽሐፍ መታሰቢያነት በሕይወቴና በአገልግሎቴ ትልቅ ስፍራ ባላቸው ለሚስተር ሮበርት ቦመን ነው።

ይህ መጽሐፍ የእግዚአብሔርን ሕዝብ በማንቃት፣ ባለማወቅ በተሳሳተው ጉዳይ ውስጥ ያሉትን “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ለማንያንን ወደ ትክክለኛው ጉዳይ በመመለስ ለእግዚአብሔር ክብር እንዲያመጣ ጸሎቴና ምኞቴ ነው።

ወስብሐት ለእግዚአብሔር።

ተስፋዬ ሮበል  
ወርን ሰኔ 1999 ዓ.ም  
አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

# መግቢያ

“እውነት በክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ በማመን ብቻ፣ በእግዚአብሔር ነጻ ስጦታ የሚገኝ የእምባክ ችሮታ ነው” የሚለውን የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት “ክርስቲያን” በሚል ስያሜ ራሳቸውን የሚጠሩ እንዳንድ ክፍሎች በተለያዩ መንገድ ያብራሩታል። የይሐዋ ጭሰኮርቶ፣ ድነት ለመጠበቂያ ግንብ ድርጅት ሙሉ ለሙሉ ከመገዛትና በሚያወጣቸውም ፕሮግራሞች ተካፋይ በመሆን የሚገኝ ሲሆን እንደ ሞርሞን አስተምህሮ ደግሞ፣ አንድ ሰው ድነት የሚያገኘው እጅ ተጭኖ ባታደለየለት በኋላ ነው።

የዚህ መጽሐፍ ትኩረት የሆኑት “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” ሰዎች ደግሞ፣ ድነት ለማግኘት በክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ ማመን ብቻ ሳይሆን፣ ትክክለኛ ነው በሚሉት የጥምቀት ቀመር ማለትም “በኢየሱስ ጭም” በመጠመቅ በተጨማሪም ጥምቀቱ ተጠማቂውን በጥልቅ ውሃ ውስጥ ሙሉ ለሙሉ በማስመጥ ካልተካሄደ ግስበቡ ድነት እንደማያገኝ እንዲሁም የመጻፍ ምልክቱ “በልሳን” መናገር እንደ ሆነ ያስረዳል። በድርጅቱ እነዚህ ቅድመ ሁኔታዎች ካልተሟሉ አንድ ሰው ድነት ማግኘት በፍጹም አይችልም የሚል ጠንካራ እቋም አለው።

ይህ መጽሐፍ፣ ይህ “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” አስተምህሮ ስብሉያትና ከሐዲሳት አስተምህሮ ጋር እንደማይጣጣም በስፋት ይሞግታል። ይህ የሃይማኖት ድርጅት ከባይ የተዘረዘሩትን የድነት ትምህርቶች ለማስተማር የሚጠቅሳቸውን ክፍሎች አንድ በአንድ እየነቀሰ በማውጣት፣ “በርግጥ እነዚህ ምንባባት የድርጅቱን አስተምህሮ ያጸናሉ?” የሚለውን ጉዳይ ይሞግታል።

በርካታ ሰዎች ይህን መሰል መጽሐፍ ማንበብ ድፍረት የሌላቸው ሲሆን፣ እንዳንደች ደግሞ ርእሰ ጉዳዩ ራሱ ስሜት አይሰጣቸውም። እነዚህ እንደ ምክንያት ከሚያቀርቧቸው መኻል የሚከተሉት ይገኙበታል።

- “ኢየሱስን መውደድ እንጂ አስተምህሮ/ጽክትሪን ሁነኛ ጉዳይ አይደለም”

# ማውጫ

○ “ምግብ ከንድፈ ሐሳብ ስለሚበልጥ አንድ በው ምን እንዳመነ ላይህን ምን ዐይነት ምግብ አለው የሚለው ጉዳይ ዋና ጉዳይ ነው”

○ “በሌሎች ሰዎች ደክተሪን ላይ መፍረድ ትክክል አይደለም!”

○ “እግዚአብሔር በቀጣው ላይ እጅህን አታጎዣ!”

○ “መንፈሳዊ ያልሆነ በው ይህ ዐይነት ትምህርት አይገባውም፤ አልገባ ካለህ ጸልይ እንጂ አትፍረድ!”

○ “በእንዲህ ዐይነት ርእስ ጉዳዮች አስተማሪ አያስፈልግም የእግዚአብሔር መንፈስ ራሱ ይገልጻል!”

ይህን መሰል ጥያቄዎች ቃስ እግዚአብሔርን መሠረት ያደረገና በሥነ ለመክንዮ የተደገፈ ሁኔታ መልስ ማግኘት አለባቸው የሚል ጽኑ እምነት አለን። ለዚህም የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ በቅጽ እንደ መጽሐፍ ላይ፣ ለእነዚህና እነዚህን መሰል ጥያቄዎች መጽሐፍ ቅዱሳዊና ለመክንዮአዊ መልስ የሰጠ ስለሆነ፣ እነዚህ ጥያቄዎች የእኔም ጥያቄዎች ናቸው የሚሉ ሰዎች፣ የቅጽ እንደን መጽሐፍ እንዲያነቡ ከልብ ይበረታታሉ።

ይህ መጽሐፍ ትኩረት የሚያደርገው በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የድነት አስተምህሮ ላይ ብቻ ነው። ድርጅቱ በትምህርተ ሥላሴን ጨምሮ በተለያዩ ርእስ ጉዳዮች ላይ ያለው አስተምህሮ በቅጽ እንደ መጽሐፍ ላይ በስፋት ስለቀረበ በድርጅቱ አስተምህሮ ላይ ጥናት ማካሄድ የሚፈልጉ ሰዎች፣ ቅጽ እንደ መጽሐፍንም ቢያነቡ ስለድርጅቱ ታሪካዊና ነገረ መለኮታዊ መሠረት የተሟላ መረጃና ዕውቀት ሊኖራቸው እንደሚችል እምነታችን ነው።

እንባቢያን “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን” የድነት አስተምህሮ በጠላል መንገድ ማወቅ እንዲችሉ፣ በዚህ መጽሐፍ የመጀመሪያ ክፍል ላይ የድርጅቱን አንቀጽ ሃይማኖትና የድርጅቱን ጽሑፎች በቀጥታ በመጥቀስ ያላንጻጽ ማብራሪያ አቅርቦናቸዋል። በአስተምህሮው ላይ ሒስ መሰንዘር የሚጀመረው የድርጅቱ መሠረተ እምነት በቀጥታ ከቀረበ በኋላ ነው። በመጨረሻም የድርጅቱ ሰዎች ቆም ብለው አስተምህሮአቸውን እንዲመረምሩ ሊያገዙ ይችላሉ ያልናቸውን ጥያቄዎች አቅርቦናል። መልካም ንባብ።

## መቅደም

### I. ድነት በ'ሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን' አስተምህሮ

#### መግቢያ

1. ሰው ሁሉ ንጢላተኛ ነው.....	2
2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወላኝ ጉዳይ ነው.....	3
3. የውሃ ጥምቀት በጥልቅ ውሃ ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም.....	10
4. የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም.....	11
5. በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ በው ድነት አያገኝም፤ ምልክቱም ልሳን መናገር ነው.....	13
○ ግጠቃሲያ.....	13

### II. “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድነት ትምህርት በቃል እግዚአብሔር ሲመዘን

መግቢያ.....	15
1. የውሃ ጥምቀት ለድነት (ለንጢላት ሥርዮት) አስፈላጊ ነውን?	
○ ማርቆስ 16÷16.....	19
○ የሐዋርያት ሥራ 2÷38.....	25
○ የሐዋርያት ሥራ 22÷16.....	29
○ 1ኢፕሮስ 3÷21.....	33
2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነውን?	
○ የሐንስ 3÷5.....	37
○ ሮሜ 6÷3-4.....	43
○ ቲቶ 3÷5.....	48
○ ገላትያ 3÷27.....	49

- ኤፌሶን 5+25-26.....51
- ዕብራውያን 10+22.....53
- ቄላስይስ 2+12.....54
- 1ቆሮንቶስ 12+13.....56
- 3. በማጠናከሪያነት የሚጠቀሱ ሌሎች ክፍሎች
  - የሐንስ 19+34.....58
  - ማቴዎስ 28+19-20.....64
  - ሐዋርያት ሥራ 8+35-38.....66
  - ሐዋርያት ሥራ 10+48.....68
  - ዕብራውያን 9+19-20.....70
  - 1የሐንስ 5+6.....73
  - ሱቃስ 7+30.....76
  - ማጠቃለያ.....76
- 4. የውሃ ጥምቀት ውጤታማ የሚሆነው በጥልቅ ውሃ ሲካሄድ ብቻ ነው?.....79
- 5. የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ መካሄድ አለበት?80
- 6. ልሳን መናገር የድነት ምልክት ነው?.....93
- III. ቃለ እግዚአብሔር ስለ ድነት ምን ያስተምራል? .....93
- IV. ጥያቄ ለሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አግንዖት.....107
- V. ዐሥራ ሰባት ዓመት "የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን" ባሪያ ነበርሁ—የመጋቢ ንጉሤ ጎይሌ የሕይወት ምስክርነት.....119
- VI. ዋቢ መጻሕፍት (Bibliography) .....139

## ውሃውና ስሙ

### “የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን” የድነት አስተምህሮ በቃለ እግዚአብሔር ሲመዘን

#### መግቢያ

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሐፊዎች መምህራንና አማኝያን የሰው ልጅ ሁሉ በጎጠኦት እንደ ወደቀ፤ ጎጠኦት ባስከተለውም መዘዝ መንፈሳዊ ሞት እንደ ሞተ፤ የሰው ልጅ የእግዚአብሔርን የድነት መስፈርት አግልቶ ራሱን ለማጻገም ሆነ ራሱን ለድነት ማዘጋጀት ፈጽሞ እንደማይችል ያስረዳሉ። እንዲሁም ጽድቅ በእግዚአብሔር ጸጋ ለሰው ልጆች ጎጠኦት የትኪ ሞት በመሞት ባስገኘው በኢየሱስ በማመን ብቻ እንደሚገኝ ያስገነዝባሉ። እንዲሁም ድነትን ለማግኘት ጻግም መወለድ እጅግ ወሳኝ ጉዳይ መሆኑን ይገልጻሉ። ይህ እቋማቸው ከወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት መሠረተ እምነት ጋር የሚያመሰግናቸው ቢሆንም፤ ጻግም ልደት የሚገኘው የሚከተሉት አራት ቅድመ ሁኔታዎች ተግልቶ ሲገኙ ብቻ ነው። ይኸውም (1) እምነት፤ (2) ንስሐ፤ (3) የውሃ ጥምቀት፤ (4) በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ የሚለው አስተምህሮአቸው ግን (በተለይ የመጨረሻዎቹ ሁለቱ) ከቃለ እግዚአብሔር ትምህርት ጋር ፍጹም የማይገጥም ነው።

እንደ ድርጅቱ አስተምህሮ እምነት ቢባል እንዲያው ሥጋዊ የሆነ ዕውቀት ብቻ ባይሆን፤ ምግባራዊ መስጠትንና መታመንን መሠረት ባደረገ ሁኔታ ከተለወጠ ሕይወት ውስጥ የሚገኝ ፍሬ ነው። እንዲሁም ንስሐ ከጎጠኦት ወደ ጽድቅ ሙሉ ስሙሉ መመለስ ነው ከሚለው የድርጅቱ አስተምህሮ ጋር የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት የሚስማሙ ቢሆንም፤ 1) የውሃ ጥምቀት ለጻግም ልደት ወሳኝ ጉዳይ ነው፤ 2) የውሃ ጥምቀት ጎጠኦትን ያጥባል፤ 3) የውሃ ጥምቀት የቃለመለትን ዐላማ (ማለትም ጻግም ልደት ማስገኘትንና ጎጠኦትን ማጠብ) ከዳር ማድረስ የሚችለው፤ በጥልቅ ውሃ ማጥመቅ ሲቻል ብቻ ነው፤ እንዲሁም 4) የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ ቢሆን፤ አንድ ሰው በመንፈስ ቅዱስ ለመጠመቁ ሁነኛ ምልክት “በልሳን

መናገር" ነው የሚለው አስተምህሮአቸው ግን ከብሉይትና ከሐዲሳት ትምህርት ጋር አለመጣጣሙ ወይም ባይተዋር መሆኑ ብቻ ሳይሆን፤ በባይት ከሚባሉትም ክርቲያናዊ አስተምህሮዎች ጋር በአጅጉ የሚጣረስ/የሚቃረን ነው።

ቅድሚያ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያንን የድነት አስተምህሮ የድርጅቱን ጽሑፎች በዋቢነት በማቅረብ በርእሰ ጉዳዩ ላይ የሚበጡትን ማብራሪያ ከተመለከትን በኋላ፤ ይህ ትምህርት ከቃለ እግዚአብሔር ጋር ምን ያህል ይጣጣማል የሚለውን ጉዳይ በጥልቀት ለመፈተሽ እንሞክራለን። በመቀጠልም መጽሐፍ ቅዱስ ድነትን አስመልክቶ የሚያስተምረውን ትምህርት፤ የድርጅቱን የድነት አስተምህሮ ማረቅ/ማስተካከል በሚያስችል መልኩ ከቃኝን በኋላ፤ የድርጅቱን የአስተምህሮ ስሕተት አጥፋተው የሚያሳዩ እንዲሁም ገራና ቀኙን ሳያገናኙ በየዋህነት የድርጅቱን መሠረተ እምነት የተቀበሉ ሰዎች ቆም ብለው አስተምህሮውን እንዲመረምሩ ሊረዱቸው የሚችሏቸውን ቀላል ጥያቄዎች እናቀርባለን።

### I. ድነት በሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ

#### 1. ሰው ሁሉ ንጢላተኛ ነው

"የመጀመሪያው ሰው ንጢላትን የማያውቅ፤ ቅዱስ፤ ሙሉ፤ ፍጹም ሆኖ በእግዚአብሔር አምሳል መፈጠሩንና እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ በገነት ሲመላለስ መኖሩን እናምናለን (ዘፍጥረት 1+27፤ 2+7-8)። በኋላ ግን ሰው በገዛ ምኞቱ የእግዚአብሔርን ትእዛዥ በመተላለፍ እንደ ወደቀ፤ ወደ ምድርም ፍጻሜ ከንጢላት ጋር እንደ ተጣለ መጽሐፍ ቅዱስ ያስረዳል (ዘፍጥረት 2+16-17፤ 3+1-24)። ንጢላትም ለሰው ሁሉ ተረፈ (ሮሜ 5+12-21)"<sup>2</sup>።

<sup>2</sup> የኢትዮጵያ ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን የእምነት አንቀጾች አንቀጽ 5። አንዲሁም የሚከተሉትን የድርጅቱን መጻሕፍት ይመልከቱ (ሁሉም መጻሕፍት የተጻፉት በተክለ ግርያም ገዢ ነው)፡- በእግዚአብሔር መጽሐፍ ፈጠራ፤ ገጽ 12፤ 51-53፤ ለድን ዘንድ ምን ግድረግ ይዘኛል? ለዲባ ልደት፤ ገጽ 12-15። Bible Writers' Theology, 103-106.

### 2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወሳኝ ጉዳይ ነው

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወሳኝ ነው ለሚለው ትምህርታቸው የሚያቀርቡት ማስረጃ የሚከተለው ነው።

"ጌቶች ሆይ እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባኛል? ብሎ የፈልጎብኛል ወገኒ ቤት ዘበኛ ጳውሎስንና ሊሳስን በጠየቀ ጊዜ፤ 'በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እመን እንተና ቤተሰቦችህም ትድናላችሁ' አላሉትም? ሐሥ 16+30። በዚህ ጥቅስ ውስጥ ሰለ ጥምቀት መቼ ተጠቀስ? በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እምነትን ሳንጠመቅ ብንቀር ልንድን እንችል የለም ወይ የሚሉ ተከራካሪዎች ጥቂቶች አይደሉም። የዚህ ጥያቄ መልስ በቀላጥር 33-34 ላይ ይገኛል። እምነቱ ብቻ ሊያድነው እንደማይችል ስለሚያውቁ፤ በዚያች ሌሊት ጳውሎስና ሊሳስ ይህንን ሰው ከነቤተሰቡ እንዳጠመቁት እናያለን"<sup>3</sup>።

"እንዲሁም መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን ስለመሰሉት ጥያቄዎች ግልጽ የሆነ መልስ ሲሰጥ፤ "ሰው ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም" ያላል የሐንስ 3+5፤ ጥቶ 3+5"<sup>4</sup>።

<sup>3</sup> ተክለ ግርያም ገዢ ነፃ፤ ለድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባኛል? ለዲባ ልደት፤ ለዲባ አበባ ኢትዮጵያ፤ ገጽ 29። የዚህ ምዕራፍ ሐሳብ በአብዛኛው የተወሰደው ከዚህ መጽሐፍ ቢሆንም፤ ተመሳሳይ ሐሳቦችን ለግርጌ ማስታወሻ 2 ላይ የተዘረዘሩትን የድርጅቱን መጽሐፍ መመልከት ይቻላል። ምንም እንኳን ቁስ ተክለ ግርያም ገዢ የድርጅቱን የእምነት አንቀጾች ጨምሮ ከ15 ያላነሱ መጻሕፍትን ቢጻፉም (በድርጅቱ የታተሙት በራሪ ጽሑፎች ራሳቸው፤ በአብዛኛው በቀጥታ የተወሰዱት ቁስ ተክለ ግርያም ገዢ መጻሕፍት ላይ ነው። ቁስ ተክለ ግርያም ገዢ የጻፉላቸውን መጻሕፍት ዝርዝር በዋቢ መጻሕፍት ዝርዝር ይመለከቷል)፤ በጽሑፎቻቸው ውስጥ ሁሉ ግን የተደጋገሙ ሐሳቦችን መመልከት የተለመደ ነው። ምናልባትም "እነዚህን መጻሕፍት በሙሉ በአንድ መለስተኛ መጽሐፍ አጠቃሎ ማቅረብ ይቻላል" ቢባል፤ አብላትም ሆነ ገነት አይሆንም።

<sup>4</sup> ዝኒ ከግሁ፤ 30።

"ያመነ የተጠመቀ ይድናል ያላመነ ግን (ሊጠመቅ አይችልምና) ይፈረድበታል። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጥምቀት የማዳን ሥራ ሲመሰክር ነገር ግን የመድኃኒታችን የእግዚአብሔር ቸርነትና ሰውን መውደዱ በተገለጠ ጊዜ እንደ ምሕረቱ መጠን 1) ስለዲስ ልደት በሚሆነው መታጠብና (በስሙ ጥምቀት)፤ 2) በመንፈስ ቅዱስ መታደስ አዳነን እንጂ እኛ ስላደረግነው በጽድቅ ስለነበረው ሥራ አይደለም" ይላል ቲቶ 3+4-5<sup>5</sup>።

"የመድኃኒታችን የእግዚአብሔር ቸርነት ክርስቶስን (ሕይወትን) ሰጠን። ክርስቶስ በመስቀል በመሞቱ ምክንያት ከጌኑ ውሃና ደም ፈለቀልን የሐንስ 19+34። ክርስቶስ በውሃው፣ በደሙና በመንፈሱ ሊያድነን መጣ 1ዮሐንስ 5+6-8፤ ሕዝቅኤል 36+25-27። በእራት ዘመን ሙሴ ከበግ ወይም ከፍየል የወጣውን ደም ለእስራኤል ሕዝብ ኅጢአት ከተጠበቀው ውሃ ጋር በሂሶስ በማደባለቅ በሕዝቡና በመጽሐፉ ላይ ይረገጠው ነበር ዕብራውያን 9+19-20። ሙሴ ሲረገጠው የነበረው የኪዳን ውሃና ደም ከክርስቶስ ጌን ስተገኘው ውሃና ደም ጥላ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ፣ 'ጥቂቶች ማለት ሰምንት ነፍስ በውሃ የዳኑበት መርከብ ሲዘጋጅ የእግዚአብሔር ትዕግሥት በኖላ ዘመን በቆየ ጊዜ ቀድሞ አልታዘዙም ነበር፤ ይህም ውሃ ደግሞ ማለት ጥምቀት ምሳሌው ሆኖ አሁን ያድነናል፤ የሰውነትን ዕድፍ ማስወገድ አይደለም ስለእግዚአብሔር የበጌ ገሊና ልመና ነው እንጂ፤ ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ነው' ይላል 1ጴጥሮስ 3+20-21። የቤተ ክርስቲያን መክፈቻዎች የተሰጠው ሐዋርያው ጴጥሮስ ጥምቀት በእምነት ስንቀበላት እንደምታድነን ሲመሰክር እኛ እንዴት ጥምቀት አታድንም ልንል እንደፍራስን?"<sup>6</sup>።

"ደሙና ውሃው ከጌኑ ሲወጡ በአንድነት እንጂ ተስያይተው ስላልወጡ በማዳን ሥራቸውም አይስያዩም 1ዮሐንስ 5+6-7"<sup>7</sup>።

<sup>5</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 30። በትንፍ ያለውን ይጨምራል።  
<sup>6</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 30-31። በትንፍ ያለውን ይጨምራል።  
<sup>7</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 76።

"ሙሴ የኩርማዎችንና የፍየሎችን ደም ከውሃ ጋር ቀላቅሎ ሲረገጥ እንደ ነበር ሁሉ፣ ክርስቶስም የራሱን ደምና ውሃ በአንድ ላይ ከጌኑ በማመንጨት የመዳንን በር ከፍቶአል 1ዮሐንስ 5+6-7፤ የሐንስ 19+34"<sup>8</sup>።

"የእንዳንድ ሰዎች ጥያቄ 'ስወደደን ከገጢአታችንም በደሙ ላጠበን' ተብሎ ተጽፎአልና ደሙ ብቻ ነው የሚያጥበን፤ ውሃውም ሆነ በስሙ መጠመቅ ስገጢአት ሥርየት አንዴት በአንድ ላይ ይሠራሉ? የሚል ነው፤ ይህን ዐይነት ጥያቄ የሚጠይቁ ሰዎች የእግዚአብሔር ቃል በሙላት የሌለባቸው ናቸው። ቃሉ ግን ደሙ፣ ውሃው፣ ስሙና መንፈሱ ለማዳን በአንድ ላይ እንደሚጠፉ ይገልጻል ቲቶ 3+4-5፤ የሐንስ 3+5፤ ሐዋርያት ሥራ 3+5፤ 2+21:38፤ ዕብራውያን 10+19-22፤ 1ዮሐንስ 5+6-8:12"<sup>9</sup>።

"በዚህ በፍጻሜ ዘመን ያለው ትውልድ ደግሞ የዘላለም ሕይወት በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በውሃ ተጠምቆ አንዳይድን አሻፈረን! የውሃ ጥምቀት አያድንም! በማለት የገዛ ራሱን ፍልስፍና ተከትሎ በመፋነን የእግዚአብሔርን መንገድ አንደ ላተ የታመነ ነው። በመስቀል ላይ የፈሰሰውን ውሃና ደም በስሙ አማካይነት በጥልቅ ውሃ ውስጥ በመጠ መቅ እንድንቀበለው አዘዘን"<sup>10</sup>።

"መጽሐፍ ቅዱስ፣ 'ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልን ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ፤ ያመነ የተጠመቀ ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል' ማርቆስ 16+16። እንግዲህ አንደ እግዚአብሔር ቃል መሠረት ሰው ሁሉ ንስሐ አየገባ ለገጢአት ሥርየት በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በመጠመቅ ይድን ዝንድ ይገባዋል። የሐዋርያት ሥራ 2+38 የተሰበከለትን የመዳን ወንጌል ስምቶ በእምነት የማይቀበል፤ እምኖም ተጸጽቶ ኅጢአቱን በመተው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠምቆ ከገጢአቱ የማይታጠብና በመንፈስ ቅዱስ የማይታደስ ሰው ሁሉ፣ በእግዚአብሔር መንግሥት ርስት

<sup>8</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 78።  
<sup>9</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 79።  
<sup>10</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 32።

የሰውም የሐንስ 3+5፤ ጊቶ 3+5፤ ሕዝቅኤል 44+9<sup>11</sup>።  
 "የአግዚአብሔርን ቸርነትና ምሕረት በውሃ መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ እንጂ በሌላ ዘዴ እንደማንወርሰው በጊቶ 3+4-5 ተገልጿል።  
 በቸልተኝነትና በሰው ሠራሽ የመዳን መንገድ ተቃላቅሎ እውነት በሚመስል የሞት መንገድ የምትጓዙ ሰዎች ትኖሩ ይሆን? ምሳሌ 16+25። መጽሐፍ ቅዱስ 'አሁንስ ስምን ትዘገያህ? ተነሣና ስሙን እየጠራህ ተጠመቅ፤ ኩነጢአትህም ታጠብ' አያሰ ይጠራችኋል የሐዋርያት ሥራ 22+16። በገላትያ 3+27 'በጥምቀት ክርስቶስን ለበሳችሁ ይላል'<sup>12</sup>። "በሮሜ '6+3 ወይስ አታውቁም? እኛ በኢየሱስ ክርስቶስ የተጠመቅን በሞቱ እንደ ተጠመቅን' ይላል። አነዚህ ከላይ የተጠቀሱት ጥቅሶች ባጭሩ ያለጥምቀት ድነት እንደማይገኝ ያስረዳሉ"<sup>13</sup>።

"አምነት፣ ንስሐ፣ ጥምቀት፣ መንፈስ ቅዱስ እነኝህ አራቱ ለድነታችን የተሰጡን የመዳን መንገዶች ስለሆኑ በአንድነት በመውሰድ የምንድንባቸው እንጂ ለያይተን የምንድንባቸው ኅይሎች አይደሉም። እንደ ሰው አስተያየት ገነጣጥስን ብንጠቀምባቸው የአግዚአብሔርን ጥላን የምናፈርስ መሆናችን ግልጽ ነው"<sup>14</sup>።

"በእራት ዘፀአት 30+20-21 'አንዳይሞቱ ይታጠቡበታል' ይላል። ሊታጠቡበት የተፈቀደው የውሃ ዐይነትም በዙጉልቁ 19+9 ተገልጿል፤ ቃሉም እንዲህ ይላል፤ 'ርኩሳትን የሚያነጻ ውሃ ለእስራኤል ልጆች ማገበር ይጠበቃል፤ ኩነጢአት ለማንጸት የሚሆን ነው' ይላል። ለእስራኤል ሕዝብ ኅጢአት በተለየ አንስራ የተጠበቀው ውሃ ኅጢአታቸውን ሊያስተሰርይ ከቻሰ አንዴት ይልቅ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በጥምቀት የምንታጠብበት ውሃ ኅጢአታችንን ሊያስወግድ አይችልም? ከመድኃኒታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጌን የፈለቀውስ ውሃና ደም

<sup>11</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 33-34።  
<sup>12</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 34-35።  
<sup>13</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 36።  
<sup>14</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 37።

በጥምቀት በኢየሱስ ስም የምንጠመቅበትና የምንነጸበት ኅይል አይደለም?"<sup>15</sup>።

"በብሉይ ኪዳን ዘመን ወደ ቅድስተ ቅዱስን ገረተው የመቅደስ አገልግሎት ተካፋዮች ሊሆኑ የሚመረጡ ሁሉ የልብና የሥጋ ግርዘት ከሁሉ በፊት ያስፈልጋቸው እንደ ነበር መጽሐፍ ቅዱስ ያስረዳናል። ቃሉም፤ 'ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ በእስራኤል ልጆች መካከል ካሉት ሁሉ በልቡና በሥጋው ያልተገረዘ እንግዳ ሁሉ ወደ መቅደሴ አይግባ' የሚል ነበር ሕዝቅኤል 44+9። የልብና የሥጋ ግርዘት ማለት ምን ማለት ነው? የልብ ግርዘት ማለት በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ማለት ሲሆን፤ የሥጋ ግርዘት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በመጠመቅ አሮጌው አዳም ተወግዶ ክርስቶስን የመልበስ ምሳሌ ነው ጊቶ 3+5፤ ቂላ. 2+11-13፤ 2ቆሮ. 5+17፤ 1ቆሮ. 15+45-50፤ ገላ. 3+27"<sup>16</sup>።

"ከምድረ ግብፅ የወጡት እስራኤላውያን የኤርትራን ባሕር አስኪያልፋ ድረስ ፈርዖንና ተከታዮቹ አልቀቀደቸውም ነበር። እስራኤላውያን ወደ ፊት በመገሥገሥ ከፈርዖንና ከሠራዊቱ ለማምለጥ ያደረጉት ሙከራ ፍርሐትንና ጭንቀትን አበዛባቸው እንጂ ምንም ሊረዳቸው አልቻለም ነበር። ነገር ግን በኤርትራ ባሕር ውስጥ በማለፍ በእግዚአብሔር ኅይል ፈርዖንንና ተከታዮቹን ካስጠሙአቸው በኋላ የፈርዖን አስፈሪነትና ጭቆና ዳግመኛ ሊከተላቸውና ሊያስፈራቸው አልቻለም 1ቆሮንቶስ 10+1-3፤ ዘፀአት 14+15 ተመልከት"<sup>17</sup>።

በብሉይ ኪዳን የጥምቀት "ምሳሌ ሆኖ የቆየው የዮርዳኖስ ወንዝ ነበር፤ በፅብራይስጥ ቋንቋ ዮርዳኖስ፤ 'ያራዳህ' ማለት፤ ወደ ታች መግባት ወይም መውረድ ማለት ነው። ወንዝ ማለት ደግሞ ውሃ ማለት ስለሆነ የዮርዳኖስ ወንዝ ማለት ወደ ውሃ ውስጥ መግባት ማለት ነው። ጥምቀት የተባለው ቃል በግሪክ ቋንቋ፤ 'ባፕቲዞ' መጥለቅ ወይም ወደ ውሃ ውስጥ መግባት ወይም በውሃ ውስጥ መነከር ከሚለው ቃል የተገኘ

<sup>15</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 45።  
<sup>16</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 45-46።  
<sup>17</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 46።

ነው። እግዚአብሔር የዮርዳኖስን ወንዝ እንዴት እንደ ተጠቀመበት ከ2ነገሥት 5፥1-14 እንመልከት”<sup>18</sup>።

“ንዕማን የተባለው የዕሪያ ንጉሥ የሠራዊቱ አለቃ በጌታው ዘንድ ታላቅ ክቡር ሰው ነበር፤ ደግሞም ጽኑ ጎዳል ነበር፤ ነገር ግን ለምጽም ነበረ። የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች (እንባቢዎች) እንደሚያውቁት ሁሉ፤ ለምጽ የተወቀ የጎጢአት ምሳሌ ነው። በሰምጽ በሽታ የተወረበው ንዕማን በዮርዳኖስ ወንዝ ብቅ ጥልቅ ቢል ከሰምጽ ታጥቦ እንደሚነጻ ወይም ከሰምጽ እንደሚድን የእግዚአብሔር ሰው ስለነገረው በዮርዳኖስ ወንዝ ተጠምቆ ከሰምጽ ሊነጻ ችሎአል”<sup>19</sup>።

“በብሉይ ኪዳን እንደምናገኘው ግርዘት ለአብርሃምና ለዘፋ ሁሉ የተሰጠ የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ነው። እግዚአብሔርም፤ ‘የቀላፈቱን ሥጋ ያልተገረዘ ቁላፋ ሰው ሁሉ ያች ነፍስ ከወገንዎ ተለይታ ትጥፋ፤ ቃል ኪዳኔን እፍርሳለችና’ አለ ዘፍጥረት 17፥1-14። ስለዚህ እግዚአብሔር የአብርሃም ልጆች እንዲገረዙ አዘዛቸው፤ ካልተገረዙም የእርሱ ወገኖች እንዳልሆኑ አስታወቀ”<sup>20</sup>።

“እኛም በመንፈስ የአብርሃም ዘሮች ነን። ይህንን የግርዘት ቃል ኪዳን እንዴት ልንቀበለው ይገባል? ሐዋርያው ጳውሎስ ለቂላበይስ ስዎች በግልጽ እንደ ተናገረው፤ የአዲስ ኪዳን መንፈሳዊ ግርዘት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም መጠመቅ ነው ቁላ 2፥11-13...በቅዱስ ቃሉ እንደምናየው ሁሉ መንፈሳዊ ግርዘት (ማለት በኢየሱስ ስም ጥምቀት) ያልተቀበለች ነፍስ ሁሉ፤ ከወገንዎ ተለይታ ትጥፋ፤ ቃል ኪዳኔን እፍርሳለችና የሚል ነው። ይህንን የግርዘት ትእዛዝ የሰጠው እግዚአብሔር እንጂ፤ ኢየሱስ ወይም አብርሃም አልነበረም ዘፍ. 17፥1-14። በቅድሚያ እንደ ተገለጠው ሁሉ ይህ የግርዘት ሥርዐት የተፈጸመው የዮርዳኖስን ወንዝ ከተሻገሩ በኋላ እንጂ በፊት አልነበረም ኢየሱ 3፥4-5 ተመልከት። በአዲስ ኪዳን ዘመንም ሰው ሁሉ መንፈሳዊውን የዮርዳኖስ ወንዝ (በኢየሱስ ክርስቶስ

ስም ተጠምቆ) ካልተሻገረ እግዚአብሔር ከማንኛውም ሰው ጋር የግርዘትን ቃል ኪዳን አይገባም”<sup>21</sup>።

“ከነዓን የመንግሥተ ሰማያት ምሳሌ እንደ ሆነች ከእግዚአብሔር ቃል ተምረናል። የእስራኤላውያን በዮርዳኖስ ወንዝ ውስጥ ማለፍ በአዲስ ኪዳን ጥምቀት በኩል ወደ ስያሜዊት ኢየሩሳሌም (ከነዓን) የምንገባበት ምሳሌ ነበር። እስራኤላውያን የዮርዳኖስን ሳይረግጡ ድልድይ ሠርተው እንዲያልፉ አልተነገሩቸውም። ነገር ግን የእግዚአብሔር ፕላን እጅግ ታላቅ ስለነበር የዮርዳኖስን ከፍሎ በውስጡ አሻገራቸው ኢየሱ 2፥5፤ ዘፀአት 14፥15-31 ተመልከት”<sup>22</sup>።

“በክርስቶስ ትምህርትና በሐዋርያት እንዲሁም በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ይህ ለጎጢአት ሥርዐት በውሃ ውስጥ የማለፍ አሰፈላጊነት በሚገባ የተገለጠ ስለሆነ፤ ማንም ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በጥልቅ ውሃ ለጎጢአቱ ሥርዐት የመጠመቅን ሥርዐት ካልፈጸመ ወደ ሰማያዊት ከነዓን ሊገባ እንደማይችል መገንዘብ ይኖርበታል ዮሐንስ 3፥5”<sup>23</sup>።

“እጅግ ብዙ ሰዎች ከክርስቶስ ኢየሱስ ጌን ተሰቅሎ የነበረው ወንበዴ በእምነት ከጻነ እኛም ያለ ጥምቀት መጻን እንችላለን! የሚል ክርክር ለቤተ ክርስቲያን ያቀርባሉ። የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ለለዚህ ክርክር የምትመልሰው መልስ፤ ቤተ ክርስቲያን የተመሠረተችው ከበዓለ ጎምሳ ቀን በኋላ እንጂ ከዚያ በፊት አልነበረም የሚል ነው። ከበዓለ ጎምሳ ቀን በፊት ክርስቶስ፤ ‘ጎጢአትህ ተሰሪሮችልህ’ እያለ ይፈውስ ነበር። ከበዓለ ጎምሳ ቀን ወዲህ ያለው ሕዝብ ሁሉ ግን ያለ ውሃ ጥምቀት አይድንም። ከበዓለ ጎምሳ ቀን በፊት የነበረው የሃይማኖት ሥርዐት የአራትና የመጥምቁ ዮሐንስ ሥርዐት ስለነበር ቤተ ክርስቲያን ለምትመሠረትበት እውነተኛው የመጻን መንገድ ጥላ እንጂ በራሱ ፍጹምነት አልነበረውም”<sup>24</sup>።

<sup>18</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 50-51።  
<sup>19</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 51። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።  
<sup>20</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 53-54።

<sup>21</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 54-55። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።  
<sup>22</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 55። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።  
<sup>23</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 55-56።  
<sup>24</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 90-91።

"ከኢየሱስ ጋር ተሰቅሎ የነበረው ወንበዴ ያለ ጥምቀት ለምን ጻነ? የሚሉ ብዙ ናቸው። ወንበዴውም የጻነው የአዲስ ኪዳን ጥምቀት (ማለትም ከኢየሱስ ጉን በፈሰሰው ውሃና ደም በሰሙ ለገጠኦች ሥርዓት መጠመቅ) ከመጀመሩ በፊት በነበረው የንስሐ (የመንጻት) ሥርዓት ነው። ጌታ ኢየሱስ 'ገጠኦችህ ተሠረዮቻልህ' 'ገጠኦችሽ ተሠረዮቻልሽ' እያለ ከገጠኦች ሲፈታቸው የነበረው ከመሞቱ በፊት ነበር። ሞቶ ከተነሣ በኋላ ግን ሰው ከውሃና ከመንፈስ እንዲወለድ በደነገገው ሥርዓት እንጂ በቀደመው የመንጻት ሥርዓት መጻን አልተቻለም። ስለዚህ ነው ብዙዎች የዮሐንስ ደቀ መዛሙርት እንደ ገና በኢየሱስ ክርስቶስ ስም የተጠመቁት ሐዋርያት ሥራ 19፥1-6"<sup>25</sup>።

"እንግዲህ የወንጌል መልእክተኞች ሁሉ ስለ ስሙ፣ ስለ ደሙ፣ ስለ ውሃውና ስለመንፈሱ የማጻን አገልግሎት የተምታታ መልእክት በመስጠት ሕዝብን እንዳያወናብዱ ስብከት ከመጀመራቸው በፊት በእነዚህ የመጻን ጸጋዎች የሃይማኖታችን መሥራቾች የሆኑት ሐዋርያት እንዴት እንደ ተጠቀሙባቸው ከቃሉ መረጃት ይኖርባቸዋል ኤፌሶን 2፥20"<sup>26</sup>።

"የውሃ ጥምቀት እጅግ ተፈላጊ የሆነበት ዋናው ምክንያት ያለ ውሃ ጥምቀት ሰው ጻግም ተወልዶአል፤ ክርስቲያን ነው ወይም የእግዚአብሔር ልጅ ነው ሊባል ስለማይችል ነው። የቤተ ክርስቲያን አካልም ሊሆን አይችልም። ያልተጠመቀ ሰው ሁሉ አረማዊ የሚባል ስም ይሰጠዋል"<sup>27</sup>።

**3. የውሃ ጥምቀት በጥልቅ ውሃ ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም**

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የውሃ ጥምቀት በጥልቅ ውሃ ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም ለሚለው ትምህርታቸው የሚያቀርቡት ማስረጃ የሚከተለውን ይመሰላል።

<sup>25</sup> ጥምቀት ያድናል! (በራሪ ጽሑፍ) በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።  
<sup>26</sup> እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባኛል? 79።  
<sup>27</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 224።

"የውሃው ጥልቅ መሆን ለምን ይጠቅማል? ሰው ሁሉ ሰውነቱ የገጠኦች ለምጽ ስላሰበት ሙሉ ሰውነቱን በሚያነጻ ውሃ መታጠብ ስለሚገባው ነው ዘጉላቀፉ 19፥9፤ ቁላስይስ 2፥11-12፤ ሐዋርያት ሥራ 8፥35-39፤ 22፥16፤ ሮሜ 6፥3-4፤ ዮሐንስ 3፥23፤ ማቴዎስ 3፥16"<sup>28</sup>። "ልንገነዘበው የሚገባን ዋናው ነገር በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ለገጠኦች ሥርዓት በጥልቅ ውሃ ውስጥ ስንጠመቅ ከሞቱ ጋር እንድ እንሆን ዘንድ በጥምቀት ከእርሱ ጋር መቀበራችንን ነው ሮሜ 6፥3-4። ይህም በመስቀል ላይ በሞተሉን ጊዜ በአፈሰሰልን ውሃና ደም ውስጥ በማለፍ ዘላለማዊውን የሞት ዕዳ ቀብረን በአዲስ ሕይወት ለመኖር አዲሱን አዳም ክርስቶስን መልበሳችንን ያሰረዳል ዕብራውያን 6፥3-4፤ ሮሜ 6፥3-4"<sup>29</sup>።

**4. የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም**

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የውሃ ጥምቀት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ካልተካሄደ ሰዎችን አያድንም ለሚለው ትምህርቱ የሚያቀርበው ማስረጃ የሚከተለው ነው።

"በማቴዎስ 28፥19 የተነገረው ቃል በነጠላ ቀጥሮ የተነገረ ስም ስለሆነ አንድን አምላክ ያመለክታል እንጂ ስለ ሦስት አይናገርም። ሐዋርያትም በማስተዋል እንደ ተቀበሉትና እንደ ሠሩበት ከጥምቀት ሥርዓታቸው እንገነዘባለን"<sup>30</sup>። "በማቴዎስ 28፥19 እንደ ተጻፈው አብ ማለት ስም አይደለም፤ ለአብ የመጠሪያ ስም ሊኖረው ይገባል። ይኸውም የመጠሪያ ስሙ ኢየሱስ እንደ ሆነ ራእይ 3፥12፤ ዮሐንስ 5፥43፤ 17፥6፤12፤ ማቴዎስ 1፥20-23፤ ዮሐንስ 14፥8-10 እንዲሁም ኢሳይያስ 9፥6 ይገልጻል። ወልድ ማለት ደግሞ ስም አይደለም፤ የወልድም መጠሪያ ስሙ ኢየሱስ ነው። ወልድ (ልጅ) ተብሎ ሊጠራና ሊቀደስ ስለማይገባው የገድ ስም ሊኖረው ይገባል። እግዚአብሔር በሥጋ ከመገለጡ ወይም ከድንገል

<sup>28</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 127።  
<sup>29</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 82።  
<sup>30</sup> ዝኒ ከማሁ፡ 116።

ማርያም ከመወለዱ በፊት ሰዎችን ሊያድንበት ዐቅዶ በሰማያት ሰው ላይ ያስቀመጠው የመለኮት (የአብ) ስም ኢየሱስ ነው። መንፈስ ቅዱስም ከእግዚአብሔር ወይም ከኢየሱስ የሚፈስ የእግዚአብሔር ኅይል ነው። ከቅዱስ አምላክ ስለሚወጣ መንፈስ ቅዱስ ይባላል፤ የመጠሪያ ስሙ ግን ኢየሱስ እንደ ሆነ በማቴዎስ 1፡20-21 እና 2ቆሮንቶስ 3፡17 ተገልጿል ... ኢየሱስ በሥጋ ሲወለድ ወልደ መንፈስ ቅዱስ አልተባለም፤ ነገር ግን ባባቱ ስም ኢየሱስ ተብሎ ተጠራ፤ ጌታ መንፈስ ነውና ዮሐንስ 5፡43 ተመልከት”<sup>31</sup>። “አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ እነዚህ ሦስት የእግዚአብሔር የክብር ስሞች የመጠሪያ ስሞቹ ቢሆኑ ኑሮ፤ ስም ተብሎ በነጠላ ቀጥሮ ከመጻፍ ይልቅ ስሞች ተብለው ሊጻፉ ይገባ ነበር። ስም ተብሎ ስለተጻፈ ነጠላነትን ስለሚያሳይ ሐዋርያት ሳይሳሳቱ በዚህ በሦስት የክብር ስም የተጠራ አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ሆነ በመንፈስ ቅዱስ ተረድተው ኅጢአትን በሚያስተሠርደ በአምላካችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አጥምቀዋል። እኛም በዚህ ስም እንድንጠመቅና እንድናጠምቅም በጥብቅ አዘዋል ኤፌሶን 4፡5፤ ቄላስይስ 3፡17፤ ገላትያ 1፡8-9 3፡27፤ ሐዋርያት ሥራ 2፡38-42 ተመልከት”<sup>32</sup>።

“ሐዋርያት ሥራ 2፡38 አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ እየተባለ የሚጠራው ያው ራሱ እንደ አምላክ ሲሆን፤ ለሰው ልጆች በሦስት አገላለጽ መገለጹን ያሳያል። ውሃ ሲረጋ በረዶ እንደሚሆን ሲፈላም እንፋሎት እንደሚሆን ዐይነት አባታችን እግዚአብሔር በረቂቅነትና በሚዳስስ አካል ተገለጸ እንጂ አምላካችን እንደ የማዳን ስሙም አንድ ነው”<sup>33</sup>። “በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም የተጠመቀ ሰው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለማይገኝ፤ ሐዋርያትም ስላላጠመቁበትና አብና መንፈስ ቅዱስም ስለማይሞቱና ስለማይቀበሩ፤ ጥምቀት ደግሞ የሞትና የመቀበር ምሳሌ ስለሆነ፤ እኛም ሞቶ ከተነሳው ከክርስቶስ ጋር በንስሐ ሞተን፤ እሮጌውን ሰዎችን ከነዕዳ ጽሕፈቱ በኢየሱስ ስም ለማስገልፍ በሰሙ ጥምቀት ከእርሱ ጋር በእምነት ተቀበርን”<sup>34</sup>።

**5. በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ ሰው ድነት እያገኘም፤ ምልክቱም ልሳን መናገር ነው**

የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ ሰው ድነት እያገኘም፤ እንደ ሰው ድነት የማግኘቱ ምልክት በልሳን መናገሩ ነው ለሚለው ትምህርት የሚያቀርቡት ማስረጃ የሚከተለው ነው።

“የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ምልክቱ የሕይወት ተሐድሶ ማግኘትና በልሳን ወይም በአዲስ ቋንቋ መናገር ነው። መንፈስ ቅዱስ ሕይወትን የሚለውጥ ወይም የሚያድስ ጸጋ ነው። መንፈስ ቅዱስ ውስጣዊ ሕይወታችንን ማለትም መንፈሳችንን ስለሚያድነው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በውሃ ቢጠመቅም በመንፈስ ቅዱስ ያልተጠመቀ ሰው ሙሉ ደኅንነት እያገኘም ብለን እናምናለን ቲቶ 3፡4-8፤ ዮሐንስ 3፡5-6 ተመልከት”<sup>35</sup>። “የመንፈስ ቅዱስና የውሃ ጥምቀቶች ለዳግም ልደታችን አስፈላጊዎች እንደ ሆኑ አጥብቀን ስለምናምን ማንኛውም ምዕመን ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ከተወለደ ከዘላለም ሞት ዕዳ መዳኑን እናረጋግጣለን ዮሐንስ 3፡1-6፤ ቲቶ 3፡4-8፤ ሐዋርያት ሥራ 8፡12-17፤ 19፡1-6፤ ሕዝቅኤል 36፡25-37”<sup>36</sup>።

**ግጥም**

“ሰው ያለ ንስሐ ያለ ጥምቀትና ያለ መንፈስ ቅዱስ ሙሉ እንዴት ለመዳን ይችላል? ሐዋርያው ጴጥሮስ ለመጀመሪያ ጊዜ የሰበከላቸው ሦስት ሺህ ሰዎች በእጅ ማውጣትና በእፍ ምስክርነት አልዳኑም፤ በማቄላመጥና በማባበልም ወንጌል አልተሰበከላቸውም። መጽሐፍ ቅዱስም ስለእነርሱ የመዳን ሁኔታ እንዲህ ብሎ ይመሰክራል፤ ‘ቃሉን በሰሙ ጊዜ ልባቸው ታወከ፤ ጴጥሮስንና ሌሎችንም ሐዋርያት ወንድሞች ሆይ (እንድን ዘንድ) ምን እናድርግ?’ አሏቸው”<sup>37</sup>።

<sup>31</sup> ዝኒ ከግሁ፡ 117። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።  
<sup>32</sup> ዝኒ ከግሁ፡ 118።  
<sup>33</sup> ዝኒ ከግሁ፡ 122።  
<sup>34</sup> የኢትዮጵያ ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን የአምነት አንቀጾች፤ አንቀጽ 8።

<sup>35</sup> ዝኒ ከግሁ፡ አንቀጽ 9።  
<sup>36</sup> ዝኒ ከግሁ፡ አንቀጽ 9።  
<sup>37</sup> አድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባል?፤ 72። በቅንፍ ያለውን ይጨምራል።

ቄስ ተክለ ማርያም ገዛኸኝ በኢየሱስ ስም በጥልቅ ውሃ መጠመቅ ለድነት ("ክርስቶስን ለመልበስ") ወሳኝ ጉዳይ መሆኑን ኢየሱስ ራሱ በአካሉ ሥጋ ተገልጦ ያስረዳቸው ትምህርት መሆኑን በአንክሮ ያስገነዝባሉ፡—

በፖስታ ቤት በኩል በተሳካልኝ ጽሑፍ ላይ በኢየሱስ ስም ጥምቀት የሰው ሥርዐት ወይስ መለኮታዊ መልአክት... የሚለውን ርእስ ስመለክት አንብቤ ፊቴን አቅንጭ ወደ ፊት ስመለክት፤ ክርስቶስ ፊቴ ቆሞ ሰውነቱን በዚፕ የተዘጋ ልብስ እንደሚከፈት ከፍተ ሰውነቱን ወደ ውስጡ አስገባና ራሴን በክርስቶስ ሰውነት ውስጥ ገብቼ አየሁት። ራእይ አብቅቶ ወደ ራሴ ስመለስ ከመደንገጤ ብዛት የተነሣ መንቀጥቀጥ ያዘኝ፤ የራእይን ትርጉም ሰግወቅ ፈልጌ ኢየሱስን ለመጠየቅ በፊቱ ተደፋሁ። አርሱም፡— "ያየኸው ራእይ ትርጉሙ በስሜ በጥልቅ ውሃ ውስጥ ገብቶ በመጠመቅ ያልለበስኝ ሁሉ ራሳዬን አንደ ሆነ የሚያሳይ ነው" አለኝ። ከዚያም "እነዚህን ጥቀሶች ተመልክትና ሰጻግም ልደት በስሜ ተጠምቀህ ልበስኝ" አለኝ። ጥቅሶቼም እንደ ፊልም በአለምጭ ይታዩኝ ጀመሩ፡— ዮሐ. 1፡12-13፤ 3፡3-6፤ ሐዋ. 2፡38፤ ቄላ. 2፡11-14፤ ሮሜ 6፡3-6፤ 8፡1፡29-30፤ 2ቆሮ. 5፡1-5፤ ገላ. 3፡27። ምስጢሩ ስለገባኝ አየተቀራጠነጥሁ ለባለቤቴ በስሜት መስከርሁላት፤ እርሷ ግን ተቃወመች፤ ነገር ግን ኢየሱስ ሊገልጥላት ስለፈቀደ፤ በጣም ታምማ በፀልጋዋ ላይ አያለች ከሥቃይዋ የተነሣ ስትወራጭ ድንገት ያችን አንብቤ የተለወጠላቸውን መጽሐት በአጃ ነካቻትና ከዚያ አንሥታ ማንበብ ጀመረኝ። አያነበበች ሳለች ኢየሱስ በሽታዋን ይወስደውና ትፈወሳለች። በሽታዋን ስታጻምጥ ምንም የለም። ከፀልጋዋ ወርዳ ብትቆምም ምንም የበሽታ ስሜት የለም። በደስታ እየዘለለች ጠበቀችን። መፈወሷ አስገርሞኝ ሳመስግን ጌታ ኢየሱስ መጠመቅ አንዳለብን ተናገረን፤ ወዲያው ወደ ወንዝ መሄድ ስንጀምር በመንገድ አቁሞን ጽሑፏን ወደ ላኩልን ሰዎች ሄድን አንድንጠመቅ አዘዘንና ሄደን ተጠመቅን<sup>38</sup>።

<sup>38</sup> ተክለ ማርያም ገዛኸኝ፤ ትምህርተ መለኮት፤ አርትስተክ ማተሚያ ድርጅት 1996፤ ገጽ 34።

## II. የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን የድነት ትምህርት በቃለ እገዚአብሔር ሲመዘን

### መግቢያ

ትክክለኛ የሙግት አካሄድ ወደ ትክክለኛ ድምዳሜ አንደሚያደርስ አሙን ነው። ወደ ትክክለኛው ድምዳሜ በሚያደርስን መንገድ ካልሄድን ደግሞ የተሳሳተ የሙግት ድምዳሜ ላይ መድረሳችን አይቀሬ ነው (የተሳሳተ አካሄድ ተጠቅሞ ወደ ትክክለኛ ድምዳሜ መድረስ የሚቻለው በአጋጣሚ/“በአቦ ለጥ” ብቻ ነዋለ)። ውይይታችን በአብዛኛው መሠረት የሚያደርገው መጽሐፍ ቅዱስን አስከ ሆነ ድረስ (ታሪክንና ሥነ አምክንዮን በተወሰነ ደረጃ አንጠቀማለን። ትክክለኛው የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት ዘዴ ራሱ ታሪክንና ሥነ አመክንዮን እንድንጠቀም የግድ ይላል)፤ መጽሐፍ ቅዱስን እንዲት እናጥና/አንመርምር የሚለው ጉዳይ ለውይይታችን መሠረታዊ ነጥብ ነው።

"ድጎሪ ዘመናዊ" በመባል የሚታወቀውን የአፈታት ጥበብ ጨምሮ፤ የተለያዩ የሥነ ጽሑፍ አፈታት ዘዴዎችና ጎድፈ ሐሳቦች መኖራቸው ትቡል ቢሆንም፤ በዚህ መጽሐፍ የቀረቡት ትንተናዎች፤ ሒሶችና አስተያየቶች በሙሉ፤ "ቅዱሳት መጻሕፍት መተርጎም ያለባቸው ታሪካዊ፤ ሰዋሰዋዊና ሥነ ጽሑፍ (Historical, Grammatical, and Literary method—HGL) አውነታዎችን መሠረት ባደረገ መልኩ ብቻ ነው" የሚለውን መሠረታዊ የሥነ አፈታት መርሐ ታሳቢ ባደረገና መርሐቹን በተከተለ መንገድ ነው<sup>39</sup>። ቅዱሳት መጻሕፍትን ብቻ ሳይሆን፤ ጥንታዊ ድርሳናትንም ሆነ ዘመናዊ ጽሑፍችን የምናጠናው ይህንኑ መርሐ በመከተል ነው። ይህ ደግሞ በበርካታ የነገረ መለኮትና የቋንቋ ሊቃውንት ተቀባይነት ያለው የቅዱሳት መጻሕፍት አፈታት ጥበብ ነው።

በኢትዮጵያ የሚገኙትን የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የሚከተሉት የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት መንገድ የትኛው አንደ ሆነ

<sup>39</sup> Historical-Critical Method በመባልም ይታወቃል።

በግልጽ አለፍረዋል። ይኸውም ኢየሱስ ክርስቶስ ለመምህራኑ "በእካለ ሥጋ እየተገለጠ" በሚያሳዩቸው "ራእይና" በሚናገራቸው "ንግግር" ላይ መሆኑን በሚከተለው መንገድ ገልጸዋል።

በፖስታ ቤት በኩል በተላኩልኝ ጽሑፍ ላይ፤ በኢየሱስ ስም ጥምቀት የበው ሥርዐት ወይስ መሰከታዊ መልእክት... የሚለውን ርዕስ ሰመሰከት እንብቤ ፊቴን አቅንጭ ወደ ፊት ሰመሰከት፤ ክርስቶስ ፊቴ ቀዋ ሰውነቱን በዚፕ የተዘጋ ልብስ እንደሚከፈት ከፍተ ሰውነቴን ወደ ውስጡ እስገባና ራሴን በክርስቶስ ሰውነት ውስጥ ገብጭ እየሁት። ራእይ እብቅቶ ወደ ራሴ ሰመሰከት፤ ከመደንገጤ ብዛት የተነሣ መንቀጥቀጥ ያዘኝ፤ የራእዩን ትርጉም ለማወቅ ፈልጌ ኢየሱስን ለመጠየቅ በፈቱ ተደፋሁ። እርሱም፡—"የየኸው ራእይ ትርጉሙ በሰሜ በጥልቅ ውሃ ውስጥ ገብቶ በመጠመቅ ያልለበሰኝ ሁሉ ራቀሁትን እንደ ሆነ የሚያሳይ ነው" አለኝ። ከዚያም "እነዚህን ጥቀሶች ተመልከትና ለዳግም ልደት በሰሜ ተጠምቀህ ልበሰኝ" አለኝ። ጥቅሎቼም እንደ ፊልም በእለምርዩ ይታዩኝ ጀመሩ፡— ዮሐ. 1፡12-13፤ 3፡3-6፤ ሐዋ. 2፡38፤ ቄላ. 2፡11-14፤ ሮሜ 6፡3-6፤ 8፡1፡29-30፤ 2ቆሮ. 5፡1-5፤ ገላ. 3፡27። ምሰጢሩ ስለገባኝ እየተቀላጠኝ፤ ለባለቤቴ በሰሜት መሰከርሁላት፤ እርሷ ግን ተቃወመችኝ፤ ነገር ግን ኢየሱስ ሊገልጥላት ስለፈቀደ፤ በጣም ታምግ በዐልጋዋ ላይ እያሰኘ ከሥቃይዋ የተነሣ ስትወራጭ ድንገት ያችን እንብቤ የተለወጠሁባትን መጽሔት በእጁ ነካቻትና ከዚያ እንሥታ ማንበብ ጀመረች። እያንበበች ሳለች ኢየሱስ በሽታዋን ይወስደውና ትፈወሳሰች። በሽታዋን ስታዳምጥ ምንም የሰም። ከዐልጋዋ ወርዳ ብትቆምም ምንም የበሽታ ስሜት የለም። በደለታ እየዘለሰች ጠበቀችን። መፈወሷ አስገርሞኝ ሳመስግን ጌታ ኢየሱስ መጠመቅ እንዳለብን ተናገረን፤ ወዲያው ወደ ወንዝ መሄድ ሰንጀምር በመንገድ ለቁሞን ጽሑፏን ወደ ሳኩልን ለዎች ሄደን እንድንጠመቅ እዘዘንና ሄደን ተጠመቅን<sup>40</sup>።

ይህ ጉዳይ ቄላ ተክሌም ሆኑ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራንና እግረያን፤ ትክክል ነው ብለው የተቀበሉት አስተምህሮ መጽሐፍ ቅዱስን በማጥናት የተገኘ ሳይሆን፤ "በራእይ" የተገኘ ነው። ይህ ራእይና

<sup>40</sup> ተክሌ ግርያም ዝነኝ፤ ትምህርተ መለኮት፤ አርትሰቲክ ግተሚያ ድርጅት 1996፤ ገጽ 34።

መገለጥ ትክክለኛ መሆኑን እንዴት ማረጋገጥ ይቻላል? ምክንያቱም እርኩሳን መናፍሎትም የብርሃን መላእክ በመምሰል እንደሚገለጡና ሰዎችን ከእግዚአብሔር እንደሚለዩ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያስተምራል። ምናልባት የቤተ ክርስቲያን ተባብሮ የሌለው ጠባቂና የአስተምህሮ ቀራጺ፤ ያየሁት ራእይ ከእግዚአብሔር ለመሆኑ ማረጋገጫው "ጥቅሎቼ እንደ ፊልም በራእይ በአለምርዩ ታይተውኛል፤ ቃለ እግዚአብሔርን ጠቅሶ ደግሞ ወደ ተላላተ ትምህርት መሄድ አይቻልም" የሚለውን ጉዳይ እንደ ማለረጃ የሚያቀርቡ ይመስላል። ነገር ግን ሰይጣን ዲያብሎስ ለእኩይ ዐላማው ቃለ እግዚአብሔርን መጥቀስ እንደሚችል ይታወቃል (ለምሳሌ ማቴዎስ 4 ይመለከቷል)። ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ፤ ግናቸውም ዐይነት ትምህርቶችም ሆኑ መገለጠኝ መመዘን ያለባቸው የብሉይትና የሐዲሳትን ትክክለኛ ትምህርት ባገናዘበ መልኩ ብቻ ነው። ቃለ እግዚአብሔርን በትክክል መሠረት ያሳደረገ ትምህርትም ሆነ መገለጥ ደግሞ ውጉዝ እጅግ ውጉዝ ነው (ገላትያ 1፡7-9)።

ይህ የቄላ ተክሌ መገለጥም ከኢየሱስ ክርስቶስ የተገኘ መገለጥ ነው ወይስ አይደለም የሚለው ጉዳይ የሚወሰነው፤ አስተምህሮዎችና መገለጠኝ ሁሉ በሚመረመሩበት በቅዱሱ መጽሐፍ ነው። ይህ ሊሆን የሚችለው ደግሞ፤ ቄላ ተክሌ ግርያም ይህንን አስተምህሮ ለማጽናት ራሱ ክርስቶስ አላይቶኛል የሚሏቸውን ጥቅሶች እንድ በአንድ እየነቀሱ በማውጣት፤ ክፍሎቹን በቅርበት በመመርመር የሚወሰን ጉዳይ ይሆናል። በተሰሉንቄ ከተማ ከሚኖሩ ሰዎች ይልቅ በቤሪያ ከተማ የሚኖሩት ሰዎች "ለበ ሰፊዎች ነበሩ" (ሐዋርያት ሥራ 17፡11) የተባለበት ዐቢይ ምክንያት፤ የሐዋርያውን የጳውሎስ ትምህርቶች፤ ከብሉይት ጋር እያንጸጸሩ በመመርመራቸው መሆኑን ቃለ እግዚአብሔር ያስተምረናል። መጽሐፍ ቅዱስ፤ "በሃይማኖት ብትኖሩ ራሳችሁን መርምሩ" ወይም "መንፈስን ሁሉ እትመኑ" ቢል በጥብቅ ማስጠንቀቁ፤ ሃይማኖታዊ ትምህርቶችን በሙሉ መመርመር እንዳለብን፤ የምንመረምረው ደግሞ በቃለ እግዚአብሔር መሆኑን እበክር የሚያስገነዝብ ነው።

መገለጠኝ፤ ራእዮችን፤ ድንቃድንቆችን፤ ገድላገድሎችን፤ ድርሳኖችን፤ ተአምራትን ወዘተ እውነተኝነት የምንመረምረው በቃለ እግዚአብሔር ነው ስንል፤ ትክክለኛ የሆነውን የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ (HGL) መሠረት አድርገን መሆኑን ልብ ይሏል። በቤተ ክርስቲያን

ታሪክ ሁሉ ሲሠራበት የነበረና በሰፋት ተቀባይነት ያለው አንዲሁም ሳይንሳዊ የሆነው ይህ የቅዱሳን መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ ተግባራዊ ባደረገ መልኩ መጽሐፍ ቅዱስን ማጥናት፤ ከፍተኛ የሆነ ጥረትም ሆነ ትዕግሥት ይፈልጋል። የመጽሐፍ ቅዱስ ምንጣባትን በቀላሉ አንብቦን የክፍሉን መልእክት በቀላሉ ለማስተዋል አዳጋች ከሚያደርጉት ምክንያቶች መኻል አንዱ፤ መጽሐፍ ቅዱስ የተለያዩ ባሕርያት ባለቤት የመሆኑ ጉዳይ ነው። ቅዱሳን መጻሕፍት እጅግ ጥንታዊ (ክ1200 ዓ.ቅ.ክ እስከ 100 ዓ.ም ባሉት ጊዜያት የተጻፉ)፤ ከመሆናቸውም ባሻገር ጥንታውያን በሆኑ ማሳትም በዕብራይስጥ፤ በአረማይስጥና በግሪክ ቋንቋዎች የተጻፉ ናቸው። ይህ ነባራዊ ሁኔታ ደግሞ፤ እነዚህን ለነደች በትክክል ለመረዳት የእነዚህን ጽሑፎች ታሪካዊ፤ ሰዎቻቸው ሥነ ጽሑፋዊ ይዘት እንዲሁም የመልእክቱ ጽሑፍያንም ሆኑ ቀዳማይ ተደራሲያን ይኖሩበት የነበረውን ስፍራ፤ በወቅቱ የነበረውን ባህል፤ ኢኮኖሚ፤ ፖለቲካ እንዲሁም መልክዐ ምድራዊ አቀማመጥ ምን እንደሚመስል በትክክል ማወቅ የግድ ይላል። እነዚህን ነገሮች በትክክል ያሰማወቅ ምንጣባቱን በጠለለ መንገድ እንዳናስተውላቸው አንቅፋት ይሆኑብናል። የመልእክቶቹ ጽሑፍያን ለቀዳማይ ተደራሲያኖቻቸው ያስተላለፉትን መልእክት እንዲሁም ቀዳማይ ተደራሲያኑ ከሰነዱ ያገኙትን ትምህርት በትክክል ነቅሶ ማውጣት የሚቻለው፤ የተጻፈበትን ዐውድና ቋንቋ በትክክል ማወቅ ሲቻል ብቻ ነው<sup>41</sup>።

እግዚአብሔር አምላክ "እስተማሪዎችን ለቤተ ክርስቲያን ሰጠ" (ኢፈሶን 4፡11፤ ሮሜ 12፡7፤ 1ቆሮንቶስ 12፡28፤ 13፡8) የሚለው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት፤ "ቅዱሳን መጻሕፍትን በሙሉ በቀላሉ አንብቦ መልእክታቸውን ለመረዳት ዕገዛ ያስፈልጋል" የሚለውን ጉዳይ ታላቢ ያደረገ ነው። የቅዱሳን መጻሕፍት እስተምህርዎች ሁሉ፤ ማንኛውም

<sup>41</sup> የመልእክቱ ጽሑፍ ለቀዳማይ ተደራሲያን ያስተላለፈው መልእክት ምን እንደ ሆነ ነቅሶን የምናወጣው "ሐቲት" (exegesis) በሚባለው ዘዴ ነው። የቅዱሳን መጻሕፍት ትምህርት ዛሬ ለእኛ ወይም ለእኔ ምን ትርጉም አለው? የተላለፈው መልእክት እኛ ወይም እኔ ካለሁበት ነባራዊ ሁኔታ ጋር እንዴት ሊዛመድ ይችላል? የሚለው ጉዳይ ደግሞ "ፍታቴ" (exposition) በሚባል ይታወቃል። ይህ ጥንታዊ ሰነዶችን ታሪካዊ፤ ለዎቻቸው ሥነ ጽሑፋዊ ይዘታቸውን በጠበቀ መልኩ የምናነባራራበት መንገድ እንዲሁም መልእክቱ እኛ ዛሬ ካላንበት ነባራዊ ሁኔታ ጋር እንዴት ይዛመዳል፤ መልእክቱን እንዴት እናስተምራለን ወይም እንሰብክዋለን የሚለውን ጉዳይ የቅዱሳን መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ (hermeneutics) ይባላል።

ለው በቀላሉ አንብቦ የሚረዳቸው ከሆኑ፤ የእስተማሪ ዕገዛ/ጥቅም አምኑ ሳይ ነው?

ከዚህ በመቀጥል ሰፊ ቦታ ስጥተን የምንነጋገረው የውሃ ጥምቀት ለድነት (ለጎጠአት ሥርዮት) እንዲሁም ለዳግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነውን? በሚሉት ርእሰ ጉዳዮች ዙሪያ ሲሆን፤ የድርጅቱ መምህራን/ጸሐፍት (በዋናነት ተክለ ማርያም ገዛኸኝን፤ በማጠናከሪያነት አሜሪካውያንን የድርጅቱ ጸሐፍት) ይህንን እስተምህር ለማዋቀር መሠረት ሆነውናል እንዲሁም አምላክ በመገለጥ አሳይተናል የሚሏቸውን ክፍሎች እንድ በአንድ አየነቀሰን በማውጣት እንነጋገርባቸዋለን። ይህን የምናደርገው ታዲያ ከጣይ ያስቀመጥነውን የሥነ አፈታት መርሐ መሠረት በማድረግ መሆኑን ልብ ይሏል።

### 1. የውሃ ጥምቀት ለድነት (ለጎጠአት ሥርዮት) አስፈላጊ ነውን?

ማርቆስ 16፡16

"ያመነ የተጠመቀም ይድናል፤ ያሳመነ ግን ይፈረድበታል"

"ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται"

ከጣይ ለማየት እንደ ሞከርነው፤ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ነው ለሚለው ትምህርታቸው አዘውትረው ከሚጠቅሟቸው ጥቅሶች መኻል ማርቆስ 16፡16 እንዱ ነው። ክፍሉን መሠረት በማድረግም ለድነት እምነት እንደሚያስፈልገው ሁሉ፤ የውሃ ጥምቀትም ድነት ለማግኘት ቅድሚያ ሁኔታ ነው ይላሉ። አውነታው ግን ከዚህ የተለየ ነው።

እንደኛ፤ የአንድን ምንጣብ ትርጉም/ትምህርት ከሚወሰኑ ጉዳዮች መኻል አንዱ፤ ክፍሉ የሚገኝበትን ዐውድ በጥንቃቄ መመልከት ነው። ይህ አውነት ከሆነ ደግሞ የክፍሉን አጋማሽ አንብቦ መቆም ላይሆን፤ ክፍሉን ሙሉ ለሙሉ ማንበብ የግድ ይሆናል። የክፍሉ አጋማሽ ክፍል፤ "ያሳመነ ይፈረድበታል" ይላል እንጂ፤ "ያልተጠመቀ ይፈረድበታል"

እይልም። ፍርድ የሚጠብቀው ያልተጠመቀውን ሳይሆን፤ ያላመነውን ብቻ ነው። በእጠቃላይ ክፍሉ እምነት ከፍርድ ያድናል ይላል እንጂ፤ ጥምቀት ከፍርድ ያድናል አይልም። ሁለተኛ፤ ድነት በክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ በማመን ብቻ እንደሚገኝ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት በስፋት ያስተምራሉ (ለምሳሌ ሮሜ 3+20:26:28፤ 4+1-5+21፤ 8+1:30-34፤ 10+4:10፤ ገላትያ 2+16፤ 3+24)። ይህ በሆነበት ሁኔታ ጥምቀት የድነት ቅድመ ሁኔታ ነው ማለት በሕተት ነው።

ሦስተኛ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ሳይጠመቁ ወይም ከመጠመቃቸው በፊት ድነት ያገኙ ወይም በመንፈስ ቅዱስ የተጠመቁ ወይም የተሞሉ ሰዎች እንዳሉ በግልጽ ይነግረናል (ሉቃስ 23+39-43<sup>42</sup> ፤ ሐዋርያት ሥራ 10+44-48፤ 9+17-18)። በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅም ሆነ በመንፈስ ቅዱስ መሞላት ደግሞ የዘላለምን ሕይወት የማግኘት ምልክት እንደ ሆነ ቃለ

<sup>42</sup>ከላይ ለማየት እንደ ሞከርነው፤ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መሥራች ቄስ ተክለ ግርያም ዝሽኝ በተደጋጋሚነት፤ ይህ ሰው የጸደቀው የውሃ ጥምቀት ለድነት በግያሰፈልግበት በአርጌው ኪዳን ነው ብለው ሲሞገሱ ይታያል። ይህ ትንተና የአዲስ ኪዳንን አስተምህሮ ያገኘበት አይደለም፤ ምክንያቱም አዲሱ ኪዳን የሚጀምረው ከኢየሱስ ሞት በኋላ ነው (ለምሳሌ ዕብራውያን 9+17 ይመለከታል)። ኢየሱስ ደግሞ የሞተው አብረውት ከተሰቀሉት ወንበደዎች በፊት ነው (ዮሐንስ 19+32-33)። በዚህ ሁኔታ ውስጥ ከሞቱ በኋላ ድነት የሚገኘው በአርጌው ኪዳን ነው ብሎ ግስተግር በሕተት ነው። ከዚህ የምንግረው ትምህርት ከኢየሱስ ጋር የተሰቀለው ሰው በሐዲሉ ኪዳን ውበጥ እንጂ፤ በአርጌው ኪዳን ውስጥ የነበረ ሰው በላላዝረ፤ "በአርጌው ኪዳን ውስጥ በሰሆነ ነው ያለውሃ ጥምቀት መዳን የቻለው" የሚለው የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን አስተምህሮ ፍጹም ሰሕተት ነው። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ቄስ ተክለ ግርያም ዝሽኝ ይህ ሰው (ሉቃስ 23+39-43) "ኢየሱስ በጦር በሚወጋበት ጊዜ ከኑኑ በፈለበው ውሃ ተጠምዷል" የሚልም ትምህርት አላቸው። ሃገር ግን ውሃው ይህን ሰው በግጥመት የወጣ ነው የሚል ወይም ውሃው ገለበጡን አንዳጠመቀው የሚገልጽ አንዳችም ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አልተጻፈም። ቄስ ተክለ ግርያም፤ "አንድ ሰው የውሃ ጥምቀት በሚወበድበት ጊዜ በውሃው ውስጥ ሙሉ ለሙሉ ካልተቀበረ ድነት አያገኝም" አያሉ በአንጻሩ ደግሞ፤ ገለበጡ በውሃው ውስጥ ሳይጠመቅ በመረጨቱ ብቻ ድነት አግኝቶአል የሚለው ትምህርታቸው አርሰ በርሱ የሚቃረን ነው (ውሃው በዚህ ሰው ላይ ተረጭቶአል እንዲሁም ገለበጡን ለግጥመት ተብሎ ከኢየሱስ ጉን የፈለሰ ውሃ ነው ብለን ብንገምት እንኳ ግለቴ ነው)። የዚህን አስተሳሰብ ከንቱነት ለመገንጠብ በዮሐንስ 19+34 ላይ የተሰጠውን ማብራሪያ በጥኖና ይመልከቱ።

እግዚአብሔር ያስተምራል (ሮሜ 8+9፤ ኤፌሶን 1 +13፤ 1ዮሐንስ 3+24)። አራተኛ፤ ሐዋርያው ጳውሎስ የሚያድነውን የክርስቶስ ወንጌል ለመስበክ እንደ ተጠራ ሲገልጽ፤ ባለማጥመቁ ግን እግዚአብሔርን ያመሰግናል 1ቆሮንቶስ 1+14-17። እንዲያውም ሐዋርያው፤ "ሰማጥመቅ ክርስቶስ አላከኝምና ወንጌልን ልሰብክ እንጂ" ይላል። ጥምቀት የሚያድን ቢሆን ኖሮ ወንጌልን እንዲበብክ በእግዚአብሔር እንደ ተላከው ሁሉ እንዲያጠ ምቅም ይላክ ነበር። ይህ እንዱ (ወንጌልን መስበክ) ለድነት ቅድመ ሁኔታ ሆኖ የመቅረቡን ያህል፤ ሌላው (የውሃ ጥምቀት) የድነት ቅድመ ሁኔታ ያለመሆኑን በግልጽ የሚያሳይ ጉዳይ ነው።

አምስተኛ፤ በርካታ ሊቃውንት የማርቆስ ወንጌል የመጨረሻዎቹ ዐሥራ ሁለት ቀጥሮች (ማርቆስ 16+9-20) የማርቆስ ወንጌል ክፍል አይደለም የሚል አቋም አላቸው። ለዚህም በርካታ ምክንያቶች አሉ።— 1) እጅግ ጥንታዊና ተአማኒነት ያላቸው የግሪክ ቅጂዎች (ለምሳሌ ኮዴክስ ሳይናቲክስና ኮዴክስ ቫቲካኒስ) ማርቆስ 16+9-20 ያሉትን ክፍሎች አይጨምሩም<sup>43</sup>። ጥንታዊ ናቸው የሚባሉ ከ5,000 በላይ የግሪክ ቅጂዎች በእጃችን ላይ ያሉ ሲሆን፤ እነዚህ ቅጂዎች በእብዛኛው ማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የላቸውም። ይህ ክፍል በእብዛኛቹ የኮፕቲክና የግእዝ (Ethiopic) ቅጂዎች ላይም አይገኝም። የሚጨምሩትም ቅጂዎች ቢሆኑ፤ በግርጌ ማስታወሻቸው ላይ ሌሎች ጥንታዊያን የግሪክ ቅጂዎች እንደግይጨምሩት ይጠቁማሉ። 2) እጅግ ጥንታዊ የሆኑና ተአማኒነት አላቸው የሚባሉ የታሪክ መዛግብት እንዲሁም የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ ሃይማኖቶች፤ ማርቆስ 16+9-20 ላይ ያለውን ክፍል ለትምህርታቸው ሲጠቅሱ አይስተዋልም። 3) ስመ ጥር የቤተ ክርስቲያን አበው፤ የማርቆስ ወንጌል የመጨረሻው ክፍል እንደ ጠፋ እንዲሁም በማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የማርቆስ ወንጌል አካል እንዳልሆነ ገልጸዋል። ለምሳሌ አውሳብዮስና የሮም በማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የበኩረ ጽሑፉ (የእናት ቋንቋው) አካል አይደለም የሚል አቋም ነበራቸው። የእስክንድርያው ቀለሜንጦስ፤ አርጌንስ፤ ቆጵርያኖስ፤

<sup>43</sup>አዲሱ መደበኛ ትርጉም፤ በግጥኛ ጽሑፉ ላይ ያቀረበውን ማብራሪያ እንዲሁም የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር በ1980 ዓ.ም ያላተመው የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም፤ በግርጌ ማስታወሻው ላይ ያሰፈረውን ማብራሪያ ይመልከታል።

የእየሩሳሌሙ ቄርሎስ በማርቆስ 16+9-20 ያለው ክፍል የማርቆስ ወንጌል ክፍል እይደስም ብለዋል። 4) በዚህ ክፍል ውስጥ የሚገኙት የነገረ መስኮት አስተምህሮዎች ከተቀሩት የማርቆስ ወንጌል ክፍሎች በእጅጉ የተሰዩ ናቸው<sup>44</sup> (የአስተምህሮ ልዩነት ያለው ከማርቆስ ወንጌል ብቻ ሳይሆን ከተቀሩትም የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ነው)። 5) ስባ ከመቶ (70%) በላይ በሚሆነው የማርቆስ 16+9-20 ክፍል ውስጥ የሚገኙት ቃላት በተቀሩት የማርቆስ ወንጌል ክፍሎች ውስጥ አይገኙም። የቃላት አመራረጡ ብቻ ሳይሆን የዐረፍተ ነገር አስከኩም ከተቀሩት የማርቆስ ወንጌል ክፍሎች በእጅጉ የተሰዩ ነው። 6) እንደ ማርቆስ ወንጌል ትምህርት ጌታ ከሙታን ከተነሣ በኋላ ስደቀ መዛሙርት የመታየቱ ክልል እስከ ገሊላ የሚደርስ ሲሆን (ማርቆስ 14+28፤ 16+7)፤ ከቀጥር 9-20 ባለው ክፍል ግን በእየሩሳሌም የተገደበ ነው። 7) ማቴዎስና ሉቃስ፤ ከማርቆስ 1+1-16+8 ክፍል ጋር የሚዛመዱ ተጓዳኝ ምንባባት

<sup>44</sup>ይህ ክፍል ከሌሎቹ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ጋር ብቻ ሳይሆን ከራሱ ከማርቆስ ወንጌል ጋር የሚጋጩ በርካታ አስተምህሮቶችን ይዞአል። ለምሳሌ ማርቆስ 16+12 ላይ ኢየሱስ "በሌላ መልክ ተገለጠ" የሚለው ዐረፍተ ነገር፤ ኢየሱስ ክርስቶስ መከራን በተቀበለበትና በሞተበት አካል ሥጋ፤ ሞትን ድል አድርጎ ተነሣ ከሚሉት የሐዲስ ኪዳን ምንባባት (ለምሳሌ፡— 1ቆሮንቶስ 15+14-17፤ ሮሜ 10+9፤ ሉቃስ 24+39-40፤ ማቴዎስ 28+6፤ ማርቆስ 16+6፤ ዮሐንስ 2+19-22፤ 20+20፤ 21+12-15) ጋር በእጅጉ የሚቃረን ነው። ይህ ደግሞ ዐበይት ክርስቲያናዊ አስተምህሮ የሆነውን የትንሣኤ ሙታንን ትምህርት የሚያሳባ ነው ["የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ የአካል ወይስ የመንፈስ?" በሚለው ርእስ ጉዳይ ላይ ስሬ ማብራሪያ ከፈለገ፤ ተሰፋዩ ርዕሴ፤ የይሖዎ ምስክርኛና አስተምህሮአቸው ቢቃለ አገረአብሔር ሲመዘን፡ (አዲስ አበባ ኢትዮጵያ፤ ራእይ አላታሚ ድርጅት፡ 1991) ገጽ 92-104 ይመለከታል]። ማርቆስ 16+17 ለግማን ምልክቱ አጋንንትን ማውጣት፤ በአዲስ ልሳን መናገር፤ እባቦችን ስለጅ መያዝ እንዲሁም የሚገድል መርዝ ጠጥቶ ያለመዋት የሚሉት ጉዳዮች ብዙ ያከራከራሉ። አንዳንድ የድርጅቱ ታዋቂ ጸሐፊዎች ራሳቸው (ለምሳሌ፡— David Bernard, C. A. Brewer, እንዲሁም P. D. Buford) በአዲስ ልሳን መናገርን ምልክት መሆኑን ከሙሉ ልባቸው ቢቀበሉትም፤ የተቀሩት ጉዳዮች ግን እንደ ምልክት ሊወሰዱ አይገባም የሚል አቋም አላቸው። ይህ ደግሞ አንዱ ምልክት ሆኖ ከእርሱ ጋር የተዘረዘረው ሌላው፤ ምልክት አንደኛ ሊሆን አልቻለም የሚለውን ጥያቄ ያስነሣል። ጳውሎስ አማኞች ሁሉ በአዲስ ቋንቋ አንደማይናገሩ በግልጽ ማስተማሩን ግን ልብ ይሏል 1ቆሮንቶስ 12+10:30።

ያላቸው ሲሆን፤ 16+9-20 ክፍል ግን ተጓዳኝ ምንባብ የለውም<sup>45</sup> ። 8) ከቀጥር 8 ወደ ቀጥር 9 የተደረገው የሐሳብ ሽግግር ድንገተኛ መሆኑ ብቻ ሳይሆን፤ የዐረፍተ ነገሩ ባለቤት ከሆነችው ሴት፤ ወደ ኢየሱስ የተደረገው የዐረፍተ ነገር ባለቤትነት ሽግግር ፍስተ ሐሳቡን አደናቅፎአል። 9) የዐረፍተ ነገሩ ባለቤት የሆነችው መግደላዊት ማርያም ማንነት የቀረበው ገለጻ ከተጠናቀቀ በኋላ (ማርቆስ 15+40:47፤ 16+1) ስለ መግደላዊት ማርያም አዲስ ገለጻ ያቀርባል (ሉቃስ 8+2)። 10) አብዛኞቹ ሊቃውንት (የምዕራብ ቤተ ክርስቲያንና የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን እንዲሁም የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ሊቃውንት) ይህ ክፍል ተአማኒነት ያለው የማርቆስ ወንጌል ጽሑፍ ነው የሚል እምነት የላቸውም<sup>46</sup> ።

ከእነዚህ መረጃዎች በመነሣት ምሁራን ወደ ሚከተሉት አራት ድምዳሜዎች ደርሰዋል። ይኸውም 1) የማርቆስ ወንጌል የሚጠናቀቀው 16+8 ላይ ነው። 2) የማርቆስ ወንጌል የመጨረሻው ክፍል (ማርቆስ

<sup>45</sup>ማቴዎስ፤ ማርቆስና ሉቃስ እጅግ በርካታ ተጓዳኝ ምንባባት ሰላላቸው እንዲሁም ተመሳሳይ ዘገባ በተመሳሳይ መንገድ ስለሚያቀርቡ በነገረ መስኮቱ ዓለም ምስሰስ ወንጌላት (synoptic gospels) ስመባል ይታወቃሉ።

<sup>46</sup>ይህ ሁኔታ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍትን ተአማኒነት በጥያቄ ውስጥ እንዲገባ አያደርግምን? የሚል ጥያቄ ሊያስነሣ ይችላል። መገንዘብ ያስብን መሠረታዊው ተሞ ነገር፤ በዚህ መልክ አከራካሪነት ያለው የሐዲስ ኪዳን ምንባብ ዮሐንስ 7+53-8+11 ብቻ ነው። ዛሬ በእጃችን ላይ ያሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ቅጂች 97-99% ከመቶ በላይ ተአማኒነት አላቸው። የዚህ መጽሐፍ ጸሓፊ "የዳ ቪንቺ ኮድ— ድርሳን ጠቢብ ወይስ ድርሳን ባለቴት" በሚል ርእስ ያዘጋጀውን መጽሐፍ ገጽ 39-44 ይመለከታል። በዚህ ረገድ በፊ ጥናት ማካሄድ የሚፈልጉ ትጉሕ የመጽሐፍ ቅዱስ ተግራዎች የሚከተሉትን መጻሕፍት እንዲያነቡ ይበረታታሉ፡— F. F. Bruce, *The New Testament Documents: Are They Reliable?* (Dowers Grove, Ill.: Inter Varsity Press, 1960). Kurt Aland and Barbara Aland, *The Text of the New Testament*, 2d ed. (Grand Rapids: Eerdmans, 1989). David A. Black, *New Testament Textual Criticism: A Concise Guide* (Grand Rapids: Baker, 1994). Craig L. Blomberg, *Making Sense of the New Testament: Three Crucial Questions* (Grand Rapids: Baker, 2004). Michael J. Wilkins and J. P. Moreland, eds., *Jesus Under Fire: Modern Scholarship Reinvents the Historical Jesus* (Grand Rapids: Zondervan, 1995).

16+9-20) ጠፍቶአል። 3) ማርቆስ ወንጌሉን አጠናቆ ቢጽፍም ባልታወቀ ምክንያት የመጨረሻው ክፍል እንዲወገድ ተደርጓል። 4) ማርቆስ ጽሑፉን በተለያዩ ምክንያቶች ሳያጠናቅቀው ቀርቶ ይሆናል (ለምሳሌ ድንገተኛ ሞት)።

ለዘብተኛ አቋም የሌላቸው በርካታ የነገረ መለኮት ሊቃውንት፣ በቀላጥር 4 ላይ የሰፈረውን ድምጻዊ የሚቀበሉ ቢሆንም፣ ይህንን ምንባብ በተመለከተ የተገኙት ማስረጃዎች በማርቆስ ወንጌል 16+9-20 ያለው ክፍል ሙሉ ለሙሉ ተአማኝ የሆነ የማርቆስ ወንጌል ክፍል ነው ማለት አያስችሉም። እነዚህን መረጃዎች ታላቢ በማድረግም ነው በርካታ የማርቆስ ወንጌል አንድምታዎች/ትርጓሜዎች<sup>47</sup> ትንታኔአቸውን የሚያጠናቅቁት ማርቆስ 16+8 ላይ ነው። በነገረ መለኮቱ ዓለም ያለው ስምምነት፣ እነዚህን ክፍሎች ከሌሎቹ የሐዲስና የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በግልጽ ከሚያስተምሩት ትምህርት ጋር በተለማማ መልኩ ብቻ ለማጠናከሪያነት መጥቀስ የሚቻል ሲሆን፣ ከዚህ ክፍል ተነሥቶ ነገረ መለኮት መቅረጽ በፍጹም ተገቢ ያለመሆኑን ነው። በየትኛውም ሚዛን በዚህ መልክ በሚያከራክሩ ክፍሎች ላይ መሠረተ አምነታችንን መመሥረት ተገቢ ሆኖ ሊገኝ አይችልም<sup>48</sup>።

<sup>47</sup> አንድምታ/ትርጓሜ/መክፈቻ/ማብራሪያ (commentary) የብሉይና የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት (የተጻፉበትን ዘመን፣ መልክዐ ምድር፣ ታሪካዊና ክብራዊ ሁኔታ፣ የእናት ቋንቋውን በዋሰው ወዘተ መሠረት ባደረገ መልኩ) ትርጉሞቻቸውን የሚያብራሩ እንዲሁም ምንባባቱ ሌሎች አማራጭ ትርጉሞች ያላቸው ከሆነ ደግሞ፣ እነዚህን አማራጭ ትርጉሞች የሚያስተዋውቁ መጻሕፍት አንድምታዎች ይባላሉ። ይህ ስያሜ በኢትዮጵያ እርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንና በኢትዮጵያ ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ዘንድ የተሰማደ ስያሜ ሲሆን፣ የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ሰዎች ግን “መክፈቻ” የሚለውን ቃል ይጠቀማሉ። “አንድምታ” የሚለው ስያሜ፣ “አንድም አንደቢህ አንድም አንደዚያ” አየተባለ በምንባባቱ ላይ የሚቀርቡትን አማራጭ ትንታኔዎች የሚያሳይ ሲሆን፣ “መክፈቻ” “ትርጓሜ”ና “ማብራሪያ” ግን፣ መጻሕፍቱ ምንባባቱን ያብራራሉ የሚለውን ጉዳይ ታላቢ ያደረገ ስያሜ ነው።

<sup>48</sup> አብዛኛውን ጊዜ መናፍቃን ለአስተምህሮአቸው መሠረት የሚያደርጓቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ስውርና ስመረዳት አስቸጋሪ በሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባባት ላይ ነው። ስምሳሌ፡— 1ጴጥሮስ 3+18-21 ያሰው ክፍል አጅግ አወዛጋቢ እንዲሁም ስመረዳት አስቸጋሪ ከሚባሉት የሐዲስ ኪዳን ምንባባት መካከል በቀጽሚነት የሚጠቀስ

የሐዋርያት ሥራ 2+38

“ንስሐ ግቡ፣ ኅጢአታችሁም ይሠረይ ዘንድ አያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ”

“Μετανοήσατε, [φησίν,] καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν”

ምናልባት ከየትኛውም ጥቅስ በበለጠ ሁኔታ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አማንያንም ሆኑ ቄስ ተክለ ማርያም ዝኸኝ የውሃ ጥምቀት ለድኑት ያሰፈልጋል ለሚለው ትምህርት አዘውትረው የሚጠቅሱት ክፍል ነው። ነገር ግን የበኩረ ጽሑፉን የሰዋሰው አወቃቀር<sup>49</sup> እንዲሁም የሐዲስ ኪዳንን አስተምህሮ በትክክል የተረዳ ሰው፣ ጥምቀት የኅጢአት ሥርዓት ያሰገኛል ወደሚለው ድምጻዊ በፍጹም ሊደርስ አይችልም።

ይኸውም፡— “ንስሐ ግቡ” የሚለው ትእዛዊ አንቀጽ (imperative) (ግሪክ “ሚታናኦሳቲ” “Μετανοήσατε” የብዙ ቀላጥርን የሚያመለክት ሁለተኛ መደብ ነው) እንዲሁም፣ “ኅጢአታችሁ” (“የአናንተ ኅጢአት” ግሪክ “ሐማርቲዮን” “ἁμαρτιῶν”) የብዙ ቀላጥርን የሚያመለክት ሁለተኛ መደብ ተውላጠ ስም ነው። ይህ ማለት “ንስሐ ግቡ” እና “ኅጢአታችሁ” (“የአናንተ ኅጢአት”) ይሠረይ ዘንድ” ተያያዥ እንደ ሆኑ

ነው። የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጽሑፍት የውሃ ጥምቀት ያድናል ሰማለት ቀላጥር 21 ሲጠቅሱ፣ የይሖዋ ምስክርታ ደግሞ ትንሣኤ ሙታን የአካል ሳይሆን የመንፈስ ነው ለግለት ቀላጥር 18 ይጠቅሳሉ። ሞርሞኖች ደግሞ ቀላጥር 19 መሠረት በማድረግ “በሞቱ ዘመዶቻችን ስም የውሃ ጥምቀት ብንወስድ፣ የውሃ ጥምቀት የወሰድንላቸው ሙታን ዘመዶቻችን የንስሐ ዕድል ያገኛሉ” ይላሉ። ሐዋርያው ጴጥሮስ ጠንካራና ስውር ምንባባትን በመጠቀም አንገዳ የሆኑ ትምህርቶችን እንዳናስተምር አስጠንቅቆናል (2ጴጥሮስ 3+15-17)። ይህ የሐዋርያው ጴጥሮስ ማስጠንቀቂያ አንገዳድ የሐዲስ ኪዳን ምንባባት በሃያ አንደኛው መቶ ክፍለ ዘመን ለምንኖረው ስለኛ ብቻ ሳይሆን፣ በተመሳሳይ ዘመን ስፍራት እንዲሁም የክርስቶስን አገልግሎት በቀጥታ ለተኩት ስሐዋርያቱ ራሳቸው አስቸጋሪ እንደ ነበር የሚያስገነዝብ ነው።

<sup>49</sup> “ቅዱሳት መጻሕፍት መተርጉም ያለባቸው ታሪካዊ፣ ስዋስዋዊና ሥነ ጽሑፋዊ (HGL-Historical, Grammatical, and Literary method) አውነታዎችን መሠረት ባደረገ መልኩ ብቻ ነው” የሚለውን መሠረታዊ የቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት መርሐ ልብ ይሏል።

የሚያመለክት ሲሆን “ተጠመቁ” የሚለው ትእዛዛዊ እንቀጽ (ግሪክ “ግጥቴቶ” “βαπτισθητω”) ሦስተኛ መደብ ነጠላ ቀላጥርን የሚያመለክት ተገብሮ ግሥ (passive verb) እንዲሁም “እያንዳንዳችሁ” (ግሪክ “ጤካስቶስ ሁሞን” “ἕκαστος ὑμῶν”) ሦስተኛ መደብ ነጠላ ቀላጥር ናቸው። ስለዚህ “ተጠመቁ” የሚለው ቃልና “እያንዳንዳችሁ” የሚለው ቃል አብረው የሚሄዱ ናቸው<sup>50</sup>።

ከዚህ የምንግረው ቀላም ነገር፣ “የገጠአት ሥርየት” የሚለው ቃል “ተጠመቁ” ከሚለው የትእዛዛዝ እንቀጽ ጋር አብሮ እንደማይሄድ ነው። ስለዚህ የክፍሉ ትክክለኛ አተረጓጎም፣ “ንስሐ ግቡ ገጠአታችሁ ይቅር እንዲባልላችሁ/እንዲሠረዳላችሁ። እያንዳንዳችሁም በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ” የሚለው ነው። ይህ ደግሞ ዐረፍተ ነገሩ አንድ ሳይሆን ሁለት ዐረፍተ ነገር መሆኑን ያሳያል። በረፍተ ነገሩ አንድ ሳይሆን ሁለት ከሆነ ደግሞ፣ “ገጠአታችሁ ይሠረዱ ዘንድ” የሚለው ማስሪያ አንቀጽ፣ “ተጠመቁ” ወደሚለው ቃል ሊተላለፍ አይችልም። ይህ ደግሞ የውሃ ጥምቀት ገጠአትን ያስተሠርያል ስሚለው ትምህርት ድጋፍ እንደማይሆን የሚያሳይ ነው። ስለዚህ ሰዋሰዋዊ አገባቡን መሠረት አድርገን ጥቅሱን እንተርጉመው ብንል የክፍሉ ትምህርት እንደሚከተለው ይሆናል፣ “ንስሐ ግቡ ገጠአታችሁ ይሠረዱ ዘንድ። እያንዳንዳችሁም በኢየሱስ ስም ተጠመቁ”። ክፍሉ አንድ ዐረፍተ ነገር ሳይሆን ሁለት ዐረፍተ ነገር መሆኑ፣ የገጠአት ሥርየት ከመጠመቅ ጋር የሚገናኝ እንዳልሆነ፣ አንዱ (ንስሐ መግባት) ቀዳሚ ሌላው (የውሃ ጥምቀት) ደግሞ ተከታይ፣ የመጀመሪያው የገጠአት ሥርየት የሚያስገኝ ሁለተኛው ደግሞ ገጠአቱ የተሠረዩት ስው የሚፈጽመው ሥርሀት እንደ ሆነ የሚገልጽ ነው።

ከዚህ በተጨማሪ በ1954 የታተመው የአማርኛ ቅጅ፣ “ዘንድ” ብሎ የተረጎመው ግሪኩ “ሔይስ” “εις” የሚለውን ቃል ሲሆን ቃሉ ምክንያትን የሚያሳይ ዐቢይ ሐረግ ነው (purpose clause)። ይህ ቃል ከተሳቢ ሙያ (accusative case) ጋር ተያይዞ ቢቀርብ አቅጣጫን

<sup>50</sup> Stanley D. Toussaint, *Bible Knowledge Commentary-New Testament*, ed. Walvoord and Zuck, (Wheaton, IL.: Victor Books, 1983), 189-192.

የሚያሳይ ብቻ ሳይሆን “በዚህ ምክንያት”፣ “ከዚህ የተነሣ”፣ “በዚህ መሠረት” ወዘተ የሚለውን ትርጉም ሊወክል ይችላል<sup>51</sup>። ይህ ማለት፣ “እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ” የሚለው ዐረፍተ ነገር፣ “ንስሐ ግቡ ገጠአታችሁ ይሠረዱ ዘንድ” በሚለው ዐረፍተ ነገር ላይ መሠረት እንደሚያደርግ የሚያሳይ ነው። አንዱ ቀዳሚ ሁለተኛው ደግሞ ተከታይ—እንደ ፈረስና (ንስሐ መግባት) እንደ ጋሪ (የውሃ ጥምቀት) ማለት ነው [“ሔይስ” “εις” የሚለው የግሪክ ቃል በዚህ መልኩ የተተረጎመባቸው በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አሉ። ለምሳሌ የሚከተሉትን ክፍሎች ይመለከታል ማቴዎስ 3+16፣ 12+14፣ ማርቆስ 1+4]<sup>52</sup>። ስለዚህ የክፍሉ አጠቃላይ ትምህርት፣ ንስሐ መግባት የገጠአት ሥርየት እንደሚሰጥ እንዲሁም ንስሐ በመግባቱ የገጠአት ሥርየት ያገኘ ሰው መጠመቅ እንዳለበት፣ አንዱ ቀዳሚ (ንስሐ መግባት) ሌላው ተከታይ (መጠመቅ) እንደ ሆነ የሚያስተምር እንጂ፣ ጥምቀት የገጠአት ሥርየት እንደሚሰጥ የሚናገር ክፍል አይደለም።

ይህ ሰዋሰዋዊ ማስረጃ አጥጋቢ አይደለም ብሎ የሚያስብ ሰው እንኳ ቢኖር (አይደለም የሚል ሰው ሳስመሆኑ የግሪክ ሰዋሰድ መሠረት ያደረገ ማስረጃ ማቅረብ እንደሚጠበቅበት መዘንጋት የለበትም)፣ ልብ ሊላቸው የሚገቡት ሌሎች መሠረታዊ ነጥቦችም አሉ። ይኸውም፣ (1) “ለገጠአት ሥርየት” የሚለው ሐረግ የመጥምቁ ዮሐንስን ጥምቀት ለመግለጽ ጥቅም ላይ ውሏል (ሉቃስ 3+3፣ ማርቆስ 1+4)፣ ነገር ግን ግንም ሰው አፉን ሞልቶ የዮሐንስ ጥምቀት የሰዎችን ገጠአት ያጥባል/ያስተሠርያል አይልም (የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን ራሳቸው እንዲህ ዐይነቱ እምነት የላቸውም)፣ ምክንያቱም በመጥምቁ ዮሐንስ ጥምቀት የሚጠመቁ ሰዎች፣ ለንስሐቸው ምልክት ይሆን ዘንድ፣ በውሃ እንደሚጠመቁ በግልጽ ስለሚገነዘብ ነው። ጥምቀት የሰዎችን ገጠአት ቢያጥብ ኖሮ፣ በመጥምቁ ዮሐንስ ጥምቀት የተጠመቁ ሰዎች

<sup>51</sup> Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, trans. William F. Wilbur Gingrich, rev. F. Wilbur Gingrich and Fredrick W. Danker, 2d ed. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 228-30.

<sup>52</sup> ዝኒ ከግሁ፣ 230።

ዳግም መጠመቅ አያሰፈላጋቸውም ነበር (በመጥምቁ ዮሐንስ ጥምቀት የተጠመቁ ሰዎች ዳግም ተጠምቀዋል የሐዋርያት ሥራ 19+1-6)። ይህ እውነት ከሆነ ከውሃ ጥምቀት ጋር ተያይዞ "ጎጢአት ሥርየት" የሚለው ሐረግ፣ የውሃ ጥምቀት ጎጢአትን ያጥባል ወይም ለድነት አስፈላጊ ነው ወደሚለው ድምዳሜ ሊደርስ አይችልም። ክርስቲያናዊው የውሃ ጥምቀት፣ እንደ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመኑ ከጎጢአቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም እንደ ነጻ የሚያውጅበት ሚዳዊ/ውጫዊ ሥርዐት ነው። ከጎጢአት መንጻታችንን እንዲሁም ሐዲሱን ኪዳን መቀበላችንን የምናሳይበት መንፈሳዊ ሥርዐት ከጎጢአት የምንነጻበት ነው ማለት ስሕተት ነው። በጋብቻ የሚተላለፍ ጥንድች በጋብቻ ኪዳን ውስጥ ወደውና ፈቅደው ለመግባታቸው ማረጋገጫ ይሆን ዘንድ የጣት ቀለበት እንደኛው ወገን በሌላው ሰው ጣት ላይ ያኖራል። ቀለበቱ የጋብቻ ምልክት እንጂ ጋብቻ አይደለም። ልክ እንደዚሁ ሁሉ የውሃ ጥምቀት እንደ ሰው በአዲሱ ኪዳን ውስጥ መግባቱን፣ የጎጢአት ሥርየት ማግኘቱን ወዘተ የሚያውጅበት ትእምርት/ምልክት እንጂ ትእምርቱ/ምልክቱ ራሱ በአዲሱ ኪዳን ውስጥ ያሰገባል፣ የጎጢአት ሥርየት ያሰገኛል ብሎ ማስተማር ፍጹም ስሕተት ነው።

(2) በዚህ ስፍራ ልብ ልንለው የሚገባን ተጨማሪው ነጥብ፣ የመልእክቱ ጸሓፊ የሆነው ሉቃስም ሆነ የክፍሉ ተናጋሪ ጴጥሮስ፣ የጎጢአት ሥርየት የውሃ ጥምቀትን ሳይጨምር በሰሙ በማመን ብቻ እንደሚገኝ ገልጸዋል (የሚከተሉትን ክፍሎች ይመለከቷል ሉቃስ 24+46-47፣ ሐዋርያት ሥራ 3+19፣ 5+31፣ 10+43፣ 5+31፣ 13+38፣ 26+18)።

(3) ሌላው ጥምቀት ለጎጢአት ሥርየት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚለው ሐሳብ፣ ለጎጢአት ሥርየት በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ብቻ በቂ እንደ ሆነ ከሚናገሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባባት ጋር የሚቃረን ነው (ዮሐንስ 3+16-36፣ ሮሜ 4+1-17፣ 11+6፣ ሮሜ 3+8-9፣ ኤፌሶን 2+8-9 ወዘተ)።

የሐዋርያት ሥራ 22+16

"አሁንስ ለምን ትዘገያለህ? ተነሣና ለሙን እየጠራህ ተጠመቅ፤ ከጎጢአትህም ታጠብ"

"Καὶ νῦν τί μέλλεις ἀναστασ βαπτισαὶ καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ"

ይህን ክፍል በቅርበት ከመመርመራችን በፊት ልንጠይቀው የሚገባን፣ "ጳውሎስ ድነት ያገኘው በይሁዳ ቤት ነው ወይስ በደማስቆ መንገድ ላይ ነው" የሚለውን መሠረታዊ ጥያቄ ነው። መረጃዎች ጳውሎስ ድነት ያገኘው በደማስቆ መንገድ ላይ እንደ ሆነ ይገልጻሉ።— 1) ወንጌል የተሰበከለት በሰው (በሐናንያ) ሳይሆን በራሱ በኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ገላትያ 1+11-12)። 2) ራሱን ለክርስቶስ አሳልፎ የሰጠው በደማስቆ መንገድ ላይ ነው (ሐዋርያት ሥራ 22+10)። 3) መንፈስ ቅዱስን የተሞላው የውሃ ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት ነበር (ሐዋርያት ሥራ 9+17-18)። እነዚህን መረጃዎች መሠረት ካደረግን ሐዋርያው ጳውሎስ ድነት ያገኘው የውሃ ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት ነው ወደሚለው ድምዳሜ መድረሳችን አይቀሬ ይሆናል።

ቃለ እግዚአብሔር እርስ በርሱ የማይጣረስ ከሆነ የክፍሉን ትክክልና ትምህርት እንዲት ማግኘት እንችላለን? የሚለውን ጥያቄ በትክክል የሚመልሰው የክፍሉን ሰዋሰው በቅርበት መመልከት ይሆናል። የክፍሉን ሰዋሰው ወደ መመርመሩ ደግሞ እንዘለቅ።

በክፍሉ ውስጥ ሁለት የትእዛዝ አንቀጾች አሉ። ይኸውም።—"ታጠብ" (ግሪክ "አፖሎ-ሳይ" "ἀπόλουσαι") እና "ተጠመቅ" (ግሪክ "ገጥቲ-ሳይ" "βάπτισαί")። እነዚህ ትእዛዛዊ ቃላት የተያያዙትም "እና" (ግሪክ "ካይ" "και") በሚለው አያያዥ ቃል ሲሆን፣ "መታጠብ" ለሙን ከመጥራት ጋር የሚያያዝ በአንጻሩ፣ "መጠመቅ" ደግሞ "ተነሣ" ከሚለው ቃል ጋር የሚጣመር ነው። ነዚህ የምንማረው ከጎጢአት መታጠብ ከጥምቀት ጋር የሚያያዝ ሳይሆን፣ ለሙን ከመጥራት ጋር የሚሄድ በአንጻሩ ደግሞ፣ መጠመቅ ከመነሣት ጋር አብሮ የሚጣመር እንደ ሆነ ነው (ሐዋርያት ሥራ 16+31፣ ሮሜ 10+9-10)። ክፍሉን በዚህ

መልክ ሰናሰቀምጠው፤ “አሁን ሰምን ትዘገያለህ? ተነሣና ተጠመቅ፤ ሰሙን አየጠራህም ከጎጠኤትህ ታጠብ”<sup>53</sup> የሚል ይሆናል (ሮሜ 10+13 “የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናልና” እንደሚለው ግለት ነው)። ለዚህ ነው ትምህርተ ዘለቅ፤ ይህን የሰዋሰው አወቃቀር ታሳቢ ባደረገ መልኩ፤ “ጳውሎስ በእግዚአብሔር ጸጋ ከጎጠኤት የመንጸቱን መንፈሳዊነት የገለጸው፤ ሚጻዊና ውጫዊ በሆነው የጥምቀት ምልክት ነው”<sup>54</sup> የሚሉት። ኤ. ፒ. ሮበርትስን የተባሉት ስመ ጥር የግሪክ ቋንቋ ሊት፤ የክፍሉን ሰዋሰዋዊ ይዘት በትክክል የተረጻ ሰው የውሃ ጥምቀት የጎጠኤት ሥርዓት ያስገኛል ለሚለው ባዕድ ሐሳብ ይህን ክፍል በግስረጃነት መጥቀስ አይችልም የሚሉት<sup>55</sup>።

“ከጎጠኤትህ ለመንጸት ተጠመቅ” ወይም “በመጠመቅ ጎጠኤትህን ታጠብ” በሚል መንገድ የተተረጉሙ አንዳችም የአማርኛም ሆነ የእንግሊዝኛ ቅጂች የሉም። ከዚህ የምንማረው፤ ከጎጠኤት መታጠብና መጠመቅ የተለያዩ ግብሮች መሆናቸውን እንዲሁም ከጎጠኤት መታጠብ የሚገኘው የጌታን ስም በመጥራት ብቻ እንደ ሆነ የሚያስተምረን ነው። ነገር ግን የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን አማኝያን የውሃ ጥምቀት ጎጠኤትን ያጥባል የሚል ቅድመ ግንዛቤ ስላደረባቸው፤ ነገሮችን ሁሉ በዚህ አስተምህሮ መነጻር በመመልከት ኪሳራ ውስጥ ይወድቃሉ።

በተጨማሪም ይህን ክፍል አስመልክቶ ልብ ልናደርገው የሚገባን ሌሎች በርካታ ነጥቦች አሉ።— አንደኛ፤ የውሃ ጥምቀት ለጎጠኤት ሥርዓት ብቻኛ ጉዳይ (sufficient cause) አይደለም፤ ምክንያቱም ጥምቀት ያለ እምነት ዋጋ የለውምና (ዕብራውያን 11+6)። ሁለተኛ፤ የውሃ ጥምቀት ለጎጠኤት ሥርዓት አንገብጋቢ ጉዳይ አይደለም (necessary cause) ምክንያቱም የጎጠኤት ሥርዓት ከውሃ ጥምቀት በፊት ሊገኝ እንደሚችል ቃለ እግዚአብሔር ያስተምራልና (ሐዋርያት ሥራ 2+41)

<sup>53</sup> F.F. Bruce, *The Acts of the Apostles* (London: Tyndale, 1951), 403.  
<sup>54</sup> F.F. Bruce, *Commentary on the Book of Acts* (Grand Rapids: Eerdmans, 1954), 442.  
<sup>55</sup> AT. Robertson, *Word Pictures in the New Testament* (Broadman Press, 1933), Volume III, pp. 391-392.

8+12፤ 9+18፤ 10+47-48፤ 16+14-15:30-33፤ 18+8፤ ሉቃስ 23+39-43፤ ሮሜ 4+9-12፤ ቄሳስይስ 2+11-14)። ከእነዚህ ሁለት መሠረታዊ ነጥቦች የውሃ ጥምቀት ለድነት ብቸኛ እንዲሁም አንገብጋቢ ጉዳይ እንዳልሆነ እንመለከታለን።

ሦስተኛ፤ ቅዱሳት መጻሕፍት ትእምርቶች/ምልክቶች ይጠቀማሉ። እነዚህ ትእምርቶችም አንድ የተወሰነ ነገር ይወክላሉ፤ ለምሳሌ በጌታ ራት ወቅት የሚበላው ኅብስት የክርስቶስን ሞት ይወክላል (ዮሐንስ 6+51:56፤ ሉቃስ 22+19፤ 1ቆሮንቶስ 10+16)፤ ድነት የሚገኘው ግን በሚቈረሰው ኅብስት ሳይሆን፤ በጌታ ሞት ነው። የሚቈረሰው ኅብስት ግን ለጎጠኤት ነጥብ የተቋረሰው የጌታ ሥጋ ትእምርት ነው። ስለዚህ ትእምርት ከሚወክለው መሠረታዊ ሐሳብ ጋር መደባለቅ (መጠናበር) የለበትም። የውሃ ጥምቀት ከጎጠኤት ለመታጠባችን (ሐዋርያት ሥራ 22+16) እንዲሁም ከክርስቶስ ጋር ኅብረት ለመፍጠራችን፤ ከክርስቶስ ጋር አብረን ለመቀበራችን እንዲሁም በትንሣኤ ቀን ከሙታን ለመነሣታችን ትእምርት/ምልክት ነው (ሮሜ 6+1-7)። ነገር ግን የክርስቶስ ደም እንጂ ውሃ ከጎጠኤት አያነጻጽም (ዕብራውያን 9+13-14:12፤ 1ዮሐንስ 1+7፤ ራእይ 1+5፤ 7+14)<sup>56</sup>። አራተኛ፤ ከጎጠኤት የነጻነው ከክርስቶስ ጋር እንድ በመሆናችን እንጂ በውሃ አይደለም (ቄሳስይስ 2+11)። አምስተኛ፤ አማኞች ለሕግ፤ ሕጋዊ በሆነ መንገድ የሞቱት (ሮሜ 7+4) በመስቀል ላይ ከእርሱ ጋር እንድ በመሆናቸው/ኅብረት በመፍጠራቸው እንጂ፤ በውሃ ጥምቀት አይደለም። ስድስተኛ፤ አማኞች ከክርስቶስ ሞት ጋር ተቀበሩ እንጂ (ሮሜ 6+4)፤ በውሃ ጥምቀት አልተቀበሩም። ስባተኛ፤ አማኞች ከሞት በመነሣት በሰማያዊ ስፍራ የተቀመጡት ከክርስቶስ ትንሣኤ ጋር እንድ በመሆናቸው/ኅብረት በመፍጠራቸው እንጂ (ኤፌሶን 2+4-6)፤ በውሃ ጥምቀት አይደለም።

ስምንተኛ፤ ጳውሎስ ድነትን ያገኘው በደማስቆ መንገድ ላይ እንጂ፤ ከሐናንያ ጋር በተገናኘበት በይሁዳ ቤት ውስጥ አይደለም። ምክንያቱም (1) በወንጌልን በቀጥታ የሰማው ከሰው/ከሐናንያ ሳይሆን ከራሱ ከክርስቶስ ነው (ገሳትያ 1+11-12)። (2) ጳውሎስ ራሱን ለክርስቶስ አሳልፎ የሰጠው

<sup>56</sup> E. Calvin Beisner, “Jesus Only” Churches (Grand Rapids: Zondervan, 1998), 57.

በዚያው በደማስቆ መንገድ ላይ ነው (ሐዋርያት ሥራ 1+11-12):: (3) ጳውሎስ የውሃን ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት መንፈስ ቅዱስ እንደ ሞላበት ከሐዋርያት ሥራ 9+17 ላይ እናነባለን:: ከዚህ የምንማረው እውነት ጳውሎስ ወንጌልን በቀጥታ ከጌታ በመስማትና ወንጌልን በሰማበት ቦታ ከርስቶስ ሊቀሰሰን እንደ ግል ለጻፉ እድርጎ በመቀበል የውሃ ጥምቀት ከመውሰዱ በፊት መንፈስ ቅዱስን መሞላቱን ነው::

ዘጠነኛ: የውሃ ጥምቀት የምሥራቅ ቃል አካል ላለመሆኑ ቢያንስ ሁለት ማስረጃዎችን ማቅረብ ይቻላል:: ይኸውም (1) ሐዋርያው ጳውሎስ ራሱ የውሃ ጥምቀት የሰብከተ ወንጌል ክፍል እንዳልሆነ በግልጽ ተናግሮአል::—

ከቀርባለሁና ከጋይዮስ በስተቀር ከእናንተ ማንንም ስላላጠመቅሁ እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ፤ ስለዚህ በሰሜ መጠመቅን የሚናገር ማንንም የለም:: እርግጥ የእስጢፋኖስን ቤተ ሰው አጥምቄአለሁ፤ ከእዚህ ሌላ ግን ማጥመቁ ትዝ እይለኝም:: ከርስቶስ የላከኝ ወንጌልን እንድስብክ እንጂ እንዳጠምቅ አይደለም...(1ቆሮንቶስ 1+14-17ሀ)

ከዚህ ክፍል የምንማረው እውነት የውሃ ጥምቀት የድነት ወንጌል ክፍል እንዳልሆነ ነው:: ወንጌል ግን "ሰድነት የሚሆን የእግዚአብሔር ገይል ነው" (ሮሜ 1+16):: ምክንያቱም "በሞኝነት የሚያምኑትን ያድን ዘንድ የእግዚአብሔር በጎ ፈቃድ ሆኖአል" (1ቆሮንቶስ 1+21ሰ):: ይህ ወንጌልን ሰምቶ ማመን ብቻ ሰድነት አስፈላጊው ጉዳይ እንደ ሆነ የሚያስረግጥ ነው:: በእነዚህ ምንባብ ጳውሎስ የውሃ ጥምቀት የሰብከተ ወንጌል እኩል እንዳልሆነ ማስረጃቱ ሐዋርያው የውሃ ጥምቀት ሰድነት እስፈላጊ ጉዳይ እንዳልሆነ የሚያስገነዝብ ነው::

(1) በሐዋርያት ሥራ ላይ በግልጽ እንደምንመለከተው ጳውሎስ በክርስቶስ የተመረጠው "ሰላዮኸውና ስለ ሰማኸው ነገር በሰው ሁሉ ፊት ምስክር ትሆነዋለሁና" (ሐዋርያት ሥራ 22+15) ተብሎ ነው:: ነገር ግን ሐዋርያው ጳውሎስ የውሃ ጥምቀት የሰብከተ ወንጌሉ ክፍል አድርጎ እንዳቸም ቦታ አልሰበከም፤ እንዲያውም የውሃ ጥምቀትን የሰብከተ ወንጌሉ ክፍል እንዳልሆነ በግልጽ ተናግሮአል (1ቆሮንቶስ 1+14-17ሀ)::

በእጠቃላይ ሐዋርያት ሥራ 22+16 ታሪካዊ እውነታን የሚተርክ ክፍል እንደ ሆነ መገንዘብ ይኖርብናል:: ይኸውም ሐናንያ፤ ጳውሎስ እንዲጠ መቅ ማዘዙና ጳውሎስም እንደ ተጠመቀ:: ነገር ግን የክፍሉ ሰዋሰው ስሙን መጥራት/ማመን ድነት እንደሚያስገኝ (ሐዋርያት ሥራ 16+31፤ ሮሜ 10+9-10) እንዲሁም ከርእስ ጉዳይ ጋር ተዛማጅ የሆኑ መረጃዎች የውሃ ጥምቀት ገጢአትን ያጥባል ወደሚለው ድምጻማ በፍጹም ሊያደርሱን እንደማይችሉ የሚያስገነዝብን ነው:: እንደ ሐዋርያው ጳውሎስ ትምህርት የውሃ ጥምቀት የወንጌል ክፍል ካልሆነ ሐዋርያት ሥራ 22+16 የውሃ ጥምቀት የድነት ቅደመ ሁኔታ ነው የሚል ትምህርት ሊኖረው አይችልም::

1ጴጥሮስ 3+21

"ይህም ውሃ አሁን የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናችኋል፤ ይህም የሰውነትን ዕድፍ በማስወገድ ሳይሆን በንጹሕ ገሊና በእግዚአብሔር ፊት የሚቀርብ መማፀኛ ነው"

"ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βαπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ σύειδησεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν"

በዚህ ክፍል ውሃ የሚለው ቃል ጥምቀትን የሚያሳይ እንደ ሆነ ግልጽ ነው:: እንግዲያው "ውሃ አሁን የጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናችኋል" የሚለው ዐረፍተ ነገር ምን ማለት ነው? የሚያድነውስ ከምንድን ነው?

የሐዲስ ኪዳን መልእክቶች "ታሪካዊና ወቅታዊ" ባሕርይ እንዳላቸው መገንዘብ ያስፈልጋል:: ሁሉም መልእክቶች ማለት ይቻላል የተጻፉት በእንደ ታሪካዊ ወቅት ለነበሩ ሰዎችና በመካከላቸው ለተፈጠሩ ልዩ ልዩ ችግሮች መፍትሔ ለመስጠት ነው:: ለምሳሌ እንደኛ ቆሮንቶስን ብንወስድ፤ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እርስ በርስ መከፋፈል ነበር፤ ሰጣዎች የተሠዋ ሥጋ እንብላ ወይስ እንብላ የሚል ክርክር ነበር፤ የጋብቻ ጥያቄ ነበር፤ የጸጋ ስጦታዎች አጠቃቀም ችግር ነበር፤ የሙታን ትንሣኤ ክርክር ነበር:: ለጢሞቴዎስ የተጻፉትን መልእክቶች ብንወስድ ደግሞ፤ ሐሰተኞች መምህራን ከእካባቢያቸው የለቃቀሙትን ትምህርት

ይዘው ወደ ቤተ ክርስቲያን በመግባት ብዙ ችግርና ምስቅልቅል ሁኔታዎችን ፈጥረው ነበር።

የሐዲስ ኪዳን መልእክቶች "ታሪካዊና ወቅታዊ" ባሕርይ አላቸው የሚለው ጉዳይ ትክክለኛ የሆነው የቅዱሳን መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ አንዱ መርሐ ከሆነ "ያድናችኋል" (ግሪክ "ሶድዜይ" "σώζει") የሚለው ቃል መተንተን ያለበት ከወውዱ አንጻር ብቻ ነው<sup>57</sup>። ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ ውሃ ማለትም ጥምቀት ያድናችኋል የሚያድነው ጉዳይ መብራራት ያለበት ከወውዱ አንጻር ብቻ ነው። በርግጥ ሐዋርያው ጴጥሮስ የውሃ ጥምቀት የዘላለም ሕይወት ያለገኛል እያለ ነው ወይ?

በክፍሉ ላይ ሐቲታዊ ምርመራ ከማካሄዳችን በፊት የክፍሉን ታሪካዊ መቼት (setting) ማወቅ የክፍሉን ትምህርት በጠለለ መንገድ ለመመልከት ታላቅ ዕገዛ ሰላለው፤ አካሄዳችን ታሪካዊ ቅኝቱን በወፍ በረር በመቃኘት እንጀምር።

የአንደኛ ጴጥሮስ ተደራሲያን በትንሹ እለያ (በዛሬው ሰሜናዊ ቱርክ) ይኸውም በአምስቱ የሮማ ልሳነ ምድር፤ ማለትም በላንጦስ በገላትያ፤ በቀጸዶቅያ፤ በእለያና በቢታንያ) ተበትነው የሚገኙ ክርስቲያኖች ለመሆናቸው በጴጥሮስ 1+1 ላይ በገልጽ ሰፍሮ ይገኛል። በእነዚህ

<sup>57</sup> መጽሐፍ ቅዱስ "ሴት በመውለድ ትድናለች" (1ጢሞቴዎስ 2+15) ሲላ፤ ወላድ ሁሉ መንገሥተ ሰግይ ይገባ ወደሚለው ድምጻዊ ከደረሰን፤ ከምንባቡ ትምህርት ጋር በእጅጉ ተቃርኖል። እንግዲያው "ትድናለች" (ግሪክ "ለቲስታይ" "σῶθῆσεται") የሚለው ቃል፤ መታየት ያለበት ከወውዱ አንጻር ብቻ ነው። ላውሎስ "ሴት በመውለድ ትድናለች" ሲላ፤ ወላድ ሁሉ መንገሥተ ሰግይ ይገባ ለግለት ፈልጎ ነው የሚል አንጻቸው ትንተና በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ሁሉ በአግራጭነት ቀርቦ አላየንም፤ ሊቀርብም አይችልም፤ ምክንያቱም ደነት የኢየሱስ ክርስቶስን ቢላዊ ሥራ በማመን ብቻ በጸጋ እንደሚገኝ ከሚያስተምሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባባት ጋር በቀጥታ ለሰሚቃሪን ነው። እንግዲያው "ትድናለች" ወይም "ያድናችኋል" የሚለው ቃል መታየት/መፈታት ያለበት፤ ወውዱን ግዕዝ ሳይሆን መልክ ብቻ እንጂ፤ የዘላለም ሕይወትን ታላቢ ሳይሆን ሁኔታ አይደለም። በዚህ ረገድ ወንድም ምኒልክ አሰፋው "ቃለ ሕይወት" መጽሔት ቍጥር 27፤ 1995 ዓ.ም ገጽ 12 እና 19 ላይ ያቀረበውን ወውዳዊ ትንተና ይመለከታል።

ግዛቶች የሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት ከአይሁድም ሆነ ከአሕዛብ (ከአረማውያን) ወገን የመጡ ክርስቲያኖች እንደ መሆናቸው መጠን (1+14፤ 2+10)፤ በእጸደ ሥጋ ሲኖሩ የክርስቶስ ወኪል (አምባላደር) ሆነው መኖር እንደሚገባቸው፤ ይህ ዐይነቱን ሕይወት ለሚኖር ለው ደግሞ ሰደት አይቀሬ ጉዳይ መሆኑን ይገልጻላቸዋል። ነገር ግን ሰደታቸው እግዚአብሔርን እንደሚያከብር ተገንዝበው በቁራጥነት ሰደቱን አንዲጋፈጡት ያበረታታቸዋል። በዚህ ዐይነቱም ሁኔታ ውስጥ የእግዚአብሔር ጸጋ ለሰው ልጆች ሁሉ ፍንትው ብሎ እንደሚታይ ያላውቃቸዋል (5+12)።

ሐዋርያው በክርስቶስ ያገኙት አዲስ ልደት በሰደትም ውስጥ እንኳ ሕያው እንደ ሆነ እንዲሁም ኢየሱስ ራሱ ክፉዎች ባመጡበት መከራ እስከ ሞት ድረስ መጽናቱን ያለታውሳል። ስለዚህ ክርስቲያኖች እርስ በርስ በመረዳዳት (ሕያው ድንጋይ በመሆን) ሰደትን በቁራጥነት መጋፈጥ እንዳለባቸው ያስገነዝባል። ከቍጥር 13 ጀምረን የክፍሉን አንኳር መልእክት እንመልከት።

ቍጥር 13 እና 14፤ አብዛኛውን ጊዜ መልካም ነገር ማድረግ ለሰደት ባይዳርግም እንኳ በለጽድቅ መከራን ብትቀበሉ ግን "ብፁዓን ናችሁ" ይላቸዋል። በዚህ ዐውድ "ብፁዓን" (በግሪክ "ማከሪያይ" "μακάριοι") የሚለው ቃል፤ በፈንጠዝያ የተሞሉ ማለት ላይሆን፤ ለክርስቶስ መከራን ለመቀበል መልካም ዕድል የገጠማቸው ማለት ነው። ቍጥር 14 የሚደመደመው ኢሳይያስ 8+12 በመጥቀስ ነው። ይህ የኢሳይያስ ክፍልም ለዎች እግዚአብሔርን እንጂ ለዎችን መፍራት እንደሌለባቸው የሚያሰጠንቅቅ ምንባብ ነው።

ቍጥር 15 እና 16፤ አራት መሠረታዊ ነጥቦችን ያነግሳል፤ ይኸውም 1) በመሠረተ እምነታቸው ላይ ሒስ የሚሰነዝሩ ለዎች በሚያጋጥሟቸው ወቅት ምክንያታዊ ማሰሪጃዎችን በመጥቀስና በማጣቀስ የአለተሳሰባቸውን ከንቱነት መሞገት እንዳለባቸው እንጂ፤ ከፋን በክፉ መመለስ እንደሌለባቸው የሚያሰረዳ፤ 2) ይህን የክርስቶስ መሠረተ እምነት

ማቀብ/መመከት<sup>58</sup> የክርስቲያን ሁሉ ኅላፊነት መሆኑን፤ 3) መሠረተ እምነታችንን ማቀብ የሚጠበቅብን በተገቢው መንገድ ይኸውም በትሕትናና በእክብርት እንደ ሆነ፤ 4) መልካም ባሕርይ እፍትላዊ ለሆነው ሰደታቸውና ቅጣታቸው የሚሰጡት መለኮታዊ ምላሽ እንደ ሆነ ያሰገነዝባል።

ቀጥር 17-18፤ ሐዋርያው መልካም ነገር በማድረጋቸው (1+6፤ 2+15፤ 4+16፤19) ምክንያት መሰደዳቸው የእግዚአብሔር ፈቃድ እንደ ሆነ ያሳለባቸዋል (2+15፤ 4+2፤19)። ለእዚህ በሌሎች ላይ ክፉ ከማድረግ ይልቅ መከራን መቀበል ይሻላል (2+14)። ቀጥር 18 እያሱሰ ልንከተለው የሚገባንን ፈሰግ ትቶልን እንደ ሄደ ይገልጻል። የእርሱ ከገጢአት የራቀ ሕይወት ክፉዎች በእርሱ ላይ እንዲነሡ ቢያደርግም፤ ሰዎችን ላይፈራራሱን ለእግዚአብሔር ዐላማ በማሰገዝት ለሰዎች ኅጢአት በመሞት ብዙዎችን አድኖሏል።

የመጽሐፉ እጠቃላይ ትምህርትም ሆነ የክፍሉ ዐውድ የክርስቶስን ምሳሌ በመከተል በሰደት ውስጥ መጽናት አስፈላጊ ጉዳይ እንደ ሆነ የሚያስተምር ከሆነ፤ ቀጥር 21 ጥምቀት ምሳሌ ሆኖ ያድናችኋል ሲል ምን ለማለት ፈልጎ ነው? ጥምቀት የሚያድነን ከምንድን ነው? በዚህ ስፍራ የውሃ ጥምቀት የተነጻጸረው በኖን ዘመን ከነበረው የጥፋት ውሃ ጋር ነው። በኖን ዘመን የነበረው የጥፋት ውሃ ኅጢአተኛውን ዓለም በማጥፋት ኖንን በዙሪያው ከነበሩት ኅጢአተኞች ነጻ እንዳደረገው፤ ዛሬም ውሃ ማለት ጥምቀት የአሳዳጆቹን መጥፎ ኅሊና በማለወገድ ከሰደት ያድናቸዋል። ይኸውም በወቅቱ ክርስቲያኖች በአደባባይ ይጠመቁ ለሌላው እሳዳጆቻቸው ክርስቲያን በመሆን የጽድቅ ሕይወት መኖር እንደ ጀመሩ ለለሚገነዘቡ፤ ቀድሞ የነበራቸውን እኩይ ባሕርይ ምክንያት በማድረግ እንዳያሳድጁቸው ያደርጋል። በዚህ ረገድ ጥምቀት “የበጎ ኅሊና ልመና ነው” (ቀጥር 16)። ለእዚህ ጥምቀት ያድናል፤ ነገር ግን ጥምቀት የሚያድነው ኅጢአት ካሰከተለው ዘላለማዊ ጥፋት ሳይሆን ከመሰደድ ነው። ታሪካዊ ጻፊውንና ዐውዳዊ ትርጉሙን የጠበቀው ትንተና ጥምቀት ከሰደት ያድናችኋል የሚል ትምህርት ያለው ሆኖ

<sup>58</sup>“ዐቃቤ” ማለት ጠበቀ፤ ከሐክላ፤ አገደ፤ አላከበረ ወዘተ ማለት ሲሆን፤ ዐቃቤ ክርስቶስ ማለት የክርስቶስን መሠረተ እምነት ከአደጋ የሚከላከል፤ የሚጠበቅ የሚያሰጠበቅ ማለት ነው።

ሳለ፤ ጥምቀት ከዘላለም ኩነኔ ያድናችኋል የሚል ትምህርት አለው የሚለው የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሓፊና መምህራን ትንተና ከዐውዱ ትምህርት ብቻ ሳይሆን፤ ከእጠቃላዩም የሐዲስ ኪዳን እስተምህር ጋር የሚቃረን ነው። ሐዋርያው ጴጥሮስ የውሃ ጥምቀት ከዘላለም ኩነኔ ያድናችኋል እያለ ከሆነ፤ ሳይጠመቁ ድነት ያገኙ ሰዎች ጉዳይ፤ እምነት ብቻ እንደሚያድን የሚያስተምሩት የሐዲስ ኪዳን ምንባባት፤ የውሃ ጥምቀት ሳይወሰዱ በመንፈስ ቅዱስ የተሞሉ ወይም የተጠመቁ ሰዎች ጉዳይ ወዘተ እንዴት ይታይ ይሆን? በእጠቃላይ የውሃ ጥምቀት ከሰደት የሚያድን የበጎ ኅሊና ልመና/መማጸኛ እንጂ፤ የድነት ቅድመ ሁኔታ አይደለም።

**2. የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነውን?**

የሐንሰ 3÷5

“እውነት እውነት አልሃለሁ፤ ለው ከውሃና ክመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም”

“Ἄμην ἄμην λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ”

ከቋንቋ ባሕርይ የምንማረው እውነት፤ እንድ ቃል ከእንድ በላይ ትርጉም ሊወክል እንደሚችል፤ ነገር ግን የቃሉን አማራጭ ትርጉም የሚወሰነው ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ወይም ዐውድ እንደ ሆነ ነው። ጥቂት አስረጃችን እንመልከት፡—

“ሥጋ” የሚለው የአማርኛ ቃል በርካታ ትርጉሞችን ሊወክል ይችላል፤ የቃሉን አማራጭ ትርጉም የሚወሰነውም ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ነው።

1. ምሳዬን የፍየል ሥጋ በሳሁ። ማሞ ሥጋ ቤት አለው።
  - በእነዚህ ዐረፍተ ነገሮች ሥጋ የሚለው ቃል፤ የእንሰላን ወይም የአለዋፍን ዐጥንት ሸፍኖ ከቈዳ በታች የሚገኘውን፤ ሰብና ጡንቻ ቅልቅል ያለበትን ገላ የሚያመለክት ቃል ነው።
2. ቃል ሥጋ ሆነ።

- ኢየሱስ ለው ሆኖ ታየ ወይም ተገለጠ የለውን ባሕርይ ያዘ ማለት ነው።
- 3. ከበደ ሥጋዬ ነው።
  - ዘመዴ ነው ለማለት ተፈልጎ ነው።
- 4. በሆነው ባልሆነው የለውን ሥጋ መብላት ትወዳለች።
  - ሐሜተኛ ነች፤ ስለ ለው መጥፎ ነገር መናገር ያስደሰታታል ማለት ነው።
- 5. ደብሪቱ "የእናቴን ሥጋ" ካለች አትመለስም።
  - መሐላ ነው፤ በእናቷ መማሏን የሚያመለክት።
- 6. ተመቸው መሰለኝ ሥጋ እየያዘ ነው።
  - እየወፈረ ነው ማለት ነው።
- 7. ይህ ሥጋዊ አመለካከት ነው።
  - ዓለማዊ የሆነ፤ መንፈሳዊነት የሌለበት ከእግዚአብሔር ሐሳብ ጋር የሚቃረን አመለካከት ማለት ነው።
- 8. በዐጸደ ሥጋ እያለ የተናገረው ነው።
  - በሕይወት እያለ የተናገረው ንግግር ነው ማለት ነው።

በእነዚህ ዐረፍተ ነገሮች "ሥጋ" የሚለው ቃል የተለያየ ትርጉም ወክሎ ነው ጥቅም ላይ የዋለው። ለምግብነት የሚያገለግል ሥጋ፤ ሰው መሆን፤ ዝምድና፤ ሐሜት፤ መሐላ፤ መወፈር፤ መንፈሳዊ ያልሆነ ምድራዊ አመለካከት፤ በዚህች ምድር በሕይወት መኖር ወዘተ ትርጉሞች አሉት።

"ሥጋ" (ግሪክ "ሳርክስ" "σαρκῆς") የሚለው ቃል በብሉይትና በሐዲሳት 130 ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን፤ ልክ እንደዚሁ ሁሉ የተለያዩ ትርጉሞችን ወክሎአል። ይኸውም አካል/ገላጣ ለው መሆን፤ ምድራዊ፤ ለብላዊ ተፈጥሮ፤ ዘር፤ ለብላዊ መሰፈርት፤ ዐይነት/ባሕርይ፤ የሚበላ ሥጋ፤ ምድራዊ/ዓለማዊ አስተሳሰብ፤ ሰዎች፤ ቀላዊ፤ ገጢ አተኛ ባሕርይ፤ ለሚታዩ፤ ተራ፤ ውጫዊ፤ የዘር ሐረግ፤ እዳማዊ ባሕርይ፤ በሽታ፤ ጥመት፤ ይህች ዓለም ወዘተ። እነዚህን አማራጭ ትርጉሞች እምታቶ ማቅረብ ወደ ተሰሳተ ትምህርት/ድምጻማ ይወስዳል። ለምሳሌ ዮሐንስ 1፡14፤ 1ቆሮንቶስ 3፡3 ጋር እንደ አድርገን ካየነው ("ሥጋ" የሚለውን ቃል በተመሳሳይ መልኩ ከፈታነው)፤ ኢየሱስ መንፈሳዊ ምሰላት የሌለው ቅንጣት ከርከር፤ ተንኩል ወዘተ ያለበት ከፋ ሰው ወደሚለው የተሰሳተ ድምጻማ ይወስደናል።

ልክ እንደዚሁ ሁሉ ከላይ ለማየት እንደ ሞከርነው በሐዲስ ኪዳን "ውሃ" (ግሪክ "ሁዶር" "ὕδωρ") የሚለው ቃል በርካታ ትርጉሞችን ወክሎ ሊያገለግል ይችላል። ነገር ግን የቃሉን ትርጉም የሚወስነው ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ወይም ዐውድ ነው። ጸሐፊውም ቃሉን የተጠቀመበት አማራጭ ሊሆኑ በሚችሉት ትርጉሞች በሙሉ ሳይሆን፤ እንደ ውለን ትርጉም ይዞ ነው። ይህ አውነት ከሆነ በዚህ ዐውድ ውስጥ "ውሃ" የሚለው ቃል ምን ትርጉም ይወክላል የሚለውን ወደ መመርመሩ እንዘለት።

በዚህ ዐውድ "ውሃ" የሚለው ቃል ምን ትርጉም ይወክላል? በመልሱ ዙሪያ ለዎች የተለያዩ አስተያየት አላቸው።

1. የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሐፊያንን ጨምሮ እንዳንድ ሰዎች "ውሃ" (ግሪክ "ሁዳቶስ" "ὕδατος") የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያመለክታል ባዮች ናቸው። በዮሐንስ 1፡33-34 እንዲሁም 3፡22፤ 4፡1 የኢየሱስን የጥምቀት አገልግሎት የሚናገር ስለሆነ "ውሃ" የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያመለክታል ይላሉ።

ይህ ትንተና ግን በርካታ መሠረታዊ ችግሮች አሉበት፤ ይኸውም የምንባቡ ዐውድ ይህን ትንተና የሚደግፍ አይደለም። ለምሳሌ ሀ) ቀላጥር 8 ሙሉ ለሙሉ ትኩረት ያደረገው በመንፈስ ቅዱስ ሥራ ላይ ብቻ መሆኑ፤ ለ) ዳግሞ ልደት የእግዚአብሔርና የክርስቶስ ሥራ መሆኑ እንዲሁም የእምነት ሥራ ብቻ መሆኑ "ውሃ" የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያሳያል ወደሚለው ድምጻማ የሚያደርሰን አይደለም። እንደ ዐውዱ ትምህርት በምስጢራዊ ንፋስና በመንፈስ ቅዱስ ሉዓላዊ ሥራ መካከል ያለው ትዕምርታዊ ገለጻ (analogy) (ቀላጥር 8) በመንፈስ መወለድ ከውሃ ጥምቀት ጋር ይያያዛል ብሎ ማሰብ ሲሰዛ እንግዳ ትምህርት ነው።

በዮሐንስ 1፡26:33 ላይ ውሃና መንፈስ የሚለው ቃል ጥምቀትንና የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትን የሚያመለክት መሆኑ

በዮሐንስ 3+5 “ውሃ” ጥምቀትን ያመለክታል ብሎ ማሰብ ይቻላል የሚለው ሁለት መሠረታዊ ችግሮች አሉብት፤ 1) ጥምቀትን የሚያሳይ ከሆነም ማሳየት ያለበት የመጥምቀ የሐንስን ጥምቀት ይኸውም ንስሐን እንጂ ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ሊያመለክት አይችልም፤ ዮሐንስ 1+26:33 “ውሃ” የዮሐንስን ጥምቀት የሚያመለክት ነው። 2) በዮሐንስ 1+26:33 ላይ ውሃና ጥምቀት ሲነጻጸሩ የምንመለከት ሲሆን፤ በዮሐንስ 3+5 ላይ ግን ውሃና መንፈስ እርስ በርሳቸው ሲያያዙ (ሲጣመሩ) እንመለከታለን። ስለዚህ ዮሐንስ 3+5 ከዮሐንስ 1+26:33 ጋር እቋራኝቶ መመልከት ከወውዳዊ ትርጉሙም ሆነ ከሰዊሰው እወቃቀሩ ጋር የሚቃረን ነው።

2. እንዳንድ ሊቃውንት “ውሃ” (ግሪክ “ሁዳቶስ” “ὕδατος”) የሚለው ቃል አካላዊ ልደትን/በሥጋ መወለድን ያሳያል ይላሉ<sup>59</sup>። ኢየሱስ በቀጥታ 5 ላይ የሚገኘውን ቃል (የምንወያይበትን ዐረፍተ ነገር) የተናገረው፤ ኒቆላዎስ በቀጥታ 4 ላይ ለጠየቀው ጥያቄ መልስ ይሆን ዘንድ ነው፤ “ሰው ከሸመገሰ በኋላ እንዴት ሊወለድ ይችላል? ሁለተኛ ወደ እናቱ ማሕፀን ገብቶ ይወለድ ዘንድ ይችላል? አለው”፤ “ኢየሱስም መለስ እንዲህ ሲል፡— እውነት እውነት አልሃሰሁ፤ ሰው ከውሃ [ይኸውም ተፈጥሮአዊ በሆነው መንገድ ከእናቱ ማሕፀን] እና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም”። ኒቆላዎስ “ዳግም” የሚለውን የኢየሱስ ቃል የተረዳው ስሁስተኛ ጊዜ ወደ እናት ማሕፀን መግባት አድርጎ ነበር፤ ነገር ግን ኢየሱስ “ዳግም” የሚለውን ቃል ያብራራው የመጀመሪያው ሥጋዊ ልደት ሁለተኛው ደግሞ መንፈሳዊ ልደት አድርጎ ነው። በተጨማሪም ቀጥታ 5 ላይ “ውሃና መንፈስ” የሚለውን ንጽጽር ቀጥታ 6 ላይ

ሥጋና መንፈስ ሲል መነጻጸሩ ውሃ የሚለው ቃል የሥጋ ልደትን የሚያሳይ ነው።

ቀጥታ 6 ስለ ሁለት ልደት ይናገራል። ይኸውም፤ ከሥጋና ከመንፈስ መወለድ፤ “ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፤ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው”። “ውሃና መንፈስ” የሚለው ሐረግ ይህን ሁለት ልደት የሚያመለክት ነው። እንዲ ተፈጥሮአዊ/ሥጋዊ ልደት ሲሆን፤ ሌላው ደግሞ ልዕስ ተፈጥሮአዊ/መንፈሳዊ ልደት ነው። ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት/የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማየት (ቀጥታ 3 እና 5) በሥጋ መወለድ ብቻ ሳይሆን ስሁስተኛ ጊዜ በመንፈስ መወለድ ያስፈልጋል። በዚህ ትንተና መሠረት “ውሃ” የሚለው ቃል እንደ ሕፃን ከእናቱ ማሕፀን ከመውጣቱ በፊት ከእናቱ ማሕፀን የሚፈሰውን የማሕፀን ውሃ (amniotic fluid) ለማመልከት ወይም የወንዱን የዘር ፈላሽ (semen) ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን፤ ይህም አካላዊ/ሥጋዊ ልደትን ያመለክታል። ውሃ የሚለው ቃል ልምላምን ወይም ሥጋዊ ልደትን ለማመልከት ጥቅም ላይ የዋለባቸው በርካታ ጥንታዊ ጽሑፎች አሉ—ቃለ እግዚአብሔርን ጨምሮ (ለምሳሌ፡— ምሳሌ 5+15-18፤ ማሕልዋ 4+12-13)።

በአጠቃላይ ክፍሉ ስለ ውሃ ጥምቀት የሚናገር ሳይሆን፤ የመጀመሪያው ልደት ተፈጥሮአዊ በሆነው መንገድ ከሥጋ ወላጆቻችን የምንወለደው ልደት ሲሆን፤ ሁለተኛው ልደት ደግሞ ከሰማያዊው አባታችን ከእግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የምንወለደው ልደት ነው።

3. እንዳንድ ሊቃውንት ደግሞ፤ “ውሃ” (ግሪክ “ሁዳቶስ” “ὕδατος”) የሚለው ቃል መንፈስ ቅዱስን ያሳያል ባይ ናቸው። (ኢሳይያስ 12+31፤ 35+6፤ 44+3፤ 55+1፤ ኤርምያስ 2+13፤ ሕዝቅኤል 36+25፤ ዘካርያስ 14+8፤ ዮሐንስ 4+10፤ 7+37-38፤ ራእይ 21+6፤ እንዲሁም ሕዝቅኤል 47+1-5፤ ከራእይ 22+17 ጋር ያወዳድሩ)። ስለዚህ “ከውሃ መወለድ”

<sup>59</sup> ይህ ዐይነቱ እመለካከት ካላቸው ሊቃውንት መካከል የሚከተሉትን ይመለከታል፤ Ben Witherington III, NTS 35, 1989, pp. 155-160. እንዲሁም Leon Morris, JC pp. 150-151.

ማለት ከመንፈስ ቅዱስ መወለድ ማለት ነው። "እና" (76ክ ካይ καὶ) የሚለው አያያዥ ቃል "ማለትም" ወይም "ወይም" ተብሎ መተርጉም ይችላል፤ ስለዚህ ሁለተኛው ሐረግ/ቃል የመጀመሪያውን ቃል ያብራራል ማለት ነው<sup>60</sup>። በተጨማሪም ውሃና መንፈስ እርስ በርሳቸው ሲያያዙ (ሲጣሙሩ) እንመለከታለን። ስለዚህ ሊዮሴስ ለማለት የፈለገው፣ "ሰው ከውሃ ማለትም ከመንፈስ ካልተወለደ በስተቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም" ነው።

ይህ ትንተና ከዮሐንስ 4፡10፣ 7፡37-38 ጋር የሚጣጣም ሲሆን፣ በእነዚህ ስፍራዎች መንፈስ ቅዱስ በዘላለም ሕይወት እንዲሁም በውሃ ተመስሏል። በተጨማሪም በቀጥተኛ 8 ላይ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት ብቸኛው መስፈርት ከመንፈስ መወለድ እንደ ሆነ መገለጹ ቀጥተኛ 5 ስለ ውሃ ጥምቀት እንደሚያሳይናገር አመለካኝ ነው።

4. አንዳንድ ሊቃውንት "ውሃ" የሚለው ቃል ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ሳይሆን፣ የመጥምቁ ዮሐንስን የንስሐ አገልግሎት የሚያመለክት ነው ባዮች ናቸው። ሊዮሴስ ስለጥምቀት ያስተማረው ሞቶ ከተነሣ በኋላ ነው ማቴዎስ 28፡19። ስለዚህ ኒቆሊጥስ ውሃ የሚለውን ቃል እንደ ውሃ ጥምቀት ሊረዳው አይችልም፤ ነገር ግን "የእግዚአብሔር መንግሥት ቀርባለችና ንስሐ ግቡ" የሚለውን የመጥምቁ ዮሐንስን ጥምቀት ማለትም ንስሐን እንጂ። ሊዮሴስና ኒቆሊጥስ ይህን ንግግር በሚናገሩበት ጊዜ የመጥምቁ ዮሐንስ የንስሐ ስብከትና ጥምቀት ትልቅ ቦታ የሚሰጠው ነበር። የውሃ ጥምቀት ለዕብራውያን እጅግ አስፈሪ ነገር ነው፤ ምክንያቱም እርኩስ ተደርገው የሚቋጠሩት አሕዛብ ወደ ዕብራውያን እምነት

የሚለወጡበት ሂደት ነውና<sup>61</sup>። ይህም ለኒቆሊጥስ አስደንጋጭ ጉዳይ ነው፤ ሊዮሴስ እያሰ ያለው ከሕግ ውጪ ያሉ አሕዛብ ንስሐ እንደሚያስፈልጋቸው ልክ እንደዚያው እንተም የሕግ መምህሩ ንስሐ ያስፈልግሃል ነው።

በዚህ ክፍል ላይ የሚገኘው "ውሃ" ምን ያመለክታል የሚለው ጉዳይ እስካሁን ከተመለከትነውም በላይ በርካታ ትርጉሞች ያሉት ቢሆንም፣ "ክርስቲያናዊ ጥምቀትን የሚያሳይ ነው፤ ይህም ለዳግም ልደት እስፈላጊ ጉዳይ ነው" የሚለው ትንተና በአማራጭነት ከቀረቡት/ከሚቀርቡ ትንተናዎች በሙሉ አሳማኝነቱ እጅግ ደካማ የመሆኑን ያህል ["ውሃ ክርስቲያናዊ ጥምቀትን ያመለክታል" የሚለው ትንተና ከክፍሉ የሰዋሰው አወቃቀር፣ ከወውዱ መሠረታዊ ትምህርት እንዲሁም ከሐዲስ ኪዳን ጠቅላላ ትምህርት ጋር በእጅጉ የሚጣረስ ነውና] "ውሃ" የሚለው ቃል መንፈስ ቅዱስን የሚያመለክት ነው የሚለው ትንተና ከቀረቡት አማራጭ ትንተናዎች መካከል ጠንካራውና ብዙ አሳማኝ ነጥቦችን ያያዝ ነው። በአጠቃላይ ይህን ክፍል መሠረት በማድረግ የውሃ ጥምቀት ለድነት እስፈላጊ ነው የሚለው አስተምህሮ ከወውዱ የሚገኙትን መረጃዎች በቅጡ ያላገናዘበ እንዲሁም የሐዲስ ኪዳንን አስተምህሮ በስፋት ያሳመሳክረ ነው።

ሮሜ 6፡3-4

"ከክርስቶስ ሊዮሴስ ጋር አንድ እንድንሆን የተጠመቅን፣ ከሞቱ ጋር አንድ እንሆን ዘንድ አንድ ተጠመቅን አታውቁምን? ስለዚህ ክርስቶስ በእብ ክብር ከሞት አንድ ተነሣ፤ እኛም እንዲሁ በአዲስ ሕይወት እንድንኖር በጥምቀት ሞተን ከእርሱ ጋር ተቀብረናል"

"ἢ ἄγνοεῖτε ὅτι, ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡς περ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ ἐκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καίότητι ζωῆς περιπατήσωμεν."

<sup>60</sup> Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, trans. William F. Wilbur Gingrich, rev. F. Wilbur Gingrich and Fredrick W. Danker, 2d ed. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 393.

<sup>61</sup> Merrill C. Tenney, *John The Gospel of Belief: An Analytic Study of the Text* (Grand Rapids: Eerdmans, 1948), 87.

"ልንገንዘበው የሚገባን ዋናው ነገር በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ለገጠላት ሥርዓት በጥልቅ ውሃ ውስጥ ለንጠመቅ ከሞቱ ጋር እንድ እንሆን ዘንድ በጥምቀት ከእርሱ ጋር መቀበራችንን ነው ሮሜ 6:3-4። ይህም በመሰቀል ላይ በሞተሉን ጊዜ በእግረሰላሳ ውሃና ደም ውስጥ በግለፍ ዘላለማዊውን የሞት ዕዳ ቀብረን በእዲላ ሕይወት ለመኖር አዲሱን እዳም ክርስቶስን መልበሳችንን ያሰረዳል ዕብራውያን 6:3-4፤ ሮሜ 6:3-4"<sup>62</sup>።

ከላይ እንዳየነው የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ጸሐፍት ከዚህ ክፍል በመነሣት የውሃ ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር እንድ የሚያደርገን ቅድመ ሁኔታ እንደ ሆነ ይገልጻሉ። ነገር ግን ክፍሉ ይህን ያስተምራል? በጭራሽ ክፍሉ ይህ ዐይነቱ ትምህርት እንደ ሌለው በርካታ ማሰራጀቶችን ማቅረብ ይቻላል።

እንደኛ፣ የክፍሉ ለዋሰው ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር እንድ ያደርገናል የሚል ትርጉም የለውም። በአማርኛው "ጋር" በእንግሊዝኛው "into" ተብሎ የተተረጎመው "eis" "ሔይስ" የሚለው የግሪክ ቃል፣ ዐውዳዊ ትርጉሙ "ውስጥ" የሚል እንዳችም ሐሳብ አይወክልም። ለዚህ ጥምቀት ከክርስቶስ "ጋር/ውስጥ" እንድ ያደርገናል የሚለው ሐሳብ ለዐውደ ምንባቡ ባዕድ የሆነ ሐሳብ ነው። ሮበርትስን የተባሉት ለመ ጥር የግሪክ ቋንቋ ሊቅ ሮሜ 6:3 በተመለከተ እንዲህ ይላሉ፡—

"በክርስቶስ ውስጥ መጠመቅ" የሚለው ትርጉም፣ ጳውሎስ ከክርስቶስ ጋር ኅብረት ማድረግ የሚቻለው በውሃ ጥምቀት እንደ ሆነ እያስተማረ ነው የሚለው ባዕድ ሐሳብ የጳውሎስ ትምህርት አይደለም... ጥምቀት እንድ ሰው ከክርስቶስ ጋር ያሰውን መገፈሳዊ ኅብረት የሚያውቅበት ሥርዓት ሲሆን፣ እንድ ሰው ከክርስቶስ ጋር መገፈሳዊ ኅብረት የሚጀምረውም ከጥምቀት በፊት ነው። ገላትያ 3:27 ላይ ጥምቀት ውጫዊ ልብስ ወይም መለዮ በማድረግ ነው የተመሰለው። "በሞቱ ውስጥ"... ግለት ከሞቱ ጋር ኅብረት በማድረግ የሚለውን ትርጉም

የሚወክል ነው እንደ ጳውሎስ ትንተና ይህም ኅብረት የተገለጸው በጥምቀት ምልክት ነው<sup>63</sup>።

ከዚህ የምንገነዘበው ሐቅ የግሪኩ ሰዋሰው ጥምቀት በክርስቶስ ውስጥ እንድንገባ ወይም ከክርስቶስ ጋር እንድ የሚያደርገን ቅድመ ሁኔታ ነው የሚለው ሐሳብ ለሕተት መሆኑን ነው።

ሁለተኛ፣ ሐዋርያው ከዚህ ምዕራፍ አጋማሽ ጀምሮ ተምሳሌታዊ ገለጻዎችንና ትእምርቶችን በብዛት ይጠቀማል፤ ለምሳሌ የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነው የሚሉ ሰዎች ራሳቸው በቀላጥር 6 ላይ "አርጌው ሰዎችን ከእርሱ ጋር እንደ ተሰቀለ እናውቃለን" የሚለውን ሐሳብ ተምሳሌታዊ/ትእምርታዊ በሆነ መልኩ እንጂ በቀጥታ ሊተረጎሙት አይችሉም። ልክ እንደዚሁ ሁሉ ጥምቀት ተምሳሌታዊ በሆነ መልኩ ብቻ ነው ሊታይ የሚገባው። ቀላጥር 11 መታየት ተምሳሌታዊ በሆነ መልኩ ብቻ ነው፡—

እንደዚሁም ለገጠላት እንደ ሞታችሁ፣ ነገር ግን በክርስቶስ ኢየሱስ በእግዚአብሔር ሕያዋን እንደ ሆናችሁ ራሳችሁን ቀላጠ ፍ። (ቀላጥር 11)

"ቀላጠፍ" የሚለው ቃል የሚያሰገነዝበን ለገጠላት እንደ ሞትን ብቻ ሳይሆን፣ በክርስቶስ ኢየሱስ ሕያዋን እንደ ሆንን ነው። "ቀላጠፍ" የሚለው ቃል በግልጽ እንደሚያመለክተው ክፍሉ ተምሳሌታዊ እንደ ሆነ የሚያሳየን ነው። ከክርስቶስ ጋር ተስቀሳችሁ የሚለው ዐረፍተ ነገር ተምሳሌታዊ እንደ ሆነ ሁሉ፣ ከክርስቶስ ጋር ተጠመቃችሁ የሚለውም ተምሳሌታዊ ነው (ቀላጥር 3:4:6)።

ይህ የጥምቀት ተምሳሌታዊ ዘገባ እንድ ሰው ክርስቶስ ኢየሱስን እንደ ገል እዳኙ አድርጎ ሲቀበል ምን እንደሚሆን የሚገልጽ ነው። ይኸውም "ክርስቶስን በመልበሱ" "ዳግም እንደሚወለድ" ነው (እነዚህ ቃላት ራሳቸው ተምሳሌታዊ እንደ ሆኑ ልብ ይሏል)። ክርስትናን መቀበል

<sup>62</sup> እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባኛል? 82።  
44

<sup>63</sup> AT. Robertson, *Word Pictures*, Volume IV, ገጽ 361-362; እንዲሁም የሮበትስን የግሪክ ሰዋሰው መጽሐፍ ይመስከቷል, ገጽ 591, 593.

ማለት ምን ማለት እንደ ሆነ በጥሩ ሁኔታ የሚገልጸው የውሃ ጥምቀት ነው። ይኸውም ክርስቲና ማለት ከክርስቶስ አያሱስ ጋር መዋቅር መቀበርና መነሣት ማለት ነው። ነገር ግን የውሃ ጥምቀት በራሱ መዋቅር መቀበርም ሆነ መነሣት ማለት አይደለም፤ ነገር ግን የመዋቅር የመቀበርና የመነሣት ምሳሌ አንጂ። ርበርትስን አንደሚሉት “ትእምርት/ተምሳሌት በራሱ አውነታው አይደለም፤ ነገር ግን አውነታው የሚገለጥበት ሥዕል ነው”<sup>64</sup>። ስለዚህ ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር አንድ መሆናችንን የሚያመለክት ሥዕላዊ ገሰጸ ነው።

ሦስተኛ፣ ከሁለት የተለያዩ ምንባባት በግልጽ የምንማረው ነገር፣ የውሃ ጥምቀት ከክርስቶስ አያሱስ ጋር አንድ መሆናችንን የምናሳይበት ሥዕላዊ ገሰጸ መሆኑን ነው። 1ቆሮንቶስ 10፡2-4 ሐዋርያው ጳውሎስ ስለስራኤላውያን ወገኖቹ አንዲህ ይላል፡—

እነርሱ ሁሉ ከሙሴ ጋር ለመተባበር በደመናና በባሕር ተጠመቁ። ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ ምግብ በሉ፤ ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው መንፈሳዊ ዐለት ጠጥተዋልና፤ ያ፤ ዐለት ክርስቶስ ነበረ

(1ቆሮንቶስ 10፡2-4)

“ከሙሴ ጋር ለመተባበር በደመናና በባሕር ተጠመቁ” የሚለው ሐረግ ለስራኤላውያን ከሙሴ ጋር አንድ መሆናቸውን (መተባበራቸውን) የሚያሳይ ተምሳሌታዊ ገለጻ ነው፤ ይኸውም፡— “ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ ምግብ በሉ፤ ሁሉም ከአንድ መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ”።

ሮሜ 5፡12-6፡11 በጥንቃቄ የሚያነብ ለውጥ የክፍሉ ዐቢይ ትምህርት ከክርስቶስ ጋር አንድ ስለመሆንና በአንጻሩ ደግሞ፣ ከአጻም ጋር አንድ ስለመሆን አንደሚያትት በውል መገንዘብ ይችላል። ከአጻም ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ ሞት በሰው ልጆች ሁሉ ላይ ደረሰ (5፡12)፤ አጻም

<sup>64</sup> AT. Robertson, *Word Pictures in the New Testament* (Broadman Press, 1933), Volume I, ገጽ. 245; እንዲሁም AT. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament* (Broadman Press, 1934), ገጽ. 593 ይመለከታል።

በመተላለፉ ምክንያት ብዙዎች ሞቱ (5+15)። በእርሱ ላይ ከተላለፈው ፍርድ የተነሣ ሰዎች ሁሉ በኩላኔ ሥር ወደቁ (5+16)፤ እርሱ እግዚአብሔርን ከማስቈጣቱ የተነሣ ሞት ሰዎች ልጆች ላይ ሁሉ ነገሠ (5+17)፤ እግዚአብሔር የሰው ልጆችን በኪነ ጥበቡ ካልታደጋቸው በስተቀር (7+25, 8+1)፣ በአጻም መተላለፍ ሰዎች ሁሉ በፍርድ ሥር ናቸው (5+18)፤ በእርሱ ያለመታዘዝ ሰዎች ሁሉ ንጢአተኞች ሆኑ (5+19)።

በሌላ መልኩ ደግሞ ከክርስቶስ ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ የዘላለም ሕይወት አገኘን (5+14)። ነገር ግን ከአጻም ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ ክደረሰብን መቅወፍት ይልቅ ከክርስቶስ ጋር አንድ በመሆናችን ያገኘነው በረከት እጅግ ምጡቅ ነው (5+15)። ከክርስቶስ ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ የእግዚአብሔር ጸጋ ተትረፈረፈልን (5+15)። ከክርስቶስ ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ ጽድቅ ወደ እኛ መጣ (5+16)። ከክርስቶስ ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ የተትረፈረፈ የሕይወት ጽድቅ አገኘን (5+17)። ከክርስቶስ ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ የተትረፈረፈ የሕይወት ቅድስና አገኘን (5+18)። ከክርስቶስ ጋር አንድ ከመሆናችን የተነሣ የእርሱ መታዘዝ ለእኛ ተረፈ (5+19)።

ሐዋርያው ጳውሎስ አዝወትሮ የውሃን ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር አንድ የመሆን ምልክት እድርጎ ይጠቀምበታል። በ1ቆሮንቶስ 10፡2 ላይ የውሃ ጥምቀት ከክርስቶስ ጋር አንድ የመሆን ምልክት ተደርጎ የቀረበው ትምህርት በሮሜ 6፡1-11 ፋፍቶና ዳብሮ አናገኘዋለን። ክርስቶስ ለገጢ አታችን እንደ ሞተ፣ እግዚአብሔር ለእኛ ሲል ክርስቶስን ንጢአት ሰላደረገው (2ቆሮንቶስ 5፡21) የእኛን ንጢአት ለመሸከም ለንጢአት ሞተ (ሮሜ 6፡10)። ስለዚህ እኛ ራሳችንን ከእርሱ ጋር አንድ ካደረግን እኛም ከቀብሩ/ከሞቱና ከትንሣኤው ጋር አንድ ስንሆን (ቀጥጥር 3 እና 4) ለገጢ አት እንሞታለን (ሮሜ 6፡2)። ከስቅላቱ ጋር አንድ ስለሆንንም (ቀጥጥር 6) ከእርሱ አዲስ ሕይወት ጋር በትንሣኤ አንድ እንሆናለን (ቀጥጥር 4-5)። ከእርሱም ጋር ሕያው ሆንን እንኖራለን (ቀጥጥር 8)። በእርሱ ላይ ሞት ደግሞ ጉልበት የለውምና (ቀጥጥር 9)። ሐዋርያው ይህን ሐሳብ በሚከተለው መልኩ ያጠቃልላል፡—

በሞተ ጊዜ፤ ለአንድና ለመጨረሻ ጊዜ ለገጠላት ሞተላል፤ ነገር ግን በሕይወት መኖርን ለእግዚአብሔር ይኖራል። እንዲሁም ለገጠላት እንደ ሞታችሁ፤ ነገር ግን በክርስቶስ ኢየሱስ ለእግዚአብሔር ሕያዋን እንደ ሆናችሁ ራሳችሁን ቀጥሎ (ቀጥሮ 10-11)

በሮሜ 5፥12-6፥11 ያለው ክፍል በእጠቃላይ ትኩረት የሚያደርገው፤ በቅድሚያ እኛ በተፈጥሮ ከሌሎች ጋር ያለንን እንድንት በመቀጠልም ከኢየሱስ ጋር መንፈሳዊ በሆነ ጻግም ልደት ያለንን ጥምረት በማብራራቱ ላይ ነው (ዮሐንስ 3፥3-6)። ስለዚህ በ1ቆሮንቶስ 10፥2 እይታ ሮሜ 6 ያየው ከሆነ፤ "ጥምቀት" እንደ የመሆን ምልክት እንደ ሆነ እንገንዘባለን። ስለዚህ ከክርስቶስ ጋር እንደ የሚያደርገን የውሃ ጥምቀት ለይደለም፤ የውሃ ጥምቀት እንድንታችንን የምናላይበት ሚጻጭው ማደግ ሥርዐት ነው። በሌሊት የውሃ ጥምቀት ላይሆን ከክርስቶስ ጋር በእምነት እንደ መሆናችን ነው ድንት የሚያስገኛልን። ከክርስቶስ ጋር እንደ መሆን ማለትም ከእርሱ ጋር ለገጠላት ሞተን ከእርሱ ጋር በትንሣኤ ሞትን ድል እድርገን መነሣት ነው። ሮሜ 6፥3-4 የውሃ ጥምቀት ለጻግም ልደት እስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል እንዳችም ትምህርት የለውም።

ቲቶ 3፥5

"ሰላደረግነው የጽድቅ ሥራ ሳይሆን፤ ከምሕረቱ የተነሣ አዳንን። ያዳንንም ጻግም ልደት በሆነው መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ነው"

ቆስ ተክለ ማርያም ገዛኸኝም ሆኑ እሚረካውያኑ የድርጅቱ ጸሐፊት፤ ይህ ክፍል የውሃ ጥምቀት ጻግም ልደት እንደሚያስገኝ ያስተምራል ይበሉ እንጂ፤ በክፍሉ ውስጥ ጥምቀት የሚል ቃል አልተጠቀሰም። በዕብራይስጥም 10፥22 ላይ በምናቀርበው ሐቲት እንደምናየው፤ ጻግም ልደት የምናገኘውም ሆነ ከእኩይ ገሊና የምንገኘው የኢየሱስን ደም በእምነት በመረጨት ወይም በመታጠብ ብቻ ነው። ራእይ 1፥5 ግልጽ እንደሚያደርገው ሰዎች ከገጠላታቸው የሚነጹት በኢየሱስ ክርስቶስ ደም እንጂ በውሃ ጥምቀት ለይደለም።

እንደ ክፍሉ ትምህርት "መታጠብ" የሚለው ቃል የሚያመለክተው ጻግም ልደትን እንጂ የውሃ ጥምቀትን ለይደለም። በእጠቃላይ ቲቶ 3፥5 ስለውሃ ጥምቀት የሚያስተምር ሳይሆን፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም በእምነት በመታጠብ ስለሚገኘው ጻግም ልደት ነው። ምንም እንኳን የውሃ ጥምቀት የሕግ ሥራ ሳይሆን የጽድቅ ሥራ ቢሆንም፤ የውሃ ጥምቀት እኛ የምንተገብረው ጉዳይ እስከ ሆነ ድረስ ሥራ ነው። ክፍሉ ራሱ ግልጽ እንደሚያደርገው፤ ድንት ያገኘው እኛ ሰላደረግነው እንዲሁም ስለምናደርገው የጽድቅ ሥራ ሳይሆን፤ ከምሕረቱ የተነሣ ብቻ ነው። የጻገነው በውሃ ጥምቀት እንዳልሆነ ሁሉ፤ ቲቶ 3፥5 የውሃ ጥምቀት ለጻግም ልደት እስፈላጊ ጉዳይ ነው አይልም።

ገላትያ 3፥27

"ከክርስቶስ ጋር እንደ ትሆኑ ዘንድ የተጠመቃችሁ ሁሉ ክርስቶስን ለብላችኋልና"

"ὄσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε"

ይህ ክፍል ክርስቶስን "ሰመልበበ" የውሃ ጥምቀት እንደሚያስፈልግ የሚናገር ስለሆነ፤ የውሃ ጥምቀት ስድንት እስፈላጊ ጉዳይ እንደ ሆነ ይገልጻል የሚለው የቆስ ተክለ ማርያም ገዛኸኝና የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ትምህርት ፍጹም የተሳሳተ ነው። ስዚህ በርካታ ምክንያቶች እሉ፡—

እንደኛ፤ ሐዋርያው "ጥምቀት" ከክርስቶስ ጋር "እንደ የሚያደርገን" ትእምርት (symbol) እንደ ሆነ ከጣይ ባየናቸው ክፍሎች ውስጥ ተገልጿል። በዚህም ዐውድ ውስጥ ይኸው ቃል ተመሳሳይ ትርጉም ወክሎ እንደ ቀረበ እንመለከታለን፤ ይኸውም "ከክርስቶስ ጋር እንደ የሆናችሁ ክርስቶስን ለብላችሁታል"። ከላይ እንደ ተመለከትነው እንዲሁም የክፍሉን ትምህርት በትክክል እንደሚገልጸው፤ ይህንንም ክፍል ተምሳሌታዊ ገለጻ አድርገን ለመውሰድ እንገደዳለን።

ሁለተኛ፤ "ለብላችኋል" የሚለው የግሪክ ግስ መለዎውን የሚለብሰው ወታደር ዐይነት ትርጉም አለው። ይህን ክፍል በተመለከተ ኢ.ቲ. ሮበርትስን እንዲህ ይላሉ፡—

ይህ ግን ልብሰን ለመልበስ የምንጠቀምበት ግን ነው (በቀጥታም ሆነ በተምሳሌታዊ ዘይቤው—ልክ እንደዚህ ሰፍራ)። በሳውሎስ ጽሑፎች ውስጥ በሌላም ሰፍራ ይህ እውን ሆኖ እንመለከታለን (ሮሜ 13+14፤ ቄላቦይስ 3+9፤ ኤፌሶን 4+22-24፤ 6+11፤ ሮሜ 6+3-4)። በ1ተበሎንፍ 5+8 ሳውሎስ፤ “የእምነትንና የፍቅርን ጥሩሮ የመጻገንም ተስፋ እንደ ራስ ቀሩር እየለበሰን” እንደሚለው ዐይነት ማለት ነው። እኛ በክርስቶስ በእምነት ጸድቀናል፤ የጸደቅነው በግርዘት ወይም በጥምቀት አይደለም።  
 .. (ሮሜ 6+4-6)<sup>65</sup>።

“ጥምቀት” የሚለው ቃል የውሃ ጥምቀትን ያሳያል ብንል እንኳ ሐዋርያው በዚህ ቦታ የሚጠቀምበት ቋንቋ እንደሚያሳየው ትእምርትነቱ/ምልክትነቱ በውበጥ ለተካሄደው ነገር ውጫዊ ምልክት አድርጎ ነው። ስለዚህ ጥምቀት መንፈሳዊ ውጤት የሌለው ነገር ግን መንፈሳዊ ትርጉም ያለው ሜዳዊ/ውጫዊ ክሥተት/ሥርዐት ነው።

ሦስተኛ፤ ሮሜ 6+3 ላይ እንደ ተመለከትነው አንዳንድ የእንግሊዝኛ ቅጂዎች (King James Version) “እንድ” የሚለውን ቃል “ውስጥ” (“into”) ብለው ተርጉመውታል። ነገር ግን “eis” “ኤይስ” የሚለው የግሪክ ቃል፤ ዐውዳዊ ትርጉሙ “ውስጥ” የሚል አንዳችም ሐሳብ እንደማይወክል ሰዋሰዋዊ ሙግት አቅርቦናል። ጥምቀት በራሱ በክርስቶስ “ውስጥ”/“ጋር” አንድ የሚያደርግ ሳይሆን፤ በእምነት አንድ መሆናችንን የምናሳይበት ውጫዊ ምልክት ነው።

አራተኛ፤ ድነት እንዳገኘን የምናውቀው መንፈስ ቅዱስን በመቀበላችን ነው። ጌታን እንደ ገላ አዳኛቸው አድርገው የተቀበሉ ሁሉ ድነትን አግኝተዋል (ሮሜ 8+1-16)። ሐዋርያው በገላትያ 3+2-3 ላይ በገልጽ እንደሚናገረው ገላትያውያኑ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉት በእምነት ነው። ስለዚህ ገላትያ 3+27 የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ከሆነ፤ ከቀላጥር 2 እና 3 ጋር በቀጥታ ይቃረናል።

አምስተኛ፤ በቀላጥር 6 ላይ ሐዋርያው፤ አብርሃም እግዚአብሔርን በማመኑ እንደ ጸደቀ ይገልጻል፤ ለመጸደቁም ብቸኛው ምክንያት

እምነቱ ነው። እንደ ዘፍጥረት 15+6 ዘገባ የአብርሃም መጽደቅ ሜዳዊ/ውጫዊ የሆኑ ሥርዐቶች ማለትም ግርዘት እውን ከመሆኑ በፊት ነው። አብርሃም የጸደቀው እምነቱ እንዳጸደቀው በሥራ ከመረጋገጡ በፊት ነው (ሮሜ 8+29-30፤ እንዲሁም ሮሜ 3+1-5:28 ይመለከታል)። የሐዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት ልክ እንደ ብሉይ ኪዳን የግርዘት ሥርዐት ነው። ይህ እውነት ከሆነ ድነት ያገኘው የውሃ ጥምቀት ከመውሰዳችን በፊት ነው ማለት ነው። የአብርሃም በእምነት መጽደቅ ከእኛ ጸድቅ ጋር እንድ ለመሆኑ ገላትያ 3+28-29 ሐዋርያው በሮሜ 3-4 ባለው ክፍል ላይ በሰፋት ተገልጾልኋል።

ገላትያ 3+27 በለ ውሃ ጥምቀት የሚናገር አይደለም፤ ነገር ግን ልክ እንደ 1ቆሮንቶስ 12+13 እንዲሁም ሮሜ 6+3-4 በእምነት ለላገኘነውና ከክርስቶስ ጋር አንድ በለመሆናችን የሚገልጽ ትእምርት ነው (የሐንሳ 1+12-13)። ክፍሉ የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ እንደ ሆነ የሚያስተምር አይደለም። በለ ጥምቀት የሚያስተምር ክፍል ነው እንኳ ብንል ጥምቀት መጻፍችንን የሚያሳይ ሜዳዊ/ውጫዊ ሥርዐት ብቻ ነው። ሜዳዊ/ውጫዊ ሥርዐት ለውበጣዊው ለውጥ ተጽእኖ ቢኖረው ኖር ቆርኔሌዎስና ባልንጆሮቹ የውሃ ጥምቀት ከወሰዱ በኋላ ነበር መንፈስ ቅዱስ ሊሞላባቸው ይገባ የነበረው (ሐዋርያት ሥራ 10) ወይም አብርሃም ከተገረዘ በኋላ ነበር መጽደቅ የነበረበት (ዘፍጥረት 15)። በእጠ ቃላይ ገላትያ 3+27 የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ትምህርት የለውም።

**ኤፌሶን 5+25-26**

“ባሉች ሆይ ክርስቶስ ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንደ ወደዳት ሚስቶቻችሁን ውደዱ፤ በውሃ መታጠብና ክቃሉ ጋር አጽንቶ እንዲቀድሳት ስለ እርሷ ራሱን አሳልፎ ስጠ”

በዚህ ሰፍራ “በውሃ መታጠብና ክቃሉ ጋር አጽንቶ” የሚል ሐረግ እንጂ፤ በለ ጥምቀት የሚናገር እንዳችም ነገር የለም። እስካሁን ለማየት እንደ ሞክርነው፤ “ውሃ” የሚለው ቃል ሁሉ የውሃ ጥምቀት ተብሎ ይተርጉም የሚለው የድርጅቱ የሥነ አፈታት አካሄድ የተሳሳተ መሆኑን አይተናል። በተለይ መታጠብን ወይም ዳግም ልደትን በሚያመለክቱ

<sup>65</sup> A.T. Robertson, *Word Pictures*, Volume IV, ገጽ 298.  
 50

ምንግባት/ዐውዶች ውስጥ። ከቅዱሳት መጻሕፍት የአፈታት ጥበብ የምንግረውም ትምህርት፤ እንደ ቃል መፈታት ያለበት (የቃሉ አማራጭ ትርጉም መወሰን ያለበት)፤ ቃሉ የሚገኝበት ዐረፍተ ነገር ወይም ዐውድ የሚያስተላልፈውን መልእክት ታሳቢ ባደረገ መልኩ ብቻ ነው።

ክፍሉ በሰ ውሃ ጥምቀት የሚናገር ነው ክልን፤ ወደሚከተሉት ሁለት አባቶች ድምዳሜዎች መድረሳችን አይቀሬ ይሆናል፡— 1) ኢየሱስ ገለሰባችን በተናጠል ሳይሆን፤ ቤተ ክርስቲያንን በጀማው አጥምቋል። 2) ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያንን በውሃ እንዳጠመቃት ባሉችም ሚስቶቻቸውን ማጥመቅ እንዳለባቸው የሚያሳስብ ነው ማለት ነው። ይህ ደግሞ ትርጉም የሰሸ ነው።

ክፍሉ "በውሃ መታጠብ" የሚለው ተምሳሌታዊ ገለጻ፤ ልክ እንደ ዮሐንስ 8፡31-32፤ "በቃሉ ማንጻትን" የሚያመለክት ነው።

"ኢየሱስም ያመኑትን አይሁድ፤ እናንተ በቃሌ ብትኖሩ በእውነት ደቀ መዛሙርቴ ናችሁ። እውነትንም ታውቃላችሁ፤ እውነትም ዐርነት ያወጣችኋል አላቸው።"

የቃሉ ሁነኛ ተግባር ይኸው ነው። ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያንን "የሚያጥባት" ወደ ቃሉ በመምራት ነው። በመዝሙር 119፡9 ላይ በግልጽ እንደምንመለከተው አጠባባቢው ሆነ ማንጻቱ የሚካሄደው በቃሉ አማካይነት በሰዎች ልብ ውስጥ ነው።

"ጉልላ ማሳ መንገዱን በምን ያነጻል? ቃልህን በመጠበቅ ነው።"

በዚህም ክፍል "ውሃ" የሚለው ቃል የውሃ ጥምቀትን የሚያመለክት አይደለም። የውሃ ጥምቀትም ነጠላትን ያነጻል የሚለው ሐሳብም ከዐውደ ምንግብ እንዳችም ድጋፍ የለውም። "በውሃ መታጠብና ከቃሉ ጋር አጽንቶ" የሚለው ሐረግ፤ ውስጣዊ መንጻትን የሚያመለክት ነው። ከዕብራውያን 9፡13-14 እንደምንመለከተው ሚዳዊ/ውጫዊ ሥርዐቶች

ልብን ከነጠላት እንደማያነጹት ያስረዳል። በአጠቃላይ አፈሰን 5+25-27 የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት ወላኝ ነገር ነው አይልም።

ዕብራውያን 10፡22

"ከክፉ ገሊና ለመንጻት ልባችንን ተረፎተን፤ ሰውነታችንንም በንጹሕ ውሃ ታጥበን፤ በእውነተኛ ልብና በሙሉ እምነት ወደ እግዚአብሔር እንቅረብ"

እንደሌሎቹ ሁሉ ይህም ክፍል የድርጅቱ ጸሓፊያን በተሳሳተ መንገድ የሚያብራሩት ምንግብ ነው። የውሃ ጥምቀት ለዳግም ልደት አስፈላጊ ነው የሚሰውን አስተምህሮ ለማስደገፍ ቄስ ተክለ ማርያም ዝነኸኝ አዝወትረው የሚጠቅሱት ክፍል ነው። ክፍሉ የምንረጫው ልባችንን እንደ ሆነ እንዲሁም የምንነጻው ከክፉ ገሊና እንደ ሆነ ያስተምራል። ይህ እውን ሊሆን የሚችለው ደግሞ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ብቻ ነው (ዕብራውያን 9፡14፤ 1ጴጥሮስ 1፡2)።

ሐዋርያው ጳውሎስ በሥጋ ላይ የሚሆነውን ውጫዊ ቅድስና ማለትም ግርዘትን (ሮሜ 2፡28-29) ከውስጣዊ ቅድስና ማለትም ከልብ የሆነውን በጥንቃቄ ይለየዋል። እውነተኛ እስራኢላዊ እውነተኛ የአብርሃም ልጅ (ይኸውም እውነተኛ ክርስቲያን) እውነተኛ በሆነ የልብ ግርዘት እንደ ሆነ እንጂ፤ ውጫዊው በሆነ ግርዛት እንዳልሆነ፤ ይህም እውን የሚሆነው "በኢየሱስ ክርስቶስ ደም በመረጫት" (1ጴጥሮስ 1፡2) እንጂ በውሃ ጥምቀት አይደለም (1ጴጥሮስ 3፡21)።

የዕብራውያን መልእክት ጸሓፊ በግልጽ እንደሚያስረዳው ውጫዊ የሆነ አምልኮተ ሥርዐት እንዳችም የልብ ለውጥ አያመጣም (ዕብራውያን 9፡13-28)። ይህ እውነት ከሆነ ደግሞ ዕብራውያን 10፡22 ላይ በንጹሕ ውሃ ሰውነትን መታጠብ ውስጣዊ መንጻትን ያመጣል በፍጹም ሊል አይችልም፤ ይህ እርስ በርሱ የሚያቃረን ሐሳብ ነው።

ይህ የኢየሱስ ክርስቶስን ደም የመርጨት ሐሳብ የተቀዳው ከብሉይ ኪዳን ነው። የብሉይ ኪዳን አገልጋዮች የሚወክላቸውን እንበሳ ካቀረቡ በኋላ (ዘሌዋውያን 8፡22)፤ የእንስሳውን ደም በሕዝቡ ላይ ይረጫታል

(ዕብራውያን 9+19፣ ዘፀአት 24+8)። ይህ ደግሞ የእግዚአብሔር በግ በሆነው (ዘፍጥረት 22+8) በመሲሐ ደም ታጥቦ ለሚነጸው ልብ ተምሳሌት ነው (ኢሳይያስ 53)። ነገር ግን "በውሃ መታጠብ" ግን ካህኑ ወደ መሠዊያ ለገልግሎቱ ከመሄዱ በፊት ጽዱ ሆኖ ለመቅረብ የሚፈጽመው ሥርዐት ነው (ዕብራውያን 8+6)። የመጀመሪያው (በደሙ መረጨት) ውስጣዊና መንፈሳዊ እንዲሁም "ልባዊ" ነው (ሮሜ 2+28-29)፤ ሁለተኛው ግን በንጹሕ ውሃ (መታጠብ) ግን ውጫዊና ቀላላዊ እንዲሁም ሥጋዊ (ሮሜ 2+28-29) ነው<sup>66</sup>።

ዕብራውያን 10+22 በንጹሕ ውሃ ሰውነትን መታጠብ የሚለው ሐረግ የውሃ ጥምቀትን የሚያመለክት ቢሆንም፤ ይህ ጉዳይ የልብን መንጻት ሊያስከትል ይችላል። ስለዚህ የውሃ ጥምቀት የሰዎችን ልብ ከገጢ እት እያነጸም፤ ጻግም ልደትም እያመጣም፤ የድነትም ቅድመ ሁኔታ ይደረጋል። በእጠቃላይ ዕብራውያን 10+22 የውሃ ጥምቀት ለጻግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ትምህርት የለውም።

**ቄላስይስ 2÷12**

"በጥምቀትም ከእርሱ ጋር ተቀበራችሁ፤ በጥምቀትም ደግሞ ከሙታን ባስነሣው በእግዚአብሔር አሠራር በማመናችሁ፤ ከእርሱ ጋር ተነሣችሁ"

ይህ ክፍል ሮሜ 6÷3-4፣ 1ቆሮንቶስ 12÷13 እንዲሁም ገላትያ 3+27 ጋር ተመሳሳይ ሐሳብ ያለው ክፍል ነው። እነዚህ ክፍሎች የውሃ ጥምቀት ለድነት አስፈላጊ ጉዳይ ነው እንደማይሉ ሁሉ፤ ይህም ክፍል እንዲህ

<sup>66</sup>ይህን ምንጣብ በተመለከተ በአግራጭነት የሚቀርቡ በርካታ ትንታኔዎች አሉ። እነዚህን ትንታኔዎች ለመመልከት የሚከተለውን እንድምታ ይመለከቷል፡— Franz Delitzsch, *Commentary on the Epistle to the Hebrews* (T&T Clark, 1882), ቅጽ II, ገጽ 174-179። በርካታ ሊቃውንት፣ "ሰውነትን በንጹሕ ውሃ መታጠብ" የሚለውን ሐረግ የሚያመለክተው የውሃ ጥምቀትን አንድ ሆነ የሚለግሙ ቢሆንም እንኳ (አገጻገድ ሊቃውንት ይህ ሐረግ የውሃ ጥምቀትን አያሳይም የሚል አጻፍ አላቸው)፤ የውሃ ጥምቀት ለጻግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚለውን ሐሳብ አይቀበሉም። የውሃ ጥምቀት ውጫዊ ሥርዐት እንጂ በክርስቶስ ደም ለመረጨት በቅድመ ሁኔታነት የሚቀርብ አይደለም።

ዐይነቱ ትምህርት የለውም። ከቀላጥር 10 እስከ 17 ያለው ክፍል ለንድ ዐውድ ሆኖ ሳለ፤ ክፍሉ ከዐውዱ ተገንጥሎ ሲጠቀስ ይበተዋላል።

"በምትበሉት መብል ወይም በምትጠጡት መጠጥ ወይም በዓላትን በለማክበር ወይም ስለ ወር መባቻ ወይም ስለበንበት እንዳችም በው አይፍረድባችሁ" ይላል። ምክንያቱም እነዚህ ነገሮች ሁሉ ለሚመጣው ነገር ጥላ ናቸው፤ አካሉ ደግሞ ክርስቶስ ነው።

ዐውዱ እንደሚያሳየን የሐዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት የብሉይ ኪዳን ግርዘት የሚወክል ነው። በዚህም ቦታ እነዚህ ሁለት ነገሮች እርባ በርባቸው ተነጻጽረዋል። በክርስቶስ ኢየሱስ የሚያምን ሰው በእጅ ባልተደረገ ግርዘት ተገርዟል።

ጥምቀትና ግርዘት እርባ በርባቸው መነጻጸራቸው ጥምቀት በሰው፣ "እጅ የሚካሄደውን ጥምቀት" ሳይሆን፤ ልክ እንደ ሮሜ 6÷3-4 ከክርስቶስ ጋር መዋትንና መነሣትን የሚያሳይ ሥዕላዊ ገለጻ ነው።

የአዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት የብሉይ ኪዳን ግርዘት የሚተካ ከሆነ፤ ግርዘት በብሉይ ኪዳን ለድነት ወሳኝ ጉዳይ እንዳልሆነ ሁሉ፤ የውሃ ጥምቀትም ወሳኝ ሊሆን ይችላል። አብርሃም ከመገረዙ በፊት እንደ ጸደቀ ከቃለ እግዚአብሔር እንማራለንና (ዘፍጥረት 15÷6)። ሮሜ 2÷28-29 በግልጽ እንደሚነግረን ለድነት አስፈላጊው ጉዳይ በመንፈስ የልብ መገረዝ ነው እንጂ፤ በሥጋ የሚደረገው ግርዘት አይደለም። አንድን ሰው እውነተኛ አይሁዳዊ ወይም የአብርሃም ልጅ የሚያደርገውም መንፈሳዊ ግርዘት ነው።

የብሉይ ኪዳን ግርዘት የአዲስ ኪዳን የውሃ ጥምቀት ጋር አንድ ከሆነ፤ በብሉይ ኪዳን እውነተኛ አይሁዳዊ የሚያደርገው የሥጋ ግርዘት እንዳይደስ ሁሉ (የሥጋው ግርዘት አስፈላጊ ቢሆንም እንኳ)፤ የውሃም ጥምቀት እንድን ሰው እውነተኛ አማኝ/ክርስቲያን እንደማያደርገው ሮሜ 2+28-29 ይገልጻል።

በግልጽ አይሁዳዊ የሆነ አይሁዳዊ አይደለምና፤ ጻፉ ግን በሰውር አይሁዳዊ የሆነ አይሁዳዊ ነው፤ መገረዝም በመንፈስ የሚደረግ የልብ

መገረዝ ነው እንጂ፤ በመጽሐፍ አይደለም፤ የእርሱ ምስጋና ከእግዚአብሔር ነው እንጂ ከሰው አይደለም።

ሮሜ 6፥3-4፤ 1ቆሮንቶስ 12፥13 እንዲሁም ገላትያ 3፥27 ላይ በግልጽ ለማየት እንደ ሞክርነው፤ በዚህም ክፍል ሐዋርያው "ጥምቀትን" የማንነት መገለጫ ስርተፍኬት አድርጎ ነው የሚያቀርበው። ግርዘት እንድ ሰው አይሁዳዊ መሆኑን የሚያሳይ ምልክት እንደ ሆነ ሁሉ። በውሃ የምንጠመቀው መጠመቅ ውስጣዊውን ሰውጥ የሚያሳይ ሜዳዊ/ውጫዊ ምልክት ነው። ሜዳዊው ሥርዐት የቤተ ክርስቲያን አባል እንደሚያደርገን ሁሉ፤ መንፈሳዊውም ጥምቀት የክርስቶስ አካል ያደርገናል።

ልክ እንደ ሮሜ 6፥3-4፤ 1ቆሮንቶስ 12፥13 እንዲሁም ገላትያ 3፥27 ሁሉ ቁላስይስ 2፥12 "ጥምቀት" የሚለው ቃል፤ በእጅ የማይከናወነውን መንፈሳዊ ጥምቀት የሚያሳይ ተምሳሌታዊ ገለጻ ነው። ይህም እንድን ሰው ከክርስቶስ ሞት፤ መቀበር እንዲሁም ትንሣኤ ጋር እንድ እንዲሆን ያደርገዋል። ይህም በሰው እጅ የሚከናወን ጉዳይ ሳይሆን በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚሆን ጉዳይ ነው። በአጠቃላይ ቁላስይስ 2፥12 የውሃ ጥምቀት ስዳግም ልደት አስፈላጊ ጉዳይ ነው የሚል ትምህርት የለውም።

**1ቆሮንቶስ 12፥13**

"አይሁድ ብንሆን፤ የግሪክ ሰዎች ብንሆን፤ ጨዋዎች ብንሆን እኛ ሁላችን ባንድ መንፈስ አንድ አካል እንድንሆን ተጠምቀናል። ሁላችንም እንዱን መንፈስ ጠጥተናል"

ቴስ ተክስ ግርያም ገዛኸንም ሆኑ የሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን መምህራን፤ ይህ ክፍል የውሃ ጥምቀት የክርስቶስ እንዲሁም የቤተ ክርስቲያን አካል ለመሆን መሠረታዊ ጉዳይ እንደ ሆነ ያስተምራል ባዮች ናቸው። ይህን ትምህርት ላለመቀበል በርካታ ምክንያቶች አሉ። ክፍሉ ስለ ውሃ ጥምቀት ያስተምራል ይባል እንጂ፤ ክፍሉ ስለ ውሃ ጥምቀት የሚያስተምር አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ በውሃ መጠመቅ እንዳለ (ሐዋርያት ሥራ 10፥48)፤ በአላት መጠመቅ እንዳለ (ማቴዎስ 3፥11)፤ በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ እንዳለ (ማቴዎስ 3፥11፤ ሐዋርያት

ሥራ 1፥5)፤ በኢየሱስ መጠመቅ እንዳለ (ሮሜ 6፥3-4) ያስተምራል። ስለዚህ ጥምቀት በተባለበት ቦታ ሁሉ ውሃን ታሰቢ ማድረግ ስሕተት ነው። ይህ ክፍል ስለውሃ ጥምቀት የሚናገር እንዳልሆነ በርካታ ማስረጃዎችን ማቅረብ ይቻላል።—

"የክርስቶስ አካል" የምንሆነው በመንፈስ ቅዱስ በመጠመቅ እንደ ሆነ አሙን ነው፤ ነገር ግን ይህ እውን ሊሆን የሚችለው የውሃ ጥምቀት ስንወስድ ነው ወይም የውሃን ጥምቀት ከመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ጋር እንድ ላይ ስንወስድ ድኑት አናገኛለን የሚል ሐሳብ በዚህ ክፍል ውስጥ የለም።

አንደኛ፤ ሐዋርያው የክርስቶስ አካል ለመሆን በመንፈስ ተጠምቀናል ካለ በኋላ፤ እንዱን መንፈስ ጠጥተናል ይላል። ተጠምቀናል የሚለው ሐረግ የውሃ ጥምቀትን የሚያሳይ ከሆነ፤ በተመሳሳይ መንገድ ጠጥተናል የሚለውም ውሃን ነው ማለት ነው። ይህ ደግሞ ትርጉም የሰጠ አነጋገር ነው። ሁለተኛውን ሐረግ በተምሳሌታዊ ዘይቤ ወስደን መንፈስ ቅዱስ ነው ካልን፤ በተመሳሳይ መንገድ የመጀመሪያውንም ሐረግ መንፈስ ቅዱስ ነው ማለት የገድ ይሆናል።

ሁለተኛ፤ የ1ቆሮንቶስ 12፥13 ዐውደ ምንባብ ተምሳሌታዊ ዘይቤን የተስተሰ ነው። "አካል" የሚለው ቃል ራሱ፤ ክርስቶስን ያመኑ አማጊያን ያላቸውን ጎብረት በተምሳሌታዊ ዘይቤ የሚገልጽ ነው። ክፍሉ 7-11 ያለው ክፍል ቀላጣዊ ሳይሆን፤ የመንፈስ ቅዱስን ሥራ የሚገልጽ ነው። ክፍሉ 12-31 ያለው ምንባብ ደግሞ ተምሳሌታዊ በሆነ ገለጻ ስለአንድነት የሚያስተምር ነው። ይህ ጉዳይ ቀላጣጥ 13 ላይ "ጥምቀት" የሚለው ቃል በተምሳሌታዊ ገለጻ መንፈስ ቅዱስን እንደሚያመለክት የሚያሳይ ነው።

1ቆሮንቶስ 12፥13 ተምሳሌታዊ በሆነ ገለጻ ክርስቲያኖች ከክርስቶስ ጋር ያላቸውን አንድነት የሚያመለክት ሲሆን፤ ይህም እውን የሚሆነው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት መንፈሳዊ በሆነ መልኩ እንጂ ቀላጣዊ በሆኑ ነገሮች አይደለም። ይህም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚወሰዱትን ክርስቲያኖች ዳግም ልደት "አዲስ ፍጥረት" (2 ቆሮንቶስ 5፥17)